

4/2021

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
APRIL – MALI TRAVEN

VUTE PUŠKARSTVO
 Kremplova ulica 2, 2000 Maribor
 lovskaoprema.si info@lovskaoprema.si
 Tel: 059 108 495

Pohodni čevlji Planika od 101,90€ naprej

Škornji Aigle od 99€ naprej

Hlače Pinewood od 59€ naprej

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FXAirgunsin Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh

gsm 041 399 307 ali 031 393 664
 email puskarstvo@siol.net
 trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

MERKEL MERKEL HELIX

MERKEL MERKEL K5

HEYM SR30

HAENEL HAENEL JAEGER 10

Blaser BLAESER R8

Puškarstvo Špendal

Izvajamo vsa puškarska dela.

FOX BULLETS

308win

www.foxbullets.eu | info@foxbullets.eu

FOX BULLETS

BREZ SVINCA

Strelivo s krogli

Fox Classic hunter

PRODAJNA MESTA PO SLOVENIJI:

AJDOVŠČINA - Trgovina Hubert - (05) 36 62 099
 BREŽICE - Trgovina Nold - (07) 49 93 430
 CELJE - Trgovina Nold - (03) 49 03 970
 DIVAČA - Trgovina SlovArms - (05) 62 02 208
 GROSUPLJE - Trgovina Lovec Grosuplje - (01) 78 62 063
 KRANJ - Trgovina Bock - (04) 20 23 320
 LJUBLJANA - Puškarstvo Špendal - 041 399 307
 MARIBOR - Vute Puškarstvo - 041 824 969
 PORTOROŽ - Trgovina Ulov - (05) 67 79 850
 POSTOJNA - Trgovina Avantura - (05) 72 64 070
 RAVNE NA KOROŠKEM - Trgovina HuBro - 041 220 288
 VELENJE - Trgovina Orbis - (03) 897 48 10

Oglosi inso lektorirani.

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIV., št. 4
april – mali traven

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
 TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
 ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
 Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
 Poštnina je plačana pri pošti
 1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
 Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: dr. Arpad Kóveš
 Bojan Avbar, Marjan Gselman, Jurij Lampe, dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:
 Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovec pošljite na e-naslov lovec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovec
 Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
 e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
 Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
 zavihek Glasilo Lovec

Foto: Milan Vogrin

IZ VSEBINE:

<i>B. Avbar:</i>	Zemlja, mati zemlja, ti mati si vseh mater sveta, ti kruh nam rodiš	168
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		170
LOVSTVO		172
<i>M. Sedej:</i>	Elektronska vpisna knjiga	172
<i>M. Toš:</i>	Duhovnik, pisatelj, mojster lovskega peresa in srčen slovenski lovec	175
DREVESNE VRSTE		179
<i>M. Kišek:</i>	Navadna robinija	179
LOVSKI NABOJI		182
<i>G. Hodnik:</i>	6,5 mm Creedmoor	182
PO LOVSKEM SVETU		185
<i>A. Kóveš:</i>	Svetovna razstava Biti eno z naravo	185
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		187
LOVSKO PRIPovedništvo		188
<i>M. Hribar:</i>	Domača mačka in sirota Jerica	188
LOVSKO PESNIŠTVO		190
<i>B. Bone:</i>	Jesen	190
LOVSKA ORGANIZACIJA		191
<i>Komisija za lovsko-čuvajsko službo LZS:</i> Zamenjava lovskočuvajskih izkaznic		191
<i>LZ Slovenije:</i>	Namenite del dohodnine za gradnjo Nacionalnega lovskega centra v Lukovici	192
<i>LZ Slovenije:</i>	Videokonferenca o izvajanju nujnih ukrepov zaradi afriške prašičje kuge	192
<i>F. Rotar:</i>	Pregled odvzema divjadi v letu 2020 v loviščih Pohorskega LUO	193
<i>L. Steinbacher:</i>	Lovsko športno strelstvo na Slovenjebistriškem	193
<i>M. Koritnik:</i>	Prvi in zadnji skupni lov	194
<i>A. Štajdohar:</i>	Strelstvo v LD Predgrad – odgovor na objavljeno informacijo	195
<i>R. Ravnikar:</i>	V LD Moravče postavili dodatne modre odsevnike	195
<i>M. Lovrenčič:</i>	LD Dornava Polenšak	195
<i>M. Toš:</i>	Mož, ki je sooblikoval lovstvo na Štajerskem: prim. dr. Hugon Robič	196
<i>M. Toš:</i>	Bobri se vračajo v LD Lenart v Slovenskih goricah	196
<i>M. Hernaus:</i>	Vidre v LD Šentjur pri Celju	197
<i>B. Kozinc:</i>	Po nepotrebem ogrožen rjavi srakoper	197
<i>F. Smrkolj:</i>	Gozdne vlake	198
JUBILANTI		199
MLADI IN LOVSTVO		200
<i>M. Kišek:</i>	Land art – zemeljska umetnost	200
LOVEC ZA MLADE MALA PODLASICA (<i>Mustela nivalis</i>)		201
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		202
LOVSKO OPRTNIK		203
<i>M. Richter - Zeleni:</i>	Lov kot način življenja Franca Rihterja	203
<i>M. Glavonjič:</i>	Janezov zaklad v kapelici sv. Huberta	204
<i>Ž. Guntner:</i>	S pesmijo in lovskim ropotom	204
<i>B. Žerdin:</i>	Bojan Bohnec je lovec po duši in srcu ter ljubitelj narave	205
<i>G. Kočar:</i>	Poškodba sečnice pri srnjaku	205
<i>M. Toš:</i>	Redka lovstva trofeja za zgodovino	206
<i>Optics-Trade, d. o. o.:</i>	Predstavljamo: termovizijski monokularji Pulsar Helion 2 XQ	206
<i>M. Toš:</i>	Dr. Milan Gorišek	207
<i>Žan, Eva:</i>	Pršut divjega prašiča s špageti in zelenjavo	207
V SPOMIN		208
LOVSKA KINOLOGIJA		209
<i>V. Pireher:</i>	Vladu Pfeiferju, zaslužnemu prekmurskemu kinologu, v spomin	209
<i>M. Likar:</i>	Od mladiča do vodljivega lovskega psa	209
<i>B. Leskovic:</i>	41. Državno tekmovanje (ŠPP) – Memorial Bogdana Sežuna	210
<i>P. de Paulis Debevec:</i>	Pasja nesreča s srečnim koncem	212
<i>B. Kozinc:</i>	Privajanje mladega psa na strel	212
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	213

SLIKA NA NASLOVNICI:
Poljski zajec (*Lepus europaeus*)
 Foto: Michael Migos

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna
 srnjak, lanščak:
 1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:
 1. 9.–31. 12.
 mladica:
 1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:
 16. 8.–31. 12.
 košuta:
 1. 9.–31. 12.

teleta:
 1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:
 1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:
 16. 8.–31. 12.
 košuta:
 1. 9.–31. 12.

teleta:
 1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:
 1. 7.–31. 1.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:
 1. 8.–28. 2.

ovca:
 1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:
 1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:
 1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:
 1. 1.–31. 12.
 svinja:
 1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:
 1. 1.–31. 12.

Poljski zajec
 1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica
 1. 11.–28. 2.

Jazbec
 1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)
 1. 8.–31. 3.

Navadni polh
 1. 10.–30. 11.

Alpski svizec
 1. 9.–30. 10.

Pižmovka
 1. 1.–31. 12.

Nutrija
 1. 1.–31. 12.

Fazan
 1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)
 1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica
 1. 9.–15. 1.

Šoja
 1. 8.–28. 2.

Sraka
 1. 8.–28. 2.

Šiva vrana
 1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrsti rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Zemlja, mati zemlja, ti mati si vseh mater sveta, ti kruh nam rodiš¹

Bojan Avbar, član Uredniškega odbora glasila *Lovec*, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS

V čast 22. aprila, svetovnega dneva Zemlje

Vsebinsko aprilskega uvodnika z nebeškim veseljem posvečam svetovnemu dnevu Zemlje, ki je »mati vsega in vseh²«. Vsako leto 22. aprila po vsem svetu obeležujemo svetovni dan Zemlje, ki pa jo ogrožajo vse hujše podnebne spremembe, ki jih občutimo tudi v naših loviščih kot posledice brezobzirnega izkoriščanja naravnih zemeljskih virov. Podnebje je s svojimi spremembami usod-

nega pomena za planet Zemlja. Njeno podnebje ni odvisno samo od dogodkov v ozračju, plinske plasti, ki obkroža planet; vznemirjena je zaradi številnih posegov, ki brusijo njeno obličje. Naš planet je radoživa, v širnem vesolju edinstvena kapljica, ki kipi v svoji življenjski radosti. Rastline, živali, ptice, gozdovi, gore, hribi in doline, oceani, reke, potočki, jezera, livade, gozdni robovi, kraške jame in druge naravne danosti so naša biotska raznolikost, ki pa smo jo pripeljali na rob propada. Z izničenjem biotske raznovrstnosti se bo voda ne samo skalila, izgubila bo v svoji čisti naravni obliki. Zastrupljen zrak bo uničil rastline in posledično druga živa bitja. Če bo onesnaževanje zastrupilo zemljo, bodo izginile rastline in za njimi živali ter končno človek, ki je s svojimi genialnimi iznajdbami, izumi in orožji za množično uničenje pripeljal pod vprašanj tudi svoj obstoj. Biotska raznovrstnost našega planeta nudi poleg preživetja tudi lepoto duha. Negujmo in čuvajmo jo, lovstvo in lov pa naj ostaneta pomembna dejavnika ohranjanja biotske raznovrstnosti. Ob tem me je misel ponesla k pesniku Otonu Župančiču in njegovim verzom: »Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti. Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš; — ali poljane poznam — čigave so v soncu bleščeče?«

Na pobudo civilne družbe svetovni praznik dneva Zemlje praznujejo po vsem svetu več kot petdeset let. Zasnovo svetovnega dneva je leta 1969 razvil John McConnell na Unescovi konferenci v Kaliforniji. Ameriški senator Gaylord Nelson je s somišljeniki opozoril na resne težave pri ohranjanju naravnega okolja. Prvi praznik dan Zemlje je bil 22. aprila 1970 v San Franciscu. Po tem letu se je razširil po vsem svetu, število sodelujočih posameznikov, držav in organizacij, ki se medsebojno povezujejo v posebno omrežje Earth Day Network, pa se večja. Svetovni dan Zemlje nas zavezuje k ohranjanju narave, naravnih ravnovesij in zdravega naravnega okolja. Dan Zemlje

opozarja na enkratnost in neponovljivost ranljivega planeta, ki je naš edini dom. Zemlja pripada človeku, človek pripada Zemlji. Človek ni Stvarnik tkanja življenja, je samo vlakno v njem. Kar naredi s tkanjem, dela tudi s samim seboj, so misli znanega indijanskega poglavarja Chiefa Seattla.

Svetovni dan Zemlje je resen opomnik, ki vodi k streznitvi; omogoča, da se v naših mislih rojeva razmišljanje, kaj lahko storimo, da bomo za prihodnje rodove ohranili biotsko raznovrstnost na tretjem kamnu od Sonca – Zemlji. Za vse ljudi, tudi za slovenske lovke in lovce, je pomembno, kakšen odnos imamo in bomo imeli do Zemlje, našega edinega domovanja v širnem vesolju. Obstoj Zemlje je odvisen od našega odnosa do naravnega okolja in njegovega varovanja, pa tudi od našega odnosa do živalskega in rastlinskega sveta ter človeških odnosov, ki vladajo med nami. Urejeni človeški odnosi so tista dragocena vez, ki nam bo pomagala pri preživetju. Da planetu grozi počasno uničenje, dokazujejo dosežki petih svetovnih veselil, ki se pripravljajo na poselitev drugih planetov, kjer želijo ustvariti nov življenjski prostor in bivališča za (izbrane) ljudi. Podnebne spremembe oziroma globalno segrevanje vsako leto vzamejo več življenj, kot jih je doslej terjala pandemija boleznih covid-19. Zato Bill Gates poziva vlade k ustanovitvi centralnih agencij za čisto energijo. Potrebne so sistemske spremembe, ne zgolj zmanjšanje industrijskih in prometnih izpustov. Po Gatesu je druga večja grožnja človeštvu bioterorizem, ki bi ogrozil svet iz umetno ustvarjenega virusa. V svetu kriminalitete se je pojavila in po svoji teži izstopila okoljevarstvena kriminaliteta, ki je trdoživa in nov izziv človeštvu.

Dan Zemlje je za slovenske lovke in lovce priložnost, da javnost opozorimo na okoljske in naravovarstvene probleme v skladu s pravicami leta 1998 na Danskem podpisane Aarhuške konvencije³ o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila povzeta v naš pravni red. Ob tem ne smemo pozabiti, da nas je že mislec Cree posvaril, da bomo, ko bo posekano zadnje drevo, zastrupljena zadnja reka, ulovljena zadnja riba, spoznali, da denarja ne moremo jesti. Albert Einstein pa nas je posvaril, da ko bo umrla zadnja čebela, bo človek v nekaj letih izginil z obličja Zemlje. Svetu bahavo sporočamo, da so gozdovi naše največje bogastvo, čeprav so iz znanih afer potrjeni sumi, da se s krčenjem gozdov in njihovim izkoriščanjem čez mero bogatijo zasebniki na račun matere narave. Na mnogih okoljevarstvenih področjih smo lahko bridko razočarani, ker institucije in osebe, ki so zadolžene za varovanje naravnih bogastev in dobrin, ne opravljajo svojih nalog po načelih vesti in poštenja. Načelo »zakonitosti« marsikdaj in marsikje pomete pod preprogo hude posege v naravno okolje, s čimer povečujemo

³ Konvencija je mehanizem za udeležanje sprejetih načel Deklaracije o okolju in razvoju na konferenci v Rio de Janeiru iz leta 1992, ratificiral jo je Evropski parlament in jo vključil v zakonodajo, znano kot Okvirna direktiva o vodah (Directive 2000/60/EC), ki jo je Republika Slovenija ratificirala leta 2004.

¹ Stanka Pernišek: Pesem materi zemlji

² Misel Alvara Garcie

tudi izpuste toplogrednih plinov. Skladiščenje in recikliranje odpadkov postajata vse večji težavi dejanske in pravne narave. Lobiji so se globoko zajedli v vsebino naše družbe, okrnili in skrunili so vrednote, ki so jih tisočletja čuvali naši očaki. Zanje sta bila zemlja in gozd sveta. Zakaj nismo preprečili grobih posegov v naše gozdove, ki s kakovostnim lesom bogatijo tuje podjetnike, zakaj ne preprečujemo posegov v gozdove, polja in vodovje, so vprašanja, ki terjajo odgovore. Tudi požigalništvo, ki je zločin proti naravi, še ni zamrlo. Odgovori na številna okoljska vprašanja, med njimi o škodljivem zastrupljanju okolja z nitrati, ki jih vsebuje gnojevka, niso preprosti. Glede njih je jasno le, da Laž po svetu potuje preoblečena v Resnico. Kljub temu moramo aktivno sodelovati pri reševanju našega edinega planeta, ki je prežet z okoljskimi in podnebnimi spremembami. Uporaba obnovljivih virov energije in varčevanje z energijo sta ključna ukrepa za zdravo in živim bitjem prijazno bivanje na Zemlji. Varčevanje z energijo je najučinkovitejši način reševanja podnebnih sprememb, ohranjanja naravnih virov in skrbi za zdravo okolje.

Za strpno in okolju prijazno sobivanje lahko lovske organizacije storijo marsikaj koristnega⁴.

Za ohranitev naravnih danosti je v lovstvu pomembno izhajati iz moralnih in etičnih načel, iz človeka, ki bo s svojimi

⁴ Po 41. členu Listine evropske unije o temeljnih pravicah (2010/C 83/02), ki so ga sprejeli Evropski parlament, Svet in Evropska komisija, ima vsaka lovka in vsak lovec pravico do dobrega upravljanja, tako da vpliva na gospodarjenje z divjadjo in upravljanje z lovišči.

dejanji in kulturo dialoga skrbel za vrednote Zemlje. Njegov pogled in skrb naj bosta usmerjena v skrb za rastline in živali, za zemljo in zrak, pri lovcih pa še posebej v prostoživeče živali in s tem tudi v divjad, ki bo v resnici postala združba čutečih živih bitij⁵, če bomo tudi mi čuteči ljudje.

⁵ Marca 2020 je Državni zbor potrdil dopolnjeni predlog novele Stvarnopravnega zakonika, ki je živali opredelil kot »čuteča živa bitja«. Junija 2020 so poslanci živali tudi v Zakonu o zaščiti živali opredelili kot čuteča živa bitja. Novela zakona je prinesla uskladitev slovenske zakonodaje z evropsko direktivo o zaščiti živali.

»Lobiji so se globoko zajedli v vsebino naše družbe, okrnili in skrunili so vrednote, ki so jih tisočletja čuvali naši očaki. Zanje sta bila zemlja in gozd sveta. Zakaj nismo preprečili grobih posegov v naše gozdove, ki s kakovostnim lesom bogatijo tuje podjetnike, zakaj ne preprečujemo posegov v gozdove, polja in vodovje, so vprašanja, ki terjajo odgovore. Tudi požigalništvo, ki je zločin proti naravi, še ni zamrlo. Odgovori na številna okoljska vprašanja, med njimi o škodljivem zastrupljanju okolja z nitrati, ki jih vsebuje gnojevka, niso preprosti. Glede njih je jasno le, da Laž po svetu potuje preoblečena v Resnico. Kljub temu moramo aktivno sodelovati pri reševanju našega edinega planeta, ki je prežet z okoljskimi in podnebnimi spremembami.«

Foto: Bojan Avbar

Foto: Michael Migos

VOZNIKE POZIVAJO K POZORNOSTI ZARADI DIVJADI

GORENJSKI GLAS, 5. 2. 2021 (Simon Šubic) – Gorenjski policisti voznike opozarjajo, naj na območjih, kjer srečujejo divjad in se vozijo skozi gozdove, mimo travnikov ali kjer jih nanjo opozarjajo prometni znaki oziroma silhete, vozijo previdneje in z manjšo hitrostjo ter tako poskušajo preprečiti trčenje v divjad. V zadnjih dneh so namreč spet obravnavali več povozov divjadi: v Križah, Kamni Gorici, Goričah, Zgornji Besnici in Hrastjah.

PRIROČNIK ZA BOLJŠE POZNAVANJE RISOV

ŠTAJERC, 4. 2. 2021 (mt) – V okviru projekta LIFE Lynx je izšel priročnik z naslovom Ekologija in varstvena biologija risov, namenjen učiteljem višjih razredov osnovne šole. Priročnik upošteva učne načrte in omogoča podajanje snovi na primeru risa. Učenci bodo lahko s pomočjo priročnika spoznali risa in njegov življenjski prostor ter ga primerjali z drugimi velikimi zvermi, ki živijo na območju Slovenije. Lahko se bodo preizkusili v prepoznavanju risov na podlagi fotografij, oblikovali prehranjevalne spletke, povezali odnos med plenom in plenilcem, si ogledali značilnosti lobanj različnih vrst, izračunali

delež genetskih okvar in stopnjo bioakumulacije nevarnih kovin pri volku in risu. Ob koncu je dodano še spletno gradivo, s pomočjo katerega bodo lahko bolj radovedni učenci sami dodatno raziskovali to divjo mačko, ki je v Sloveniji še vedno zelo redka. Priročnik sta pripravila Ana Pšeničnik, mag. ekol. biod., in dr. Iztok Tomažič.

DIVJI PRAŠIČI: MINISTER JOŽE PODGORŠEK BI BIL RAD KOT CESARICA MARIJA TEREZIJA

DNEVNIK, 13. 2. 2021 (Tatjana Pihlar) – »Divje prašiče je dovoljeno gojiti le v oborah, vse zunaj živeče pa nemudoma pokončati.« je leta 1770 zaradi škode, ki so jo te živali povzročale kmetom, zaukazala Marija Terezija. Njihova iztrebitev je cesarici uspela, bo uspela tudi kmetijskemu ministru Jožetu Podgoršku? Od 30. decembra lani je v veljavi zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge (APK), ki med drugim uzakonja in denarno nagrajuje odstrel divjih prašičev. Cilj ukrepa je populacijo čim bolj zdesetkati, da se ne bi bolezen, ki za ljudi sicer ni nevarna, lahko pa povzroči veliko gospodarsko škodo, če zaide na prašičje farme, prek divjih prašičev razširila tudi k nam. Zakonu, ki je nastajal kar tri leta, je že čez nekaj dni sledil sklep, po katerem od 23. januarja po vsej državi

velja visoka stopnja ogroženosti zaradi APK. Posledično so se na Bolhi že pojavili oglasi z naslednjo vsebino: »Ugodno se prodaja košara za prevoz divjadi. Košara je izdelana tako, da se jo nasadi na vlečno kljuko. Odlična priložnost za nakup in prevoz predvsem divjih prašičev v času, ko prihaja APK.« O tem, koliko divjih prašičev bo padlo pod streli lovskih pušk, vsako leto odloči Zavod za gozdove Slovenije. Dr. Boštjan Pokorny, ki je podpredsednik Komisije za upravljanje z divjadjo pri Lovski zvezi Slovenije, navaja, da se je odstrel pri nas od leta 1955 povečal za 60-krat, na rekordnih 13.430 ustreljenih in povoženih osebkov v letu 2019. Lani je znašal odstrel 10.850 osebkov. Letošnja osnova za odstrel divjih prašičev je nekaj več kot 10.000 osebkov. Kmetijski minister Podgoršek pričakuje, da jih bodo lovci ustrelili vsaj še 3000 več. »Pa še vedno jih bomo imeli veliko, brez skrbi,« miri minister. Gozdar in ekolog mag. Janez Černač, ki je bil dolga leta tudi sam lovec, je do finančnega nagrajevanja odstrela divjih prašičev zelo kritičen. »Dolžnost lovcev je, da sodelujejo in pomagajo, če je narava kakorkoli ogrožena. To pomeni, da jim ni treba dajati nobenih nagrad,« je prepričan Černač. Tudi sicer je oster do ukrepov, povezanih z APK, ki jih je na predlog kmetijskega ministristva sprejel Državni zbor. »Ukrepi so v grobem nasprotju z etičnim kodeksom slovenskih lovcev, saj pri lovu na divje prašiče

dovoljujejo celo uporabo vojaškega orožja, kot so dušilci zvoka in optični pripomočki za nočno streljanje, ki jih uporablja ameriška vojska za ubijanje talibanov v Afganistanu,« je zgrožen Černač. O tej tematiki je **24. 2. 2021** obširno poročal tudi **NEDELJSKI DNEVNIK** v članku z naslovom **NA DIVJE PRAŠIČE TUDI Z VOJAŠKIM OROŽJEM** izpod peresa **Tatjane Pihlar**.

SLOVENCIS SE S STRAHOM OZIRAJO PROTI GOZDU

SLOVENSKE NOVICE, 17. 2. 2021 (Drago Perko) – Če kdo, potem so dolenski vasi in kraji od Mokronoga pa vse tja do Tržišča, Šentjanža, Malkovca in spet nazaj do Šentruperta minulo jesen izkusili, kaj pomeni imeti v svojem okolju medveda. Točneje medvedko, ki je s sabo gnala družino, ob tem pa ropala kokošnjake, razbijala čebelnjake in se krepčala ter pripravljala na zimo. »Vseh 30 kur je odnesla, vsaka je imela po dva kilograma. Vse je pojedla, vse je pobrala, v gozdu tam zgoraj je ostalo nekaj perja,« nam je povedal **Milan Renko** iz Tržišča. Nekaj sto metrov navkreber proti Šentjurjevemu hribu pa je iz zapahnjene hleva odnesla kozo, mimogrede pokončala psa, postranska škoda so bile kokoši. Na tistem koncu Dolenske medvedu ni hudo, še več – ima primeren habitat za življenje. V nasprotju s Kočevsko je tam do-

volj žira, želoda, kostanja, med gozdovi so številni sadovnjaki. Zdaj je mir. »Medvedka spi, to je jasno, zima je,« je dejal Janez Kukec, lovec, sicer pa podžupan sevniške občine. Medvedi so mu razbili čebelnjak, a že več kot deset let opozarja na nevarnost. Država je bila gluha za pozive, zdaj pa imajo v Trzišču medveda skoraj za soseda. Gre za območje strnjene poselitve, zato se bojijo neposredne nevarnosti za prebivalce. Pričakujejo, da se bo medved vračal, saj je na tamkajšnjem delu napadel že več kokošnjakov. Poleg nevarnosti, ki jo pomeni medved za krajane, mednje vnaša tudi strah in nemir.

ČE V BOHINJU SREČATE MAKSA, MIRUJTE IN UŽIVAJTE V OPAZOVANJU

DNEVNIKOV OBJEKTIV, 20. 2. 2020 (Petra Mlakar) – Ris Maks, ki so ga lani preselili s Slovaške na območje Notranjske, kjer so ga novembra izpustili, je prava zanimivost. Lani v začetku decembra se je z Menišije odpravil proti Gorenjski, na območje Spodnjih Bohinjskih gora, potem pa je – po poročanju opazovalcev – pot nadaljeval naprej proti Kranjski Gori. »Nato se

je Maks spet vrnil na območje Triglavskega narodnega parka in tudi tokrat si je izbral zanimivo pot – kar okrog Bohinjskega jezera,« opisujejo risovo pot sodelavci projekta doseljavanja risov. Kmalu bo ris Maks na tamkajšnjem območju dobil prijatelje. »Na Gorenjsko nameravamo doseliti vsaj pet osebkov, vključno z risom, ki je trenutno še nastanjen v Romuniji,« opisuje Manca Velkavrh z ljubljanske biotehniške fakultete. Doselitev risov na Gorenjsko bo potekala v tesnem sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom (TNP) in Lovsko družino (LD) Nomenj - Gorjuše. »Medtem ko obora čaka na svojega prvega stanovalca, je vloga parka pomembna tudi pri ozaveščanju javnosti in prebivalcev parka. Še bolj odgovorna naloga nas čaka, ko bo ris prišel v oboro in po izpustitvi risa v naravo, saj s tem prevzemamo odgovornost, da risa nikoli več ne izgubimo,« meni Miha Marolt iz omenjenega zavoda. Maja Sever iz Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) dodaja, da bodo prvega risa na Gorenjsko prepeljali, ko bodo opravili vse veterinarske preglede. »Območje Gorenjske in severne Primorske je zaradi povezovalne lege z drugimi populacijami v Evropi izrednega pomena, zato smo še posebno veseli, da lahko sodelujemo z lokalno lovsko družino in TNP,« meni vodja projekta LIFE Lynx Rok Černe iz ZGS.

»Naravi bomo povrnili življenje, ki je v preteklosti izginilo. Trdno sem prepričan, da se Bohinjcem in Gorenjcem risa ni treba prav nič bati, z doselitvijo pa bomo obrnili nov list v poglavju lovstva na Gorenjskem,« dodaja Peter Benedik iz LD Nomenj - Gorjuše.

OŽIVELI MEANDRI BODO POMAGALI OHRANITI VIDRO

PPRIMORSKE NOVICE, 22. 2. 2021 (Alenka Tratnik) – Zavod za ribištvo, direkcija za vode in občina v projektu VIPava nadaljujejo sanacijo struge Vipave, da bi ohranili vodne habitate in stalni pretok vode. Lani so očistili stranski rokav pri Brjah, letos pa bodo uredili stranska rokava pri zaselku Bačarji in v Novakovi mlinščici. Vidra je v zgornjem delu Vipavske doline zelo redka vrsta. S posegi želijo izboljšati njen življenjski prostor. Letos bodo odkopali in uredili 175 metrov dolg stranski rokav Vipave v Dolenjah pri zaselku Bačarji. Razen vtočnega in iztočnega kanala, kjer morajo biti brežine zaradi velikih sil reke bolj utrjene, bo večji del rokava urejen sonaravno. Na občini ukrepe pozdravljajo, hkrati pa se zavedajo, da s takimi posegi ne morejo odpraviti vseh napak, ki so bile narejene v zadnjih 50 letih. Vsa gradbena

dela bodo predvidoma končana do 30. septembra letos, stala pa bodo približno 800.000 evrov. Vse nove objekte bo vzdrževala direkcija za vode.

LOVSKA SREČA – V ENI NOČI DEVET ZVITOREPK

OV TARJEVE NOVICE, 26. 2. 2021 (M. T.) – Dolgoletni član in gospodar Lovske družine (LD) Dobrava v Slovenskih goricah Vlado Steinfelner je med člani zelene bratovščine znan ne samo kot vrhunski strelec na glinaste golobe, pač pa tudi kot pretkan in uspešen lovec na zvitorepke. Letošnjo zimo so lisice lovcem iz Dobreave povzročale kar precej sivih las. V Spodnji Senarski so v nekaj dneh »pokradle« dvajset kokoši, vaščanki iz Zgornje Senarske pa v enem tednu kar 25 kokoši. Zato so šli lovci v akcijo in vso noč presedeli na prežah ob lisičinah. Najbolj vztrajen je bil Steinfelner, ki je v noči z 2. na 3. februar doživel neverjetno in zelo redko Dianino darilo – v eni sami noči je namreč s preže v revirju Brengova uplenil kar devet zvitorepk in zvitorepcev. Za takšen uspeh je treba res veliko vztrajnosti, potrpljenja in seveda mirno roko. Da o lovski sreči, brez katere na lovu tudi ni uspeha, ne govorimo posebej.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Miron Krapež

ELEKTRONSKA VPISNA KNJIGA

V Lovski družini Škofljica že tretje leto z zadovoljstvom uporabljamo elektronsko vpisno knjigo namesto prejšnje fizične. Poenostavila je vstop v lovišče, vpisovanje odvzema iz lovišča in druge evidence. Naši člani so bolj obveščeni o dogajanju v lovišču in vedno vedo, kaj je še dovoljeno upleniti. Prehod s fizične vpisne knjige na elektronsko je potekal hitro in povsem brez težav. Skladno s potrebami jo sproti dopolnjujemo z manjšimi in večjimi izboljšavami.

Zakaj vpisna knjiga? In zakaj elektronska?

Vpisne knjige služijo več pomembnim namenom. Prvi je skupen planinskim vpisnim knjigam, to je varnost. Vemo, da je lov nevarna aktivnost zaradi zahtevnega terena, uporabe orožja in možnosti zdravstvenih težav. V primeru nesreče ali pogrešanega lovca lahko vpis v knjigo pomaga pri iskanju.

Upravljavec lovišča odgovarja za izvajanje lova in hitro dostopna zanesljiva evidenca je pri tem nepogrešljiva. Bližina mest in velika poseljenost prinašata tudi občasne prijave policiji o oddanih streljih, kar odgovorna oseba z dobro evidenco hitro pojasni.

Tretji vidik so informacije o zasedenih prežah in revirjih. Tovarišu menda nočemo

uničiti lova z vožnjo ali hojo mimo zasedene preže. Hkrati nočemo delati odvečne poti do zelene lokacije in ugotoviti, da nas je kateri od naših tovarišev že prehitel.

Prednosti elektronske vpisne knjige: predvsem je bolj praktična. Ni se nam treba voziti do lokacije fizične knjige pred lovom in po njem. Vpis je trenutno prek katerekoli naprave. Vsakemu lovcu služi kot evidenca lastnih aktivnosti in uspehov. Za upravljavca izboljša zanesljivost evidence, saj zmanjša možnost potvarjanja in izgube podatkov. Omogoča hitra in enostavna preverjanja ter analize. V sedanjih razmerah epidemije zmanjša potrebo po stikih s skupnimi predmeti in po razkuževanju.

Našteto velja za vse vrste knjig, elektronska pa prinaša še dodatne koristi. Predvsem je bolj praktična. Ni se treba voziti do lokacije fizične knjige pred lovom in po njem. Vpis je trenutno prek katerekoli naprave. Vsakemu lovcu služi kot evidenca lastnih aktivnosti in uspehov. Za upravljavca izboljša zanesljivost evidence, saj zmanjša možnost potvarjanja in izgube podatkov. Omogoča hitre in preproste preveritve ter analize. V sedanjih razmerah epidemije zmanjša potrebo po stikih s skupnimi predmeti in po razkuževanju.

Prehod s fizične na elektronsko vpisno knjigo

Naše lovišče je obširno in raztegnjeno, zato so bile poleg glavne knjige na sredini lovišča v uporabi še tri pomožne na odročnih lokacijah. V vsakem primeru je vpis pomenil dodatne kilometre in dragocen čas pred lovom. Po uspešnem lovu je sledil še vpis odstrela. Člani so želeli elektronsko knjigo in vodstvo se je z njimi strinjalo. Izvedenih je bilo nekaj aktivnosti za pristop k zadevi, toda do uresničitve ni prišlo.

Kmalu po vstopu v lovsko družino mi je

Posebno koristen je zemljevid lovišča z vrisano mejo, mirnimi conami in vsemi visokimi prežami. Temelji na mobilni aplikaciji *Google Maps* in dodaten klik na telefonu ga odpre v *Google Maps*. Za hitro referenco imamo tudi grafično prikazane lovne dobe, poleg njih pa še neposreden prikaz spletne strani Lovske zveze Slovenije z lovnimi dobami.

mentor navedel nepraktičnost vpisovanja v fizično knjigo in izrazil svoje prepričanje: »V sedanjem času bi to moralo biti elektronsko!«

Službeno se ukvarjam s sorodnim

Meni aplikacije, kot ga vidijo člani

Vpis na lov

področjem, zato sem sklenil poskusiti pomagati sam. S prvim orodjem nismo prišli daleč, z drugim pa je bil v nekaj dneh v marcu 2018 postavljen prototip. Starešina in gospodar sta usmerjala razvoj in preverjala, ali je delovanje v skladu s potrebami in pričakovanji. Nekaj članov smo povabili na testiranje in od njih prejeli še nekaj konstruktivnih predlogov za izboljšanje. Konec aprila smo organizirali seminar za vse člane in naslednji dan na spomladanskem posvetu je bila brez težav izglasovana odločitev, da se s 1. majem začne uporaba elektronske knjige, fizične smo ukinili. Zjutraj 1. maja se je na lov prvi vpisal eden starejših članov

lova. Lovec pred vpisom na lov najprej preveri seznam trenutno vpisanih lovcev in zasedenih prež. Nato izbere prežo ali natančneje opiše lokacijo in izvajanje lova (čakanje, zalaz, skupinski lov, lovski gostje).

Po koncu se lovec z dvema klikoma izpiše, doda pa še podatke o oddanih streljih, uplenitvah, uporabi psa krvosledca ali razna opažanja v lovišču. Članom je na voljo pregled celotne zgodovine vpisov na lov.

Sledi podroben vpis uplenjene divjadi v evidenco odvzema. Preglednik doda številko napatnice, dežurni preglednik pa podatke o teži in odkupu. Član, zadolžen za vpis v lovski informacijski

Aplikacija je pri nas več kot le vpisna knjiga: postala je neke vrste spletni portal in komunikacijsko orodje. Takoj po vstopu preberemo tekoča obvestila in gospodarjeva navodila ter dostopamo do dokumentov z navodili, razporedi in kontakti preglednikov.

Datum	Lovec	Preža	Opis	Opomba	Strel (št. in čas)	Uplenitev	Prisotnost psa	Krvosledec	Izpisano
5.8.2020 20:00		PIRNOVA	Zalaz, cakanje na klopa						5.8.2020 23:02
5.8.2020 19:47		ZALAZ	Pod Skopačnikom - lovski gost	1x milostni strel - 22.15	1x kroglja 21.00	1b lanščak		DA - uspešno	5.8.2020 22:30
5.8.2020 19:43		ORLE	pod križem						5.8.2020 22:16
5.8.2020 19:21		MOLNIK	1- Klen-		1x 20:55	Divji prašič			5.8.2020 22:39
5.8.2020 18:45		ZALAZ	Brezje z lovskim gostom						5.8.2020 22:13
5.8.2020 18:28		BARJE 4			1x kroglja 20:55	Šakal			5.8.2020 21:34
5.8.2020 18:18		DOLE			1* kroglja 20:55	Jazbec 2			5.8.2020 21:06
5.8.2020 18:16		MOLNIK							5.8.2020 22:00
5.8.2020 5:04		ZALAZ	Pod Skopačnikom - z gostom						5.8.2020 7:21

Seznam vpisov na lov 5. 8. 2020

ID	Izguba	Divjad	Sektor/preža	Predel	Uplenitelj	Datum	Ura	Spol	Starost	Šila	Številno	Veterina	Lasten odkup
3351		Srnjak 1+ B lanščak	POD SKOPAČNIKOM			5.8.2020	21:00	M	1 leto	8+8			Da
3348		Jazbec	DOLE MOLNIK			5.8.2020	20:55	Ž	1				
3346		Divji pr. lanščakinja, svinja	MOLNIK 1- Klen-			5.8.2020	20:55	Ž	1+				Da
3344		Šakal	BARJE 4			5.8.2020	20:55	M	Lanski mladič				

Seznam vpisanih uplenitev 5. 8. 2020

in pozneje tudi prvi brez težav vpisal prvo uplenitev.

Evidenca lova, odvzema in del v lovišču

Osnovni namen in tudi prvi razviti modul je vpis na lov oziroma evidenca

sistem *Lisjak*, podatke črpa od tukaj in zabeleži, katere je že vpisal. Zanimiva bi bila večja avtomatizacija tega postopka z možnostjo uvoza v *Lisjaka*. Lovski čuvaj vnaša tudi izgube. Kot pri vpisih na lov imajo člani vpogled v celotno zgodovino svojih uplenitev.

Gospodar na začetku leta vnese načrt

Pregled lastnih opravljenih ur SKUPAJ

Član	Skupina	Delovne	Žaga	MT	VT	Del.obv.
		64.5	5	0	0	35

Pregled lastnih opravljenih ur

Datum	Opis dela	Delovodja	Delovne	Žaga	MT	VT
12.9.	ST.Zelenke,krmljenje,lojtra		2	0	0	0
6.9.	Sanacija travne ruše na Orlah		2.5	0	0	0
6.8.	Košnja remize		2	2	0	0
9.7.	Sajenje 452 buč		2.5	0	0	0
23.6.	košnja kljuka		1	1	0	0
12.6.	Kluka,streha,klop,venec...		5	0	0	0
6.6.	Vezava stropne mreže in postavitve robnikov		4	0	0	0
5.6.	Prevoz lesaKljuka		1	0	0	0
26.5.	Kosnja Kljuka		0	1	0	0
23.5.	Varjenje stropne konstrukcije in ruženje koruze		2	0	0	0

Foto: Zaslonski posnetek

tal in komunikacijsko orodje. Takoj po vstopu preberemo tekoča obvestila in gospodarjeva navodila ter dostopamo do dokumentov z navodili, razporedi in kontakti preglednikov.

Posebno koristen je zemljevid lovišča z vrisano mejo, mirnimi conami in vsemi visokimi prežami. Temelji na mobilni aplikaciji *Google Maps* in dodaten klik na telefonu ga odpre v *Google Maps*.

Za hitro pomoč imamo tudi grafično prikazane lovne dobe, poleg njih pa še neposreden prikaz spletne strani **Lovske zveze Slovenije** z lovniimi dobami.

Aplikacija nudi vpogled v zgodovino vseh podatkov in vseh njihovih sprememb ter vodstvu lovske družine omogoča različne analize. Tako lahko

Seznam opravljenih del člana

odvzema. Za izhodišče uporabi načrt prejšnjega leta in ga popravi za novo lovsko leto. Z vsakim vpisom odvzete divjadi se uresničitev odšteva od načrta in kaže razliko. Tako člani preverijo, kaj je še dovoljeno upleniti.

Kot zadnji večji modul smo dodali evidenco delovnih ur. Gospodar in vodje delovnih skupin vpišejo opravljena dela in število ur članov, ki se seštevajo in jih člani vidijo v celoti ali podrobno po opravljenih delih.

Več kot evidenca

Pri nas je aplikacija več kot le vpisna knjiga: postala je neke vrste spletni por-

Aplikacija nudi vpogled v zgodovino vseh podatkov in vseh njihovih sprememb ter vodstvu lovske družine omogoča različne analize. Z vsemi svojimi možnostmi in vsebinami je elektronska vpisna knjiga postala pomembno orodje gospodarja, starešine in članov.

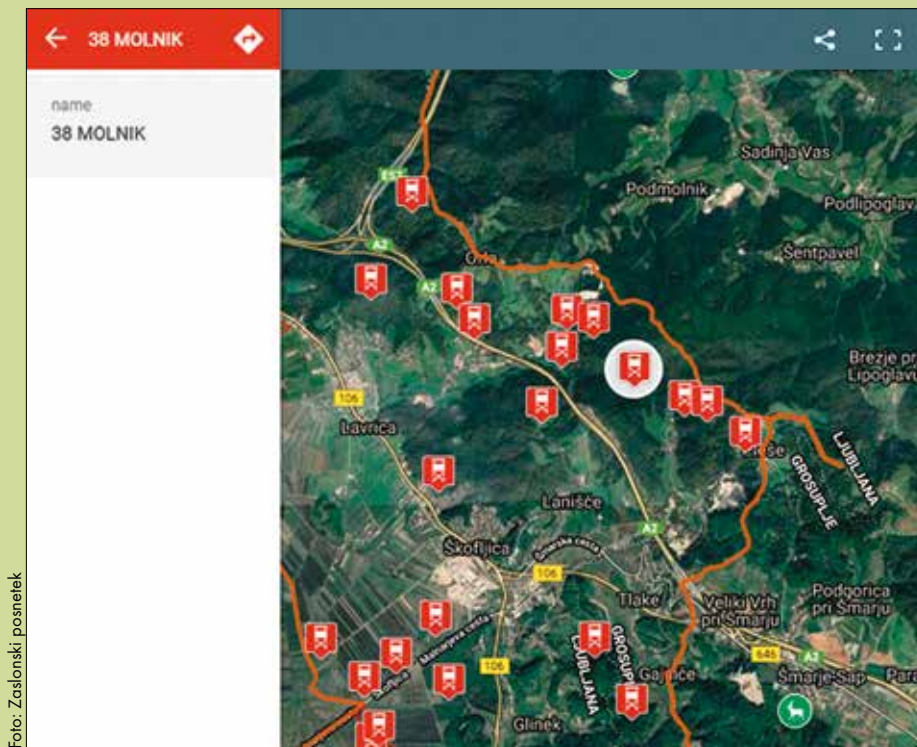

Foto: Zaslonski posnetek

Zemljevid lovišča

Foto: Oton Naglost

Sedaj lahko tudi z družinskega dopusta s kančkom zavidanja pogledamo, kakšne lovske zgodbe pišejo tovariši v lovišču. 😊

na primer hitro razberemo, katere preže so bolj obiskane in katere manj, kar lahko botruje odstranitvi dotrajanih manj obiskanih prež. Z uvedbo ukrepov zaradi afriške prašičje kuge so se pojavile zahteve po dodatnih evidencah in vse bomo v kratkem uredili z razširitvijo aplikacije. Z vsemi možnostmi in vsebinami je elektronska vpisna knjiga postala pomembno orodje gospodarja, starešine in članov. Ne nazadnje lahko sedaj tudi z družinskega dopusta s kančkom zavidanja pogledamo, kakšne lovske zgodbe pišejo tovariši v lovišču.

Matej Sedej,
LD Škofljica

Avtor članka je tudi avtor aplikacije.

150-letnica rojstva Frana Saleškega Finžgarja (9. 2. 1871–2. 6. 1962)

DUHOVNIK, PISATELJ, MOJSTER LOVSKEGA PERESA IN SRČEN SLOVENSKEGA LOVEC

Črtica Na petelina je vrh njegove literarne ustvarjalnosti in bi morala postati obvezno čtivo za vsakega slovenskega lovca, za nove pa še posebej.

*V Doslovčah pri Breznici se je 9. februarja 1871 rodil slovenski pisatelj, dramatik, prevajalec in duhovnik **Fran Saleški Finžgar**. Ljudsko šolo je obiskoval najprej v domači vasi na Breznici, nato v Radovljici, gimnazijo pa v Ljubljani. Novo mašo je imel 5. avgusta 1894. Po študiju bogoslovja je leta 1895 postal kaplan v Bohinjski Bistrici. Njegovi službeni kraji so se hitro menjavali (Jesenice, Kočevje, Idrija, Sv. Jošt nad Kranjem, Škofja Loka). Kjerkoli je služboval, je pomagal tudi pri gospodarskih zadevah in postal duša kulturnega življenja. Bil je kulturnik, predsednik *Nove založbe*, tajnik in urednik pri *Mohorjevi družbi* ter urednik *Mladike*. Po upokojitvi leta 1936 je živel v Ljubljani. Kupil si je hišo na Mirju, v trnovski župniji. Tik pred koncem druge svetovne vojne mu je bomba uničila hišo, njega pa kar precej ranila¹.*

Zgodovinski roman *Pod svobodnim soncem*

Objavljati je začel na začetku devetdesetih let 19. stoletja, vendar je kot pisatelj počasi dozoreval. Najprej je objavljala povesti, pozneje je

¹ www.os-predoslje.si, z dne 9. 2. 2021.

pisal lirske črtice in novele. V obdobju 1906–1907 je v reviji *Dom in svet* objavljala svoj najobsežnejši spis, zgodovinski roman *Pod svobodnim soncem*. Za ekranizacijo romana *Pod svobodnim soncem* se je zanimal hollywoodski studio **MGM**, vendar je Finžgar producentom postavil pogoj, da v filmu nastopijo igralci slovan-

skega rodu. Nato se je posvetil povestim in črticam iz kmečkega življenja. Pisal je tudi drame. Med njegova najboljša dela sodijo mladinske povesti, zato Finžgar sodi med najboljše slovenske mladinske pisatelje. Bil je eden redkih slovenskih literatov, ki je na lastno željo postal duhovnik. Menil je, da bo morda lahko prav v tem poklicu

Finžgar je začel objavljati na začetku devetdesetih let 19. stoletja, vendar je kot pisatelj počasi dozoreval. Najprej je objavljala povesti, pozneje je pisal lirske črtice in novele. V obdobju 1906–1907 je v reviji *Dom in svet* objavljala svoj najobsežnejši spis, zgodovinski roman *Pod svobodnim soncem*. Nato se je posvetil povestim in črticam iz kmečkega življenja. Pisal je tudi drame. Med njegova najboljša dela sodijo mladinske povesti, zato Finžgar sodi med najboljše slovenske mladinske pisatelje.

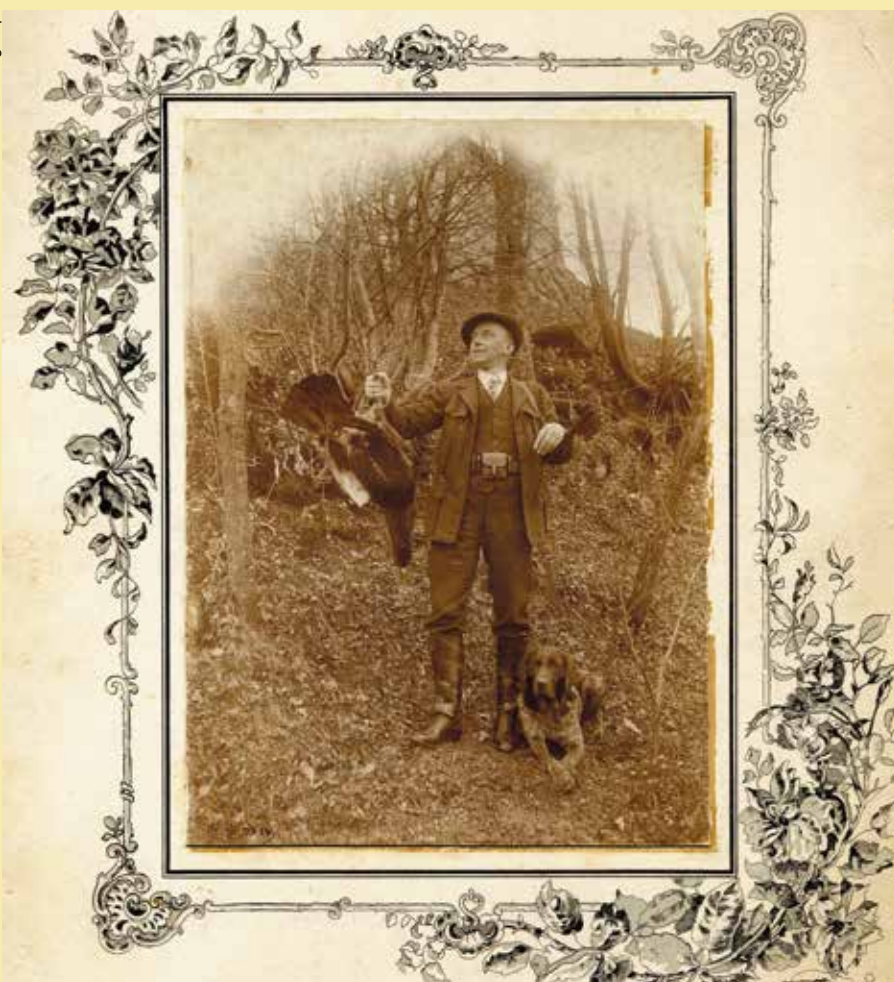
največ naredil za preproste slovenske ljudi. Za njegovo najbolj brano delo velja zgodovinski roman *Pod svobodnim soncem*, ki je, kot je bilo že omenjeno, leta 1906 začel izhajati v nadaljevanjih v reviji *Dom in svet*.

Finžgarjev model

Leta 1938 je bil izvoljen za rednega člana Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Na njegovo pobudo je bila leta 1939 odkupljena Prešernova rojstna hiša in preurejena v muzej. Finžgar je bil namreč kot tajnik in blagajnik projekta tudi pobudnik za preureditev Prešernove rojstne hiše v Vrbi v muzej. Tako je bila Prešernova hiša prva tovrstna muzejska rojstna hiša na Slovenskem, svoja vrata pa je za obiskovalce odprla leta 1939 in ta »*Finžgarjev model*« je postal uporabna oblika za odkup večine rojstnih hiš slovenskih pesnikov in pisateljev.

Tudi 150 let po rojstvu je Finžgarjev duh v vaseh pod Stolom še vedno živ, saj se je trajno zapisal tudi v krajevno zgodovino. Literarna zgodovina ga celo označuje kot »*gorenjsko korenino izpod Stola*«. V Bohinju je naredil načrt za prvo slovensko gorsko kočjo na planini za Liscem in za dve sirarni, v Sori pri Medvodah pa je urejal vodovod in kanalizacijo. Ustanavljal je kmečke zadrage in se lotil še marsičesa drugega. Od leta 1971 je Finžgarjeva rojstna hiša (po do-

Foto: Osebni arhiv dr. Janeza Bogataja

Pisatelj s prvim uplenjenim petelinom

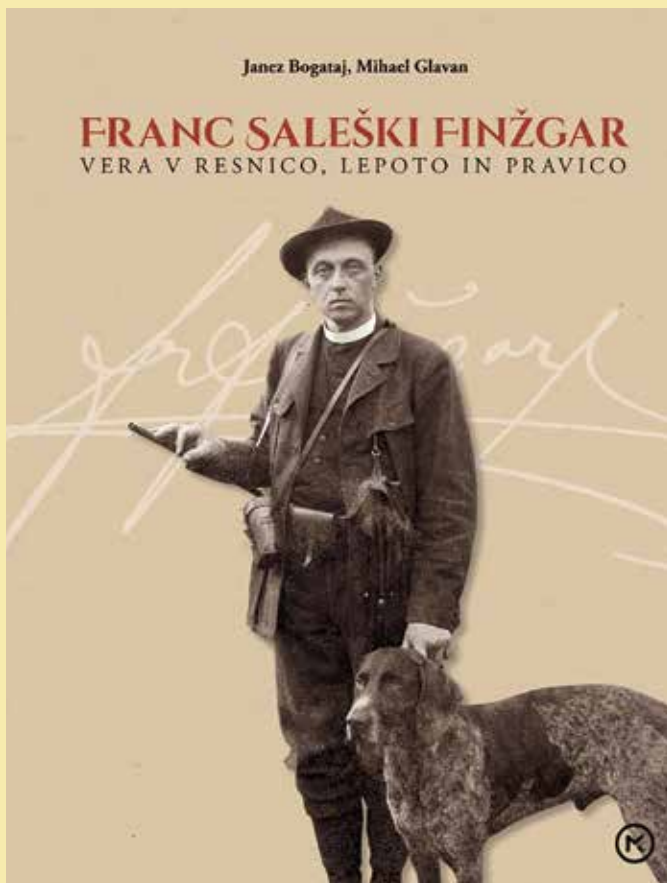
Fran Saleški Finžgar v prostem času

mače *Pri Dolencu*) v Doslovčah muzej o pisateljevem delu in življenju ter muzej gradbene in bivalne kulture kajžarske družine konec 19. stoletja na Gorenjskem.

Finžgarjevi predniki po očetu so se v tamkajšnje kraje naselili v času briksenške kolonizacije. Družina je bila znana po tkanju platna, šivanju ovčjih kožuhov in irhastih hlač. Prvotno kajžo s konca 19. stoletja je Finžgarjev ded **Joža Ažman** povečal in uredil. Nad oknom kamre je letnica 1849. Kajža je bila leta 1971, ob stoletnici pisateljevega rojstva, preurejena v muzej. Poleg razstave pisateljevih del in drugih dokumentov so v stavbi veža, črna kuhinja, hiša in kamra. Vsi prostori so opremljeni z originalno opremo ali opremo iz istega obdobja, prineseno od drugod. Na leto njegovo rojstvo hišo obišče od 4000 do 5000 obiskovalcev. Večinoma hišo obiskujejo šolske skupine, a še njih

Kronisti in poznavalci njegovega dela in življenja navajajo, da je bil zelo napreden človek, ki mu ni bila mar politika, temveč usoda slovenskega naroda in slovenske pisane besede. Mnoga njegova dela so aktualna še dandanes. S črtico *Na petelina* je dal neprecenljiv prispevek zakladnici slovenskega lovskega leposlovja.

Vir: Val 202, www.rivolo.si

Naslovnica monografije o Finžgarju

Foto: Osebni arhiv dr. Janeza Bogataja

Finžgar v družbi arhitekta Jožeta Plečnika

Vir: Mladinska knjiga

je vsako leto manj, saj Finžgarja ni več v učnem programu in se ga ne bere več toliko kot nekoč. Na obisk večinoma prihajajo šole iz krajev, ki so povezani s Finžgarjem.

Kronisti in poznavalci njegovega dela in življenja navajajo, da je bil zelo napreden človek, ki mu ni bila mar politika, temveč usoda slovenskega naroda in slovenske pisane besede. Mnoga njegova dela so aktualna še dandanes.

Črtica Na petelina

S črtico *Na petelina* je dal neprecenljiv prispevek zakladnici slovenskega lovskega leposlovja. Sporočilnost tega njegovega dela je izjemna in aktualna tudi za današnji čas. Zato je priporočljivo, da bi črtico prebral vsak slovenski lovec. Ne enkrat, lahko tudi dvakrat. Zaradi sočnosti jezika in srčnosti pisateljevega razodevanja lovskega življenja v ranem jutru. Finžgar je nekoč zapisal, da je skupaj uplenil 60 divjih petelinov, a vse lovsko pravično in etično. Po podatkih etnologa dr. **Janeza Bogataja** iz Ljubljane je pisatelj prvega

divjega petelina uplenil v hribih nad Soro pri Medvodah. Na vseh njegovih lovih so ga vodili srčni lovci, ki so spoštovali »črnega trubadurja« gorenjskih gozdogov. Lepotca, ki je v času ljubezni večkrat doživel pogubo ...

Iz prakse vem, da mnogi predavatelji lovske zgodovine ali predmeta lovske šege in običaji lovskega pripravnikom naročajo poznavanje izročila bajke o **Zlatorogu**. Zdaj vsem v naši stanovski reviji javno priporočam, naj ne zaobidejo Finžgarjevega *Na petelina*. Sam to črtico pripravnikom vsako leto omenim med predavanji pri svojem predmetu o gozdnih in poljskih kurah. Naj postane obvezno čtivo za vse slovenske lovce, za nove pa še posebej!

Verjel je v resnico, lepoto in pravico

Ob 150. obletnici rojstva pisatelja Finžgarja je pri **Mladinski knjigi** v zbirki *Album* izšla obsežna monografija *Franc Saleški Finžgar – vera v resnico, lepoto in pravico* dr. **Janeza Bogataja** in dr. **Mihaela Glavana**. Pisateljevo dinamično življenje v monografiji še dodatno ilustrirajo nove zgodbe in pojasnila iz družinskega izročila, ki jih je, skupaj s spominskim pričevanjem, prispeval dr. Bogataj. »Mojega starega strica, župnika, pisatelja in akademika Franca Saleškega Finžgarja sem imenoval stric Jur. Kot sta mi pred leti pojasnila moja starša, je

bilo to zato, ker mi je Finžgar na moje veliko veselje pogosto narisal na kos papirja lovca s puško na rami in psom. Ko je risanje zaključil, mi je dejal: ‚To je pa Juri s pušo!‘ S stricem sem preživel prvih 15 let svojega življenja. Moja starša sta namreč skrbela zanj v visoki starosti. Gledano zgodovinsko, je to kratko obdobje, vsebinsko pa zelo bogato, saj je stric, poleg staršev, pomembno vplival na mojo vzgojo, pridobivanje znanj ter na odnos do naravnega in kulturnega okolja,« je v uvodu svojih spominov na strica »Jura« zapisal dr. Bogataj.

Slovenski etnolog prof. dr. Bogataj je torej prvih 15 let svojega življenja preživel ob pisatelju, saj je bila njegova mama Finžgarjeva nečakinja. Stanovali so v hiši ob Gradaščici, ki je bila med bombardiranjem leta 1945 skoraj porušena. Finžgarja je zasulo do pasu, oče dr. Bogataja ga je reševal in še vedno imajo spravljeno srjaco, ki jo je takrat nosil pisatelj. V knjižnici dr. Bogataja najdemo Finžgarjeve knjige, preluknjane od bombnih izstrelkov. Kot otrok je nosil pošto k pisateljevemu prijatelju arhitektu **Jožetu Plečniku**, se skrival med obiskom škofa **Jožeta Pogačnika**, hodil s pisateljem na sprehode in z njim preživljal slikovite počitnice.

Finžgarjev dom je bil od 30. let 20. stoletja do pisateljeve smrti prostor, kamor so hodili na obisk pomembni slovenski intelektualci, med njimi Finžgarjev največji prijatelj **Izidor Cankar**. Po pisateljevi

»Petelin je razprostrl krila, našopiril rep v pahljačo in se z veličastno kretljivo obrnil proti soncu. Glavo je globoko priklonil, dnevu v pozdrav, nato pa je iztegnil vrat in zapel – pesem vzhajajočemu soncu.«

(Fran Saleški Finžgar: Na petelina)

»In dvigni se tudi ti, kraljeva ptica naših gora, zapusti bivališče v robidi in smrečju in s krepkim zamahom poleti na visoko bukev in – zapoj, zapoj, ti molčeči skrivač – pesem o ljubezni.«

(Fran Saleški Finžgar: Na petelina)

Finžgar je imel smisel za naravo

Pisatelj si je pridobil trdno veljavo še posebno zaradi močate gorenjske klenosti svojega jezika, slonečega na tisti pristni govoricu, ki jo je kot otrok, kakor sam pravi, »sedeč za pečjo, poslušal pri možeh, kadar so ob mizi modrovali«, in jo živo dojemal tudi ob branju Prešerna. Bogastvo njegovega jezika je v disertaciji razčlenil akademik **Jože Toporišič**. Finžgarjevo delo ima še poseben svojevrsten značaj, ker si je pisatelj kot duhovnik intenzivno prizadeval za dušno in telesno dobrobit ljudi, kjerkoli je že deloval. Bil je vseskozi nedeljiva osebnost, zato so njegova dela sama po sebi umetniško sugestivna; ob tem, ko je razumel človeške najintimnejše težave, pa so imela hkrati tudi namen človeka vzgajati in duhovno bodriti.

Kot kmečki otrok je imel poseben smisel za naravo in je že v mladosti mitično upesnil mogočnost julijskega pogorja v pesnitvi *Triglav*, še v duhu romantične tradicije, a z izrazitim smislom za realističen prikaz pastirskega življenja v gorah, ki ga je izpričal tudi v proznih delih. V vrh njegove ustvarjalnosti sodi črtica *Na petelina*, v kateri je znal subtilno prisluhniti utripom narave (v duhu ruskega pisatelja **Ivana Sergejeviča Turgenjeva**). V svojem delu je upodobil kmečke razmere, lastno otroštvo in šolanje (*Študent naj bo*), v poznih letih pa tudi dragoceno pričevalno avtobiografijo *Leta mojega popotovanja*.

Kot izrazit rodoljub se je v svojem delu narodnoprebudniško zaziral tudi v našo najstarejšo zgodovino in – ob pobudništvu poljskega pisatelja **Henryka Sinkiewitza** – napisal najbolj priljubljen slovenski zgodovinski roman *Pod svobodnim soncem*. V njem se je barvito vživel v čas bizantinskega cesarja **Justinijana** in bralcem z živim dogajanjem vcepljal zavest o potrebi po svobodi. Roman je s svojim rodoljubno svobodomiselnim poslanstvom zaznamoval cele generacije, zato ga je slovenski rimskokatoliški duhovnik, dramatik, pisatelj, esejist in urednik **Stanko Cajnkár** imenoval »naša narodna čitanka z veljavo do konca naše zgodovine«⁴.

Povzel in pripravil:
dr. Marjan Toš

S črtico Na petelina je Finžgar dal neprecenljiv prispevek zakladnici slovenskega lovskega leposlovja. Sporočilnost tega njegovega dela je izjemna in aktualna tudi za današnji čas. Zato je priporočljivo, da bi črtico prebral vsak slovenski lovec. Ne enkrat, lahko tudi dvakrat. Zaradi sočnosti jezika in srčnosti pisateljevega razodevanja lovskih doživetij v ranem jutru.

smrti je Bogataj kot mlad etnolog opremil Finžgarjevo rojstno hišo v Doslovčah. Naredil je rekonstrukcijo na osnovi pripovedi: pri vaščanih in sorodnikih je poiskal izvirne predmete, za katere je sklepal, da so bili v hiši.²

Finžgar je bil tudi lovec

Dr. Bogataj je orisal tudi Finžgarjevo lovsko udejstvovanje: »Kombinacija duhovnika in lovca je morda nekoliko nenevadna z vidika današnjih duhovnikov. Današnji duhovniki na primer igrajo tudi v ansamblih, vozijo motorje, tisti v Finžgarjevem času pa so bili tudi lovci. Seveda jih ni bilo prav veliko. Finžgar je bil lovec v najbolj pristni povezanosti človeka in narave. Torej vse tisto, kar današnji ‚tehnološki‘ lovci niso, čeprav

pogosto uporabljajo znamenite slogane o varuhih narave in še čem. Tudi moj oče je bil lovec (pred njim tudi moj stari oče) in je imel velikega zagovornika prav v Finžgarju. Predstavljajte si mojo mamo še v zgodnjih letih po poroki, kako je negodovala, kadar je oče odhajal na lov, kar je bilo zelo pogosto. Vendar je Finžgar dosledno zagovarjal to njegovo strast. Navdušeno je komentiral uplenjene živali, zlasti srnjake, fazane, jerebice, kljunače, zajce. Vse to je bilo seveda tudi na naših jedilnikih, pripravljeno po starih dunajskih receptih in z izvrstnimi omakami, kakršnih danes ni več v naši siceršnji gostinski ponudbi. Seveda pa predstavlja vrhunec Finžgarjevega lovskega odnosa njegova odlična črtica *Na petelina* in navsezadnje tudi nekdanje zelo popularna ljudska igra *Divji lovec*.³«

² www.rtvsllo.si, dr. Janez Bogataj v radijski oddaji kulturno-umetniškega programa z dne 25. 6. 2020.

³ Miha Naglič, Minljiv si, le tvoje delo je tvoj spomin, v: Gorenjski glas, 1. 11. 2012.

⁴ Milček Komelj, Fran Saleški Finžgar, www.sazu.si, z dne 10. 2. 2021.

NAVADNA ROBINIJA

Priljubljena posvojenka ali osovražena pritepenka?

Navadna robinija (*Robinia pseudoacacia* L.) je drevesna vrsta, ki je v evropski prostor prišla iz Severne Amerike že okrog leta 1600. Je najpogostejša tujerodna drevesna vrsta v Sloveniji, saj obsega 0,6 % v skupni lesni zalogi slovenskih gozdov. Nekateri jo imajo izjemno radi in jo znajo izkoriščati na mnogo različnih načinov, spet drugim pa lahko grdo prekriža načrte pri gospodarjenju z gozdom in zato nanjo gledajo prav zaničevalno. Navadna robinija je drevesna vrsta, polna zanimivih nasprotij. Kako je lahko ena drevesna vrsta za nekatere ljudi priljubljena posvojenka, za druge pa prav osovražena pritepenka?

Robinija ni akacija

Dandanes je za robinijo v splošni javnosti uveljavljeno ime – akacija. Iz njenega latinskega imena bi morda celo res lahko sklepali, da je to nepravna akacija (*pseudo* – nepravna; *acacia*

– akacija), vendar v resnici akacije spadajo v drug rod kot robinije. Izvirni greh pri poimenovanju te drevesne vrste je naredil že švedski naravoslovec **Carl von Linne**, ki je to drevesno vrsto prvi poimenoval. Najverjetneje so ga pri sistematski uvrstitvi te drevesne vrste zavedli prilistni

trni, ki jih lahko vidimo pri navadni robiniji in pri akacijah. Beseda akacija namreč izhaja iz grške besede za trn. Tako mnogi mislijo, da v Sloveniji raste veliko akacij, vendar je resnica daleč od tega. Akacije (ali mimoze) (*Acacia dealbata* Link.) pri nas najdemo le ob morju, v notranjosti Slovenije pa skoraj brez izjeme le robinije.

Robinijo največkrat opazimo spomladi. Takrat so drevesa videti kot ponosne bele neveste, ki z bujnostjo svojih cvetov krasijo in dišavijo gozdne robove. Le malo drevesnih vrst v slovenskih gozdovih cveti tako zelo bogato in košato. Robinijini cvetovi so pravzaprav socvetja, sestavljena iz številnih drobnih cvetov. Cvetni grozdi

Foto: Mateja Kišek

Značilni bodeči prilistni trni

so lahko dolgi tudi do 25 centimetrov in že na daleč omamno dišijo. Vse bogastvo cvetja pa je v bistvu namenjeno žuželkam, ki ne morejo spregledati bogatega vira nektarja. Čebelarji vozijo svoje čebelje družine na pašo v gozdove robinije. Tako kot je robinija največkrat poimenovana z napačnim imenom – akacija, tako se tudi njen med imenuje akacijev med. Težko bomo namreč čebelarje prepričali, da bi na kozarec medu napisali robinijin med le za to, da bo poimenovanje botanično pravilnejše. Akacijev med je izjemno cenjen in priljubljen. Zanj je značilno, da je bolj tekoč, rahle nežno rumene barve in prijetnega blagega okusa.

V jeseni iz opršenih cvetov dozori majhni rjavi stroki. Ko jih odpremo, v njih najdemo do deset majhnih temno rjavih in trdih semen. Robinijini listi so sestavljeni iz različnega števila manjših eliptično oblikovanih lističev. Na enem jih lahko naštejemo od 9 do 21. Cel sestavljen list meri v dolžino tudi do 30 cm. Mlade vejice so cikcakasto oblikovane in tudi pozimi, ko robinija ni olistana, jo lahko prepoznamo po dveh bodečih prilistnih trnih.

Invazivka – z močno človekovo podporo

Prvo robinijo v Evropi naj bi posadili v Parizu. Tja jo je prinesel **Jean Robin**, vrtnar in botanik takratnega francoskega kralja **Henrika IV.** Prva drevesa so vnesli

Foto: Mateja Kišek

Za robinijo je značilna večdebelsost in panjevska rast.

Foto: Mateja Kišek

Med ljubitelji medu je izjemno priljubljen akacijev med. Poimenovanje tega medu je z botaničnega stališča napačno, saj čebele obiskujejo robinijine cvetove. Ustreznejše bi bilo ta med poimenovati po robiniji.

predvsem v okrasne namene, kaj kmalu pa so jo začeli vnašati tudi v gozdove, saj je zelo nezahtevna vrsta. V Slovenijo je najverjetneje prišla z območja Italije. Uporabljati so jo začeli kot vrsto, ki zelo dobro obnavlja tla, z njo so tudi ozelenjevali brežine, ki so nastale ob izgradnji železnice. Robinija je dandanes z močno človekovo podporo najpogostejša tujerodna drevesna vrsta pri nas.

Obstajajo zapisi **Maksa Wrabra**, znane slovenskega botanika, kako so pogozdili na golo posekane površine v nižinskih predelih Prekmurja med obema svetovnjima vojnama: sadili so robinijo, kanadski topol, ameriški jesen, črni oreh, ameriški hrast in zeleni bor. Vse naštete drevesne vrste so zdaj visoko na seznamih tujerodnih invazivnih drevesnih vrst v Sloveniji. V prejšnjih desetletjih se je način razmišljanja o gospodarjenju z gozdom precej razlikoval od zdajšnjih načel in iz dejanj naših predhodnikov gozdarjev se lahko veliko naučimo. Dandanes smo veliko previdnejši pri vnašanju tujerodnih

Foto: Mateja Kišek

Robinijini plodovi so stroki, dolgi od 5 do 10 cm. Vsebujejo do deset majhnih črnih in strupenih semen.

vrst v gozdove in na splošno se temu izogibamo. Kljub temu je v naših gozdovih precej tujerodnih in invazivnih drevesnih vrst, ki so tja prišle s človekovo pomočjo – tako kot robinija. Zelo verjetno bo v prihodnje treba ubrati neko srednjo pot pri upravljanju s temi vrstami. Popolna odstranitev marsikatere invazivne drevesne vrste je nemogoča, zato se moramo na

Ali veste ...

... da je žagovina iz robinije izjemno učinkovita proti nadležnim polžem na vrtovih?

Žagovina že sama po sebi nadležnim polžem preprečuje dostop do skrbno urejenih gredic. Če je iz lesa robinije, pa je s svojimi spojinami še toliko učinkovitejša pri zatiranju sluzastih obiskovalcev naših vrtov.

... da ima robinija na svojih koreninah okroglaste gomoljčke?

Gomoljčki so debeli do 1 cm, v njih pa so bakterije iz rodu *Rhizobium*, ki presnavljajo zračni dušik in ga spreminjajo v obliko, ki je dostopna rastlinam. Rastlinske vrste, ki živijo v sožitju s temi bakterijami, lažje uspevajo na tleh, ki so revnejša s hranili. Sistematika navadno robinijo uvršča v družino metuljnic, ki so družina kritosemenk v redu stročnic z metuljastimi cvetovi. Tipične predstavnice metuljnic, kjer se spretno izkorišča sposobnost sožitja z bakterijami, sta tudi detelja in lucerna. Kmetje obe vrsti posejejo na njivah, da se hitreje obnovijo.

take priseljenke nekako navaditi in jih z drugega vidika morda videti kot novo priložnost za slovenske gozdove v negotovih prihajajočih časih podnebnih sprememb.

Pogosta tujerodna drevesna vrsta v gozdovih

Robinija raste do okrog 600 metrov nadmorske višine, največ v sredozemskem in panonskem svetu. Najpogosteje jo naj-

Viri: www.gardenia.net

Robinijini cvetovi so bela dišeča grozdasta socvetja. Robinija cveti v maju in juniju.

demo na rahlih, globokih in rodovitnih peščenih tleh, ne ustrezajo pa ji rastišča z zastajajočo vodo in visokim nivojem podtalnice. Pogosto povzroča težave pri pomlajevanju gozdov. Razrašča se med domorodne drevesne vrste in jih izrinja iz gozdnih sestojev. Ponekod postaja prav nadležna invazivna vrsta, ki onemogoča normalen razvoj gozdnih sestojev. Je zelo prilagodljiva vrsta, njen največji sovražnik

... kakšna je kurilna vrednost drv iz robinije?

Robinija ima izrazito visoko kurilno vrednost, ki znaša 2.200 kWh/prm. Za primerjavo: kurilna vrednost lesa smreke je 1.350 kWh/prm, lesa bukve pa 1.930 kWh.

Foto: Mateja Kišek

Robinijin les je izjemno kakovosten: je trd, prožen in trajen. Jedrovina je značilne rumenorjave barve, rob beljave pa je svetlejši. Robinijo pogosto uporabljajo za različne stebre, kole, ograje, saj je vzdržljiva v zunanjih vremenskih razmerah.

pa je pravzaprav senčen in temen gozd, kjer se ne počuti dobro in prostor kmalu prepusti drugim, manj svetloлюбnim vrstam. Za robinijo je značilno močno odganjanje poganjkov iz panjev in korenin, kar pomeni, da jo je težko učinkovito odstraniti iz gozda. Po nekaterih opisih naj bi bila še najučinkovitejša metoda odstranjevanja robinije iz gozdnega sestoja z obročkanjem dreves, iz katerih ne odženejo bujni vegetativni poganjki. Posledično imajo druge, domorodne drevesne vrste v bližini dovolj svetlobe, da prerastejo kritične višine in se dvignejo v zgornji sloj sestoja. Seveda pa to ni mogoče pri drevesih večjih debelin, kjer les lahko gospodarsko izkoristimo. Robinijina semena izredno dobro kalijo. Drevesa lahko vzklijejo iz deset let starih semen, še posebno dobro klijajo po požarih.

Trden les in okusni cvetovi

Robinijin les je izjemno kakovosten. Je eden redkih vrst lesa, ki se odlično

Robinijina skorja je rjavih odtenkov in pri starejših drevesih globoko podolžno razpoka.

Foto: Mateja Kišek

Robinijini listi so sestavljeni iz lihega števila manjših eliptično zaokroženih lističev.

izkaže v zunanjih vremenskih razmerah; je zelo trd, prožen in trajen. Jedrovina je značilne rumenorjave barve, rob ljave je svetlejši. Po nameni uporabe je robinijin les na splošno zelo podoben kostanjevemu. Slednjega je v zadnjih desetletjih vse manj zaradi bolezni in škodljivcev, ki vztrajno manjšajo delež evropskega pravega kostanja v gozdovih. Robinijin les je biološko aktiven in lesni prah, ki nastane med obdelavo lesa, lahko povzroča vnetja sluznice ali vnetje kože (dermatitis). Robinijina skorja je strupena, ob žvečenju povzroča bruhanje, zaspanost in nenadno telesno slabost (kolaps). Prav tako so strupena njena semena, saj vsebujejo snovi, ki lahko povzročajo zlepljenje eritrocitov v krvi. Robinija se je zaradi vseh teh lastnosti znašla na seznamu tistih drevesnih vrst, ki naj jih ne bi sadili v okolici vrtcev. Treba pa je paziti, da se ob vrtčevske ograje ne pritihotapi sama.

Če so semena strupena, pa tega ne moremo reči za cvetove. Robinijini cvetovi niso samo lepi in izredno dekorativni, ampak tudi uporabni; uporabljamo jih lahko sveže ali posušene. Čaj iz posušanih cvetov naj bi bil dober proti kašlju, sveži cvetovi pa so najokusnejši ravnokar razprti. Lahko jih uporabljamo na podoben način kot bezgove cvetove, ki se pri nas tradicionalno večkrat najdejo na krožnikih. Lahko jih ocvremo, iz njih naredimo slane ali sladke jedi, pri tem pa pazimo, da ne pretiravamo

z začimbami, da v jedi lahko pride do izraza nežen vonj cvetov. Iz mešanice spomladanskih cvetov (bezeg, robinija, meta, melisa ...) lahko naredimo sok, ki bo prijeten dišeč spomin na cvetočo pomlad še dolgo potem, ko bodo cvetovi na drevesu opravili svojo plemenito nalogo in propadli.

Če boste povprašali čebelarje, bodo o robiniji govorili s samini lepimi pridevniki, medtem ko mnogi gozdarji nanjo gledajo zviška in postrani. Robinija je v vsakem primeru izjemno zanimiva in uporabna drevesna vrsta. Ali je priljubljena posvojenka ali osovražena pritepenka? Na to vprašanje ni enoznačnega odgovora. Dejstvo je, da je robinija zelo pogosta v naših gozdovih in od nas je odvisno, iz katerega zornega kota bomo gledali nanjo.

Mateja Kišek, mag. inž. gozd.

Viri:

Robert Brus: Dendrologija za gozdarje (2008).

Lado Kutnar: Tujerodne in invazivne vrste v gozdu s poudarkom na drevesnih vrstah (<http://www.bioportal.si/neobiota/CRP-Neobiota%20Slovenije%20Zbornik%205%20gozd.pdf>)

Lesna goriva, drva in sekanci (Gozdarski Inštitut Slovenije, 2009).

Robinija (<https://www.ljubljana.si/>)

6,5 MM CREEDMOOR

V novejši zgodovini nastanka novih kalibrov je brez primere izjemen vzpon kalibra 6,5 mm Creedmoor. Po predstavitvi leta 2008 je bil kaliber 6,5 mm Creedmoor nekaj let neopazen, nato pa se je s pojavom »streljanja na dolge razdalje« in osvajanjem prvih mest povzpел v neizpodbitnega prvaka brez primere. Vsak ga je hotel imeti in vsi izdelovalci orožja ga ponujajo v svoji ponudbi, kar ni pogosto. Dodaten zagon je dobil s pojavom dostopnih risanic, ki so omogočale natančne strele na daljavo. V tujini ponudba risanic še vedno težko sledi povpraševanju.

Opis

6,5 mm Creedmoor je utelesitev nežnega, učinkovitega in izjemno natančnega kalibra. Izdelan je bil za streljanje tarč na dolge razdalje. Njegov kratek tulec omogoča, da uporablja zelo dolge krogle, a celoten naboj še vedno ni predolg za kratke zaklepe. V kombinaciji z izjemno aerodinamičnimi krogli 6,5 mm, dokaj dolgimi za premer krogle, v kombinaciji z zmerno hitrostjo, izstrelki kalibra 6,5 mm obdržijo nadzvočno hitrost vse do 1450 m. Ko namreč krogla preide iz nadzvočne hitrosti v podzvočno (okoli 340 m/s), se natančnost vidno zmanjša, zato je ta podatek v pomoč pri razumevanju učinkovitosti zadevanja. Pri kalibru .308 Winchester je mejna razdalja okoli 1000 m, pri .338 Lapua Magnum pa okoli 1650 m. Balistični koeficient (BC) igra pomembno vlogo in krogle premera 6,5 mm (.264") so zmagovalke. Krogle s tako visokim BC obstajajo tudi v kalibrnih 7 mm in 7,62 mm (308"), toda te krogle so znatno težje kot sicer. Nič ni narobe s težjo, 13 g kroglo, a potrebuje več smodnika, da bi dosegla enako hitrost, kot jo ima 9,1 g krogla v kalibru 6,5 mm. Znatno pa se poveča predvsem odsun. Po nekaj deset zaporednih streljih v ležečem položaju to vpliva na zbranost strelca in njegovo natančnost.

Nastanek kalibra 6,5 mm Creedmoor

Za nastanek kalibra sta odgovorna Dave Emary, glavni balistični strokovnjak v podjetju Hornady, ki je bil gonilna sila pri zasnovi kalibra, in Dennis DeMille, dvakratni šampion v kategoriji NRA High Power Rifle (strelec izstrelil 50 strellov sede, kleče, stoje in leže na razdaljah 200–600 m). Na eni od državnih tekem na enem največjih odprtih strelišč Camp Perry v zvezni državi Ohio, ZDA, sta omenjena leta 2007 premlevala pomanjkljivosti tedaj najpogostejših kalibrov.

Proučevala sta lastnosti kalibrov, ki so največ obetali z vidika njihovih zahtev. To so bili predvsem kalibri premerov 6 in 6,5 mm.

Kaliber 6 mm XC sta videla kot zelo primeren, a kot nestandardiziran kaliber (ang. »wildcat«), za katerega je bilo potrebno ponovno polnjenje. Podatkov za polnjenje ni bilo veliko in niso bili kakovostni. Strelci so dobivali različne hitrosti, kar ni zagotovilo za uspeh. Kaliber 6 mm XC je za streljanje na 1000 m zasnoval eden najboljših strelcev na dolge razdalje na svetu, znani David Tubb, in je podoben kalibru 6 x 47 mm Swiss Match.

Primerjava nabojev

.260 Remington, še en kaliber na osnovi tulca .308 Winchester, nastal leta 1997, ki je uporabljal krogle 6,5 mm, je bil dober, toda mnogo novejših 6,5 mm krogel je bilo zelo dolgih. Vstavljene so morale biti dokaj globoko v tulec naboja, da so ga lahko vstavili v standardni nabojnik (72 mm). Največjo natančnost je mogoče doseči, če ima krogla čim krajšo pot iz vratu tulca do mesta v cevi, kjer se začne nalegati v polja. Krogle v kalibru .260 Remington, vstavljene na tak »idealni« način, pa so preprečile naboju, da bi ga lahko vstavili v nabojnik. Tudi hitrost vrteča ni bila idealna za dolge tekmovalne krogle.

Mnogo strelcev je zagovarjalo krajši tulec, kar se je zgodilo s kalibrom 6,5 x 47 Lapua, ki je bil predstavljen leta 2005. Tudi za ta kaliber so bili tulci in strelivo dokaj dragi, poleg tega pa je Lapua uporabila manjše netilke tipa »SR« za manjše kalibre (ang. »Small Rifle«). To spet ni godilo mnogim, ki so menili, da nežnejša netilka pri taki količini smodnika ne zagotavlja zanesljivosti v hladnem vremenu.

Tukaj je še kaliber 6,5-284, ki se je kot nestandardiziran pojavil leta 1963. Zaradi mnogih dobrih lastnosti ga je švedska Norma pri C.I.P. standardizirala v letu 1999. Pred nedavnim ga je standardiziral še ameriški SAAMI. Kljub temu kaliber nekako ni dobil zagona.

Ko sta Emary in DeMille premlevala pomanjkljivosti, sta vedela, da mora tovarniško strelivo zagotavljati stalnost, predvidljivost in ponovljivost. Ob zasnovi novega kalibra za streljanje na dolge razdalje sta upoštevala naslednje lastnosti:

- visok BC za boljše premagovanje vplivov težnosti in vetra,
- večjo hitrost, kot jo imajo drugi kalibri s krogli premerov 6 in 6,5 mm,
- nižji delovni tlak v ležišču, ki bo podaljšal življenjsko dobo cevi in tulca,
- nizek odsun,
- enostavnost za ponovno polnjenje,
- prilagodjenost za uporabo v kratkih zaklepih in polavtomatskih sistemih AR-10.

Spisek želja je bil dolg, toda Emary je s pomočjo inženirja Joa Thielena kaliber 6,5 Creedmoor predstavil leta 2008. Kaliber 6,5 Creedmoor je bil po mnenju mnogih elegantno zlitje balističnih lastnosti in oblike. Tulec 6,5 Creedmoor je nastal na osnovi tulca naboja .30 TC (Thompson Center), ki je nastal leta 2007 in sam .30 TC je imel osnovo v rahlo skrajšanem in izboljšanem tulcu .308 Winchester. Ker je imel kaliber .30 TC že precej dobrih lastnosti, je z ožanjem vratu tulca postal 6,5 Creedmoor. Je nekoliko krajši kot kaliber .30 TC, z namenom uporabe v kratkih zaklepih in polavtomatskih sistemih AR-10. Najmanjši možen konus telesa tulca in idealen 30-stopinjski kot ramena tulca sta naboju 6,5 Creedmoor dala potrebno prostornino. Tudi z dolgimi krogli premera 6,5 mm, vstavljenimi do največje mogoče celotne dolžine naboja, ki je 71,12 mm (identično naboju .308 Winchester), krogle niso odžirale prostora smodniku, kar je omogočalo zeleno hitrost.

Že v začetnem preizkušanju DeMilla je kazalo, da bo novi kaliber zmagovalec. Novi kaliber je potreboval ime. Hornady je predlagal ime 6,5 DeMille, toda sam DeMille je predlagal ime Creedmoor. To je bilo ime podjetja, kjer je bil zaposlen (Creedmoor Sports), toda še bolj je bil

Foto: Zan Zagrejšek

Lahka risanica Blaser R8 s karbonskim kopitom Carbonomix-Succes in strelnim daljnogledom Swarovski Z8i 3.5-28x50 v kal. 6,5 Creedmoor je idealna za daljše strele na strelišču in v visokogorju.

to poklon enemu najstarejših strelišč v ZDA, imenovanemu *Creedmoor*.

Zgodnji začetki 6,5 Creedmoor

Kljub dobremu »rodovniku« je kaliber 6,5 *Creedmoor* potreboval nekaj časa, da so bile prepoznane njegove lastnosti. Športni strelci so takoj prepoznali njegove prednosti in takoj je začel zmagovati. Širše ljudske množice, ki se še niso ogrele za streljanje na dolge razdalje, niso razlikovale med kalibrom 6,5 mm *Creedmoor* in podobnimi kalibri, kot so .260 *Remington*, 6,5x47 *Lapua*, še manj pa so poznale druge evropske kalibre v kategoriji 6,5 mm: 6,5 x 55, 6,5 x 57 ...

Z izjemnim povečanjem streljanja na dolge razdalje so novi strelci opazili, kaj na tekmah zmaguje, in to je bil 6,5 *Creedmoor*. Nove in cenovno dostopne risanice so preplavile tržišče le nekaj let prej. Velika natančnost teh risanic, do tedaj rezervirana le za drage in po meri narejene risanice, je bila posledica sodobnih tehnologij izdelovanja. Zelo natančne risanice so bile kar naenkrat dostopne sleherniku. Po pojavu risanice *Ruger Precision Rifle* so se pojavile risanice podjetja *Savage*, *Model 10 BA Stealth*, risanica *Howa HCR Chassis Rifle*, *Bergara B-14 BMP*, *Mossberg MVP Precision*. Le-te so za seboj potegnile še vse druge izdelovalce risanic. Mnoge nove risanice so bile dostopne tudi v preizkušanih kalibrih .308 *Winchester* in .300 *Winchester Magnum*, toda prav vsako podjetje je imelo v ponudbi tudi kaliber 6,5 *Creedmoor*.

Kaliber 6,5 *Creedmoor* je drugi najbolj prodajan naboj v podjetju Hornady (na prvem mestu je .223 *Remington*). Mnogi proizvajalci trenutno prodajo največ risanic prav v kalibru 6,5 *Creedmoor*. Lovski kolega, ki je lani izbral kaliber nove taktične risanice, je izbral med .308 *Winchester* in 6,5 *Creedmoor*. Risanico *Tikka* v kalibru .308 *Winchester* bi dobil takoj, na kaliber 6,5 *Creedmoor* pa je čakal eno leto. Drugi lovski kolega pa je ravno kupil risanico *Blaser R8 Professional Success*, na katero je namestil lahko karbonsko kopito *Carbonomix* in jo opremil s strelnim daljnogledom *Zeiss 2-12 x 50*. Nanjo je čakal le tri tedne, saj ameriškega trga, ki s svojo porabo orožja določa trende, premovalčne risanice višjega cenovnega razreda ne pritegnejo. S to risanico sem imel priložnost streljati in risanica ter kaliber sta upravičila svoj sloves. Njegov lovski prijatelj tudi že kako leto uporablja to risanico v omenjenem kalibru in je zelo zadovoljen z učinkovitostjo kalibra 6,5 *Creedmoor*. Tudi on ima nameščeno zelo lahko in čvrsto karbonsko kopito slovenskega izdelovalca *Carbonomix*. V kombinaciji risanice z vrhunskim strelnim daljnogledom *Swarovski Z8i 3,5-28 x 50* je ta lahka in natančna risanica, z majhnim odsunom in veliko učinkovitostjo, idealna za gorski lov.

Prednosti 6,5 Creedmoor

Zasnova: Tovarniško določene minimalne tolerance ležišča naboja in prehodnega konusa kalibra 6,5 *Creedmoor* so razlog, da je kaliber že v osnovi eden

najbolj natančnih tovarniških kalibrov, ki so na voljo. S hitrim vrtežem cevi 1 : 8" je že v začetku izboljšal pomanjkljivosti svojih tekmecev, ki so imeli vrtež cevi 1 : 9" ali 1 : 10". Zasnova sama je omogočila, da so krogle pred strelom že dokaj globoko v prehodnem konusu, seveda na varni razdalji od vrteža. Zasnova je omogočila vrhunsko natančnost, majhna odstopanja hitrosti, dolgo življenjsko dobo cevi in blag odsun. Naj strellec še tako dobro prenaša odsun, je dejstvo, da blažji odsun izboljša rezultate. Izbira vrhunskih in visoko aerodinamičnih krogel je velika. Posledica aerodinamičnosti oziroma visokega BC krogel premera 6,5 mm so manjše izgube hitrosti na dolge razdalje, manjši padec in manjši odklon zaradi vetra.

Kaj razlikuje delovanje in balistične lastnosti 6,5 *Creedmoor* od podobnih kalibrov, kot sta .260 *Remington* ali 6,5-284 *Norma*? Če so vsi trije pristreljeni na 200 m, bodo njihove 7,8 g krogle na 200 m imele hitrost okoli 760 m/s, na 500 m pa bo razlika med njimi le 15 m/s. Za površnega opazovalca je kaliber 6,5 *Creedmoor* odkrivanje tople vode. Toda 6,5 *Creedmoor* za enako hitrost potrebuje manj smodnika. Za to je zaslužna zasnova kratkega in dokaj ravnega tulca, podobnega konceptu kratkih magnumov. Te sem že opisal in omenil, zakaj so tako učinkoviti. Z manj smodnika ima risanica manjši odsun, saj masa plinov na ustju cevi vpliva na potisk orožja proti strelcu (raketni učinek). Milejši odsun omogoča še prijetnejše, natančno streljanje in hitrejše zaporedje strelav. Možnost hitre oddaje strelav na različnih razdaljah, tudi več kot 1000 m, je uporabno pri zelo razširjeni strelski disciplini *PRS (Precision Rifle Series)*. To so malenkostne razlike, toda ravno »podrobnosti« ločijo zmagovalca od poraženca. Hkrati manj smodnika vpliva na nekaj nižjo ceno naboja in na manjšo obrabo cevi.

Pri preveritvi nekaj spletnih zapisov o domnevno hitrejši obrabi cevi je bilo ugotovljeno, da so ameriški strelci dobili razširjeno ležišče netilke že po treh streljih (običajno 15–20 strelav). To je jasen znak, da so zelo presegli dovoljene polnitve (tlake!), najbrž v želji, da bi iz nežnega 6,5 *Creedmoor* dobili .264 *Winchester Magnum*. Samo lani so v ZDA zabeležili 20 milijonov novih lastnikov orožja, ki so se z orožjem srečali prvič. Mnogi med njimi si polnijo strelivo in nekateri ne upoštevajo priporočil in podatkov.

Mojstrski strellec, puškar ter avtor knjig in člankov o natančnem streljanju **Fred Zeglin** glede obrabe cevi navaja, da mora strellec izstreliti od 3000 do 5000 nabojev, da bi sploh opazil razliko v natančnosti. Povprečen strellec, ki gre na strelišče enkrat na mesec in ima nekoliko manjša

pričakovanja, lahko pričakuje znatno več strel, preden bo moral zamenjati cev. Pri kalibru 6,5 Creedmoor, ki ima podobne ali celo boljše lastnosti glede obrabe kot kalibra .260 Remington ali 6,5 x 55, nimamo prav nobenega razloga, da bi bil zahtevnejši do cevi. Kvečjemu obratno, saj je bil zasnovan z namenom dolge življenjske dobe cevi in z nižjimi tlaki.

Krogle premera 6,5 mm:

Prednosti krogel premera 6,5 mm so bile znane še pred pojavom 6,5 mm Creedmoor. Lovci in vojaki so cenili krogelne kalibre 6,5 mm zaradi položne krivulje leta krogel, velike prodornosti kot posledice visokega prečnega preseka (razmerje med maso in premerom) in zmerne odsuna. Najbolj znani so švedski veteran kaliber 6,5 x 55 mm (1894), sledijo 6,5 x 57 in 6,5 x 57 R (1892–1893), 6,5 x 54 mm Mannlicher-Schönauer, 6,5 x 52 mm Carcano, japonski 6,5 x 50 mm ... Obstajajo pa še drugi, manj znani kalibri, kot so 6,5 x 68, .264 Winchester Magnum, 6,5 Remington Magnum, .260 Remington, 6,5-284 Norma, 6,5 Grendel, 6,5-06 A-Square, .26 Nosler, 6,5-300 Weatherby Magnum, 6,5 PRC (Precision Rifle Cartridge), 6,5 Weatherby RPM (Rebated Precision Magnum). **Dejanski premer krogel, ki jih označujemo s oznako 6,5 mm, je 6,71 mm (.264").** Krogle s tako visokim BC drsijo skozi zrak učinkoviteje ter tako zmanjšajo učinek težnosti in vetra. Take lastnosti so premagale celo dolgoletnega favorita kaliber .308 Winchester. Izjemen prečni presek je njihova najpogostejše spregledana lastnost.

6,5 Creedmoor proti .308 Winchester

11,6 g krogla, kalibra 7,62 mm (.308"), ima vrednost prečnega preseka .271, 10,9 g pa .253. Krogla premera 6,5 mm (.264"), mase 9,1 g (140 grs), ima vrednost prečnega preseka .287, 9,26 g (143 grs) pa .293, kar je celo boljše od .308". Velik prečni presek krogel je v pomoč kalibru 6,5 Creedmoor pri prodiranju, ki je precej boljše, kot obeta masa krogel. V tem je podoben kalibrom 6,5 x 55 in 7 x 57 mm.

Za 6,5 Creedmoor so značilne lažje mase krogel, ki imajo višji BC kot krogel, ki so značilne za kaliber .308 Winchester. Zato ima 6,5 Creedmoor rahlo položnejšo krivuljo, manj odklona zaradi vetra in manj odsuna. Kaliber .308 Winchester pa je boljši v širšem premeru krogel, ki naredi večjo luknjo.

Foto: Gregor Hodnik

Matrice za ponovno polnjenje in naboj 6,5 Creedmoor

Ameriški USSOCOM¹ je naredil primerjalno študijo kalibrov 6,5 Creedmoor, .260 Remington, in .308 Winchester; v kateri so ugotovitve potrdili. Njihovi ostrostrelci uporabljajo naboj kalibra .308 Winchester² z 11,3 g kroglo Sierra MatchKing. Ugotovili so, da ima 6,5 Creedmoor manj odsuna, da še enkrat poveča možnost zadetka na 1000 m, ima za 33 % daljši učinkovit domet in obdrži 30 % več kinetične energije na 1000 m. Na 1000 m ima za 40 % manj odklona zaradi vetra. Pri kalibru 6,5 Creedmoor so manj občutne napake strelca, ki slabo oceni razdaljo ali moč vetra, kot pri kalibru .308 Winchester. Različne balistične preglednice pokažejo, da 6,5 Creedmoor »premaga« .308 Winchester v kinetični energiji pri 460 m in naprej, kljub manjši začetni hitrosti obdrži večjo hitrost od 274 m naprej. Na vseh razdaljah pa je boljši v manjšem padcu krogel in manjšem odklonu zaradi vpliva vetra.

Teže in hitrosti krogel 6.5 Creedmoor

Ob nastanku 2008 je podjetje Hornady imelo za 6,5 Creedmoor dve strelivi: 7,8 g krogla A-Max je imela hitrost 887 m/s, 9,1 g A-Max pa 826 m/s, oboje merjeno iz 61 cm dolge cevi. Na škatlah streliva so celo navedli podatke za polnjenje, da je strellec lahko naredil dvojniki streliva z ročnim polnjenjem. Nato pa je ponudba streliva 6,5 Creedmoor dobesečno eksplodirala. Samo Hornady ima sedaj 19 vrst streliva, od tistega za tekmovanja do tistega za lov. Vsi proizvajalci streliva ga izdelujejo in ponudba je bogata. Mase krogel so od 6,15 g do 10,4 g. Njihov razpon glede zgradbe pa sega od lovskih

¹ United States Special Operations Command – poveljstvo posebnih sil

² M118 Special Ball Long Range

krogel z zaobljenim vrhom do izjemno aerodinamičnih krogel tipa VLD (ang. Very Low Drag oziroma izjemno nizek zračni upor). Kdor si sam polni strelivo, ima veliko izbiro.

Primernost za lov

Kaliber 6,5 mm Creedmoor je tudi dober lovski kaliber. Zaradi premera, energije izstrelka in mas krogel sicer ni ravno idealen za zelo dolge strele na našo največjo in najtežjo divjad. Izjemen kaliber za lov naše srnjadi, gamsa, muflona, je resda dovolj močan za lov na jelenjad ob pogoju, da

strel zadene vitalne organe in da krogla prodre in opravi svoje delo. Vse, kar zmoreta bolj znana 6,5 x 57 in 6,5 x 55, zmore tudi 6,5 Creedmoor. To je treba upoštevati pri izbiri in uporabi 6,5 Creedmoor za lov. Ne glede na njihov sloves nihče od njih ne more uiti zakonom fizike: masi in hitrosti krogel ter njihovi kinetični energiji. Toda risanica v tem kalibru, opremljena s kakovostnim strelnim daljnogledom ter strelcem, ki pozna krivuljo leta krogel in razdaljo, je odlična izbira za natančne strele na daleč, in sicer na strelišču in v visokogorju.

Zaključek

Zakaj kaliber 6,5 mm Creedmoor ne bo izginil v pozabo? Je najuspešnejši »metrični« kaliber v ZDA, na največjem tržišču orožja, ki usmerja trende po vsem svetu. Zasnovan je bil prav za strele na daljavo in krogel premera 6,5 mm so s svojim visokim BC za to idealne. Je izjemno prijeten za streljanje in potrebno je manj smodnika, da doseže tisto, kar zmorejo drugi podobni kalibri, ki uporabljajo krogel premera 6,5 mm. Le-te imajo tudi v naših krajih tradicijo in so dokaj priljubljene. Je to razlog, da svoj 6,5 x 57 zamenjate z novo risanico v kalibru 6,5 Creedmoor? Seveda ne. A če se zaradi lastnosti krogel odločate za nov kaliber premera 6,5 mm, pa je odločitev za kaliber 6,5 Creedmoor najbrž ena boljših.

Gregor Hodnik

Viri:

GunDigest, Elwood Shelton, The Rise Of The 6.5 Creedmoor, 5/2019

https://en.wikipedia.org/wiki/6_mm_XC

<https://precisionrifleblog.com/>

https://www.primaryarms.com/blog/6_5-creedmoor-vs-308-winchester-caliber-battle

SVETOVNA RAZSTAVA BITI ENO Z NARAVO

Dr. Zoltán Kovács, državni sekretar madžarske vlade in koordinator za pripravo svetovne lovske razstave z naslovom *One with nature – Biti eno z naravo* se je 16. februarja 2021 v prostorih **Lovske družine Prosenjakovci** sestel s predsednikom Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Ladom Bradačem**. Dr. Kovács sta spremljala še namestnik veleposlanika Republike Madžarske v Sloveniji **Tamás Miklós Kovács** in svetovalka za pripravo omenjene razstave **Zsafia Kovacs**. Poleg predsednika LZS so se sestanka udeležili še predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje pri LZS **Matija Janc**, predsednik Zveze lovske družin (ZLD) Prekmurje **Ludvik Rituper** in predsednik Uredniškega odbora glasila **Lovec** dr. **Arpad Köves**.

Sestanek je potekal v dobrem vzdušju. Visoki gost dr. Kovács je povedal, da se je dopoldan že sešel s slovenskim ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Jožetom Podgorškom**, s katerim sta se uspešno pogovarjala in kateremu je v imenu Madžarske posredoval vabilo za sodelovanje Slovenije na razstavi. Kot je povedal na sestanku, formalno vabilo na razstavo različne države, dogovarjajo pa se tudi z organizacijami, ki se ukvarjajo z lovom, gozdarstvom in ohranjanjem narave.

Dr. Zoltán Kovács, državni sekretar madžarske vlade in koordinator za pripravo svetovne lovske razstave

Na začetku je dr. Kovács povedal, da se je madžarska vlada odločila, da bo po 50 letih, torej po letu 1971, ponovno organizirala svetovno lovsko razstavo z naslovom *Biti eno z naravo*, ki bo od 25. septembra do 14. oktobra 2021. Razstava bo v Budimpešti, osrednje prizorišče pa bo **Hungarexpo** s 45.000 m² razstavnih površin. Posluževali se bodo vseh razstavnih prostorov, največja (dvorana A) pa bo služila za predstavitev povabljenih držav in mednarodnih organizacij. V vseh drugih prostorih bodo tematske razstave. Priredili bodo tudi razstavo lovske

stroka z vsega sveta, in naj bi predstavile najnovejša dognanja s področja upravljanja z divjadjo, s posebnim poudarkom na izkušnjah posameznih držav.

V nadaljevanju je dr. Kovács posebej poudaril, da želi Madžarska z organizacijo svetovne lovske razstave spodbuditi k razumevanju vloge lovstva pri trajnostnem upravljanju, zato si želi, da bi se tudi LZS odzvala njihovem vabilu, da bi prikazala svojo dejavnost, izkušnje, načrte in tradicijo. Predsednik LZS mag. Bradač se je zahvalil za povabilo in povedal, da

lovec in lastnik lovske psov pasme žimasti madžarski ptičar oziroma vižla. Pogovor je potekal v sproščenem ozračju. Predsednik ZLD Prekmurje Rituper je med drugim povedal, da ima njihova območna lovska zveza izredno dobre odnose z bližnjima madžarskima županijama – **Županijo Zala**, predvsem pa z **Železno županijo**. S slednjo namreč vsako leto potekajo večkratna srečanja, tako na raznih prireditvah kot tudi na strokovnih sestankih. Slovensko delegacijo so še posebej zanimala izkušnje madžarskih lovcev in vlade na področju preprečevanja

Madžarska delegacija (od leve: Zsafia Kovács, dr. Zoltán Kovács in Tamás Miklós Kovács)

trofej in dermoplastičnih preparatov, posebna pozornost pa bo namenjena veliki predstavitvi mokrišč, kjer bodo predstavili značilnosti mokrišč Karpatskega bazena. Priredili bodo tudi tri prireditvene sejme, na katerih bodo v različnih terminih predstavili tri tematike: klasični sejem, kmetijsko-živilski sejem in inovacijsko delavnico, ki bo predstavljala 21. stoletje v pomenu trajnosti in sorodnih tehnologij. Poleg tega bo v času razstave šest mednarodnih konferenc, ki naj bi se jih udeležila lovska

bo LZS povabilo zanesljivo sprejela. Pri tem je pohvalil namero Madžarske, da so se lotili takega projekta, saj pogrešamo tovrstne dogodke v takšnem obsegu. Povedal je, da je trajnostna usmeritev osnova poslanstva slovenskih lovcev s ciljem, da to, kar smo dobili od svojih prednikov, ohranimo za naše zanamce.

Poleg pogovorov o vsebini razstave je potekala tudi izmenjava mnenj in izkušenj glede oblike in načina delovanja lovcev na obeh straneh meje. Dr. Kovács je namreč

širjenja afriške prašičje kuge. O tem smo na sestanku dobili kar nekaj koristnih informacij.

Za dr. Kovácsa smo v uredništvu že vnaprej pripravili nekaj vprašanj za intervju, ki ga lahko preberete v nadaljevanju.

Spoštovani dr. Kovács, zaupali so vam organizacijo svetovne razstave lova in narave Biti eno z naravo, ki naj bi potekala septembra in oktobra 2021. Bi nam predstavili glavno vodilo razstave?

Ko je madžarska vlada leta 2016 sklenila, da želi organizirati svetovno razstavo lova, je

sledila dvema vidikoma: kako dostojno obeležiti obletnico svetovne razstave iz leta 1971 oziroma kako s pomočjo te razstave vzpostaviti forum za vse države sveta, na katerem lahko ob tem, ko je poudarek na vlogi lova, predstavijo svoja znanja in razumevanje trajnostnega upravljanja z naravo, gospodarjenja z divjadjo, varovanja živih bitij in ohranjanja našega naravnega okolja. Dejal bi, da smo si za cilj zadali predstavitev biološke raznovrstnosti in sodobnega gospodarjenja z divjadjo, kajti eno naših glavnih sporočil (kot kaže tudi naslov razstave) je, da se danes ravnovesja živega sveta ne more ohranjati brez

ki s svojimi dejavnostmi na nezakonit način izkoriščajo naravo. V primeru lova je to krivolov, ena izmed resničnih in poznanih nevarnosti divjine, ki je kriva za izumrtje več živalskih vrst.

Kaj vse bo na razstavi predstavljeno in sodelovanje koliko držav pričakujete?

Naše najpomembnejše sporočilo je premišljena in dolgoročna trajnostna raba narave, kar je po mojem mnenju pomembno sporočilo za vse. Ravno zaradi tega lahko brez pretiravanja trdim, da smo tekom pripravljanih del na Madžarsko povabili vse države sveta, da bi jeseni 2021 prišle

organizacije ni bilo dvoma, da bomo svoje sosede predstavili z večjim poudarkom.

Kje vidite Slovenijo v luči tokratnega obiska (16. februar 2021) in dogovora na slovenskem Ministrstvu za kmetijstvo?

Seveda računamo tudi na sodelovanje Slovenije, tako v strokovnem kot v političnem pogledu. Veseli nas, da se je Slovenija odločila, da bo predstavila vso tisto raznoliko in bogato znanje ter kulturo, ki jo uspešno uporablja v vsakdanjem življenju. Na srečanju z gospodom ministrom Jožetom Podgorškom sva se dogovorila, da bodo jeseni

Upravičenci do lova, glede na moje izkušnje, gledajo na prihodnost z zaupanjem, za to pa imajo tudi svoje razloge, saj bo zaradi svetovne razstave vsa lovstva pozornost sveta še bolj usmerjena v Karpatski bazen kot kdajkoli prej v preteklih desetletjih.

Kakšno je sodelovanje s civilnimi naravovarstvenimi združenji?

V povezavi z organizacijo se v veliki meri naslanjamo na stroko. Tu mislim na državna gozdna gospodarstva, na Madžarsko državno lovsko zbornico, Državno madžarsko lovsko združenje za varnost, v povezavi z naravnim okoljem pa z direktorati narodnih parkov. Menim, da je sodelovanje vzorno. Moram omeniti naš program za ptičje hišice, ki smo ga začeli 13. oktobra 2020, v okviru tega programa pa je bilo v naravi postavljenih 3500 ptičjih hišic in 350 krmilnic in kar je posebnega pomena, to se je zgodilo večinoma s sodelovanjem mladih. Oblikovanje miselnosti in mnenja otrok o naravi je naša bistvena naloga, obenem pa ogromna odgovornost. Ta naša kampanja je bila tako uspešna, da so gradiva in sredstva, ki so jih zagotavljali naši prej omenjeni partnerji, med njimi direktorati narodnih parkov, že zmanjkala, pa se je še vedno veliko izobraževalnih ustanov javilo, da bi izdelovali krmilnice.

Ali obstaja načrt B za uresničenje razstave, če bi septembra še vedno trajala pandemija?

Na Madžarskem je v ljudeh velika pripravljenost za cepljenje, zato trenutno stanje tega faktorja in stanje pandemije kažeta, da ni treba pripravljati načrta B, seveda pa bomo vse možne nastale situacije proučili in bomo našli rešitev, saj je naš cilj, da bi se vsak obiskovalec počutil varno.

Dr. Arpad Köveš

Za simultano prevajanje na sestanku in za prevod intervjuja se posebej zahvaljujemo prevajalki **Jolandi Harmat Császár**.

Slovenska delegacija (od leve: Matija Janc, Jolanda Harmat Császár, mag. Lado Bradač in Ludvik Rituper)

pametnega, strokovnega poseganja, torej lova. In pametni ljudje v tem primeru so lovec in njegovi spremljevalci, torej tisti, ki delajo v naravi prijaznih poklicih.

Prav tako je pomembna točka razstave naša iniciativa, ki smo jo poimenovali World Conservation Forum, ki bo uresničena s prisotnostjo z do sedaj neprimerljivega števila strokovnih predavateljev in organizacij tekom svetovne razstave. To je neponovljiva priložnost, da bi lahko strokovna in civilna javnost ustvarila resnično sliko o prihodnosti lova in naravi bližnjih poklicev ter varstva narave, ki imajo skupne temelje. Svetovna razstava in forum, ki bo potekal v sklopu razstave, bo pokazal, da so eni izmed največjih nasprotnikov dolgoročnih trajnostno naravnanih naravnih virov energije izkoriščevalci,

in bi jim predstavili primere dobrih praks na področju rabe narave pri nas ter da bi tudi mi lahko pokazali, da preoblikovanje organskega (in dejanskega) sožitja narave postaja vedno večji izziv in težava, madžarsko in srednjeevropsko znanje in izkušnje pa so tudi v tem primeru merodajne in ponujajo uporabne rešitve. Prijave še potekajo, zato točne številke sedaj ne morem podati.

O tako imenovanih državah karpatskega bazena pripravljate posebno predstavitev. Kakšna je zamisel, kako naj bi se te države predstavile? Kaj imajo skupnega?

Madžarsko in bližnje okolje tudi na področju lova povezuje večstoletna kulturna vez. To pa krepi tudi dober prijateljski odnos, ki ga s temi državami tudi ohranjamo, zato tekom

na Madžarskem prisotne tudi organizacije, ki se ukvarjajo z lovom, gozdarstvom in agroživilsko dejavnostjo, da bi predstavile svoje primere s področja trajnostnega gospodarjenja.

Kakšno je trenutno stanje lova na Madžarskem in kako vidite prihodnost?

Dejavnost lovstva na Madžarskem je ob tem, da je to velik strokovni izziv, tudi ogromna odgovornost, saj smo od svojih prednikov podedovali populacijo divjadi izvrstne kakovosti. Pandemija je seveda prizadela tudi lovsko dejavnost, tuji lovci v tem letu niso prišli, kar je povzročilo kar veliko težav, obenem pa so jih v velikem številu nadomestili madžarski lovci; tako bomo z začetkom marca zaključili izredno, glede na okoliščine pa tudi uspešno lovsko leto.

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Kljub vsem ukrepom se afriška prašičja kuga še vedno širi iz vzhodnih obmejnih predelov s Poljsko proti notranjosti države. Na Saškem so tako odkrili poginjenega in okuženega divjega prašiča zunaj tako imenovanega ogroženega območja, in sicer v bližini kraja Görlitz. Zaradi omenjene najdbe so morali pristojni organi bistveno povečati ogroženo območje z dosedanjih 157 na 322 km², kjer med drugim velja tudi popolna prepoved lova (razen odstrela divjih prašičev, za kar so zadolžene posebej usposobljene osebe), medtem ko se tako imenovano robno območje povečuje z dosedanjih 605 na 826 km².

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 3/2021)

Nemčija: Nemška državna delegacija Mednarodnega sveta za ohranitev divjadi in lov (CIC) je izrazila nasprotovanje legalizaciji nočne optike za lov divjadi, razen v izjemnih primerih, ki naj bi jih individualno presojali in potrjevali, predvsem v primerih nesprejemljivo velike škode na kmetijskih površinah. Njihovo stališče je, da v primeru legalizacije tovrstne optike ne bodo prizadete samo ciljne vrste divjadi (divji prašič, rakun), temveč tudi vse druge vrste divjadi, ki so praktično edino zavetje pred vedno večjimi človekovimi negativnimi vplivi našle v aktivnostih v nočnem času. Dodatno vznemirjanje bi pomenilo dodaten stres in bi tudi povzročilo dodatno povečanje škode, medtem ko v daljšem časovnem obdobju najverjetneje sploh ne bi prispevalo k zmanjšanju številčnosti divjih prašičev. Rešitev te težave vidijo v velikopovršinskih skupnih lovih, ki segajo prek meja posameznih revirjev, intenzivnem lovu na privabljalnih krmiščih, tudi ob luni, in velikem odstrelu mladičev poleti. V primeru invazivnih živalskih vrst, kot je rakun, pa vidijo rešitev v intenzivnem lovu s pastmi.

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 3/2021)

Nemčija: Med redno kontrolo prometa v kraju Offenbach v deželi Hessen so policisti ustavili kombinirano vozilo, ki je prevažalo večjo količino mesnih izdelkov, pretežno iz svinjskega mesa. Vozilo je imelo romunske registrske oznake, prevažalo pa je

Foto: Pixabay

približno 500 kg mesnih izdelkov s pomanjkljivimi carinskimi oziroma prevoznimi deklaracijami. Omenjeno blago so predali pristojni veterinarski mejni inšpekciji, ki je v treh od 40 vzorcev ugotovila prisotnost virusa afriške prašičje kuge, ki je v Romuniji prisoten že nekaj let.

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 3/2021)

Nemčija: Letos Zvezna dežela Nodrdhein-Westfalen spodbuja okrajne lovske organizacije k nabavi dronov, opremljenih s toplotno optiko in prenosom slike, s subvencijo nabave v višini do 80 odstotkov nabavne vrednosti. Drone naj bi uporabljali zlasti pri iskanju mladičev srnjadi pred košnjo. V ta namen so pri deželnem uradu za naravo, okolje in varstvo potrošnikov rezervirali 200.000 evrov.

(*Wild und Hund*, 5/2021)

Nemčija: Zvezna dežela Tübingen je v letih od 2014 do 2019 investirala 3,25 milijona evrov za ohranitev in povečanje številčnosti divjih petelinov. Uradno evidentirana številčnost divjega petelina se je v tem času povečala s 5 ptic na 25. Kot so povedali uradni predstavniki, brez omenjenih prizadevanj in vložkov divjega petelina v prosti naravi v tej zvezni deželi ne bi bilo več. Iz reprodukcijskega centra so v prosto naravo v navedenih letih izpustili 271 divjih petelinov. Z

namenom povečevanja genetske pestrosti so dodatnih 21 divjih petelinov pripeljali in izpustili z Bavarske, Spodnje Saške in Hessna, pa tudi iz Poljske in Švedske. Ciljno so opravili dela pri urejanju in vzpostavljanju primeren habitatov ter spodbudili intenziven odstrel tistih plenilskih vrst, ki jih je dovoljeno loviti. V tem času so na projektnem območju uplenili več kot 600 lisic, 19 jazbecev, 55 kun belic in 32 rakunov.

(*Wild und Hund*, 5/2021)

Nemčija: Skupina raziskovalcev gozdarskega inštituta iz zvezne dežele Baden-Württemberg je ugotovila, da so življenjske aktivnosti lisic neodvisne od lovnega pritiska. S pomočjo številnih fotopasti so na območju Schwarzwalda ugotavljali aktivnosti lisic podnevi in ponoči. Tako so spremljali revirje z zelo intenzivnim lovom in odstrelom lisic pa tudi revirje, kjer lova na lisice praktično ne izvajajo. Višek lisičje aktivnosti je bil povsod ugotovljen v večernem času, so pa lisice aktivne vso noč. Čez dan so lisice, ne glede na lovni pritisk, le malo aktivne, se pa ta delež nekoliko poveča pozimi, najverjetneje tudi v povezavi z obdobjem razmnoževanja.

(*Wild und Hund*, 5/2021)

Italija: Italijansko podjetje Beretta je s 1. februarjem letos popolnoma prevzelo tradicionalno

znano britansko podjetje za izdelavo orožja Holland & Holland. Omenjeno podjetje je velik ugled pridobilo predvsem z izdelavo luksuznih šibrenic in dvocevnih prelamač – risanic s priveznjenimi cevmi. Podjetje Beretta je bilo sicer osnovano že davnega leta 1526, v zadnjih letih pa je pod svoje okrilje in lastništvo pridobilo nekatere znane proizvajalce orožja, kot so Franchi, Benelli, Sako, podjetje za proizvodnjo optike Steiner pa tudi francosko podjetje iz lovskim orožjem Chapuis Armes.

(*Wild und Hund*, 5/2021)

Nemčija: Raziskovalci univerze iz Freiburga ugotavljajo, da vedno večja številčnost volkov v državi že ogroža nekatere naravovarstvene cilje, in pozivajo, da bi moral biti odstrel problematičnih volkov bistveno olajšan. Prav tako je treba čim prej začeti z načrtnim aktivnim upravljanjem s populacijo volkov na podlagi ustreznih sprememb območne zakonodaje. Posledica vedno večjega števila volkov je tudi intenzivno ograjevanje in varovanje čred domače živine in drobnice, kar pa prinaša številne negativne posledice za naravno okolje in posledično tudi za nekatere zakonsko postavljene naravovarstvene cilje, povezane z ohranjanjem biotske raznovrstnosti.

(*Wild und Hund*, 5/2021)

Pripravi: mag. Janko Mehle

LITERARNI NATEČAJ
3. mesto

Toplega junijskega večera sem se ugnezdil na preži pod domačo hišo. Dolgo že nisem užil tako sproščenega lova kot letos, med karanteno. Delo od doma in več prostega časa je posledično pomenilo, da strune stresa niso bile tako napete kot med ‚normalnim‘ tednom. Že po lestvi sem se vzpenjal sproščen, kar je bil svojevrsten doživljaj.

Najbolj očitna razlika je bila v delovanju možganov. Po delovnem dnevu je

instinktivno vedel, kje je tistih dvesto metrov. Še mačku se dandanes godi bolje kot lovcu, četudi bi slednji rad samo pomagal. Pa se bojim, da bomo z nezauustavljivo urbanizacijo narave kmalu lovili le še med betonom in postali zelo podobni našemu Panu.

Predramil me je ropot v grmovju za gozdnim robom. Že v naslednjem trenutku je na travnik planil kuža, naredil dva velika kroga po nepokošeni travi in izginil v grmovju pod starim hrastom. »Če bi bil stari Pirc še živ ...!« Nadaljevanje sem prepustil pozabi.

»No, pa jagaj v takemle!« sem pomislil, ko je iz gozda stopil še par z nič manj kot petimi štirinožnimi prijatelji.

bilo, vendar sem bil zmerno prepričan, da je osebek telesno šibak. Odložil sem daljnogled in se napol ulegel na klop. »Če je predaleč za zanesljivo oceno, je predaleč tudi za strel. Bo že prišel bližje, če mi je namenjen ...«

Med opazovanjem srnjačka, ki se je pasel sem in tja na livadi, sem obnavljal znanje poslovnika. Po glavi so mi rojili členi in podčleni o višini rogov in telesni teži, poleg tega pa še določila letnega načrta. »V dvomih se vedno odloči v prid divjadi,« sem se spomnil. Se bo inšpektor, v dvomih, tudi odločil v prid lovske družine, če načrt odstrela ne bo izpolnjen? Najbolje, da bi naredil pravno fakulteto, preden se odločim za

Domača mačka in sirota Jerica

MITJA HRIBAR

pred koronavirusom trajalo včasih pol ure, včasih pa še dlje, da se mi je tok misli umiril ter sem se prenehal ukvarjati z nepomembnimi podrobnostmi in krivicami kapitalističnega dne. Zdaj pa so bile misli mirne, neprepletene in jasne. Kar morda vseeno ni najbolj zdravo, predvsem zaradi možnosti globokega razmišljanja. In tako se je začelo prežvekovanje, ki me po navadi pripelje do slabe volje ...

Ob izstopu iz hiše sem na vrtu zagledal pravega urbanega lovca. Naš maček Pan je ponosno nesel miško v gobčku. Deležen je bil plaz u pohlal vseh, ki jim je prekrizal pot, in precej prepričan sem, da je pozneje za nagrado dobil malo mleka ali kakovostnega meska. Vse to navkljub dejstvu, da mu je ob pogledu na skledo, polno bele dobrote, miška bržkone ušla in je pravzaprav škodljivca prinesel v urbano okolje. Ampak Pan je priden muc. Kajti če bi jaz lovil med hišami, dvomim, da bi dobil mleko za nagrado. Morda le skodelo v pomenu letečega krožnika, pa čeprav bi se le odzval klicu zaskrbljenega lastnika jablan, ki so mu šoje povzročile škodo na sadju. Prijatelji s sosedi bi bili le do prvega projektilnega posredovanja, potem pa bi leteli še očitki in citati iz pravilnika o ‚dvestometerski oddaljenosti od naselja‘. Najbolje, da bi bil kar amaterski geodet in bi

V zavest so se mi prikradle misli, da bi končal z lovom, a sem jih hitro potlačil. Tokrat sem tu za sprostitev. Sem sploh napolnil puško?

Nadvse vpadajoči amaterski uporabniki prostora so se izgubili v daljavi za krošnjami bujnih bukev. Spomini so me ponesli v prve love s starim očetom. Nasmehnil sem se ob misli na njegove tirade, kadar sva naletela na sprehajalce v lovišču. Stari oče ni izbiral besed in je pogosto uporabil zelo začinjen, zame, otroka, mnogokrat preveč sočen jezik, a je dosegel svoje: sprehajalci so se odstranili iz revirja. Kot otroku se mi je zdel kot kolos, ki lahko po svoji volji upravlja z okolico. Zdaj, pri vseh resničnih in izmišljenih pravicah, si jaz tega ne bi upal, pa čeprav sem starega očeta prerasel že pri petnajstih.

Vetrc, ujet v vrhove jelš nasproti preže, me je zazibal v polsen. Čeprav je po teoriji dela od doma učinkovitost padla, to še ne pomeni, da človek ni utrujen po vsem dnevu. Udobno sem se zleknil po klopici in užival v zelenosti pokrajine in tišini okolice. Nato pa je moja pozornost pritegnila rdeča lisa na robu gozda, prek travnika. Lenobno in z ne preveč trdnim namenom sem se namestil v položaj za opazovanje z daljnogledom. Hitro mi je bilo jasno, da gledam enoletno žival. Malce daleč je še

odstrel. Če bi bil amaterski biolog, da bi znal na daleč natančno določiti starost in težo osebk, tudi ne bi bilo napačno.

Mala rdeča lisa se je pripasla na mnogo bolj velikodušno razdaljo. Po ponovnem opazovanju sem ugotovil, da osebek še ni bil povsem prebarvan, telesno dokaj šibak, rogovje pa je bilo, sicer še v mahu, zelo nizko. Dovolj nizko? Po daljšem in tehtnem premisleku sem se vseeno odločil za odstrel. Počasi in previdno sem odložil daljnogled, vzela puško in se preklel, ker nisem prej napolnil orožja. Srnjaček je bil že precej blizu in možnost, da bi ga zvok zaklepe preplašil, je bila kar znatna. Mladost in neizkušenost srnjačku nista povedala, kaj je tisti zvok pomenil, niti da je bil oster zvok naprožila zadnja možnost za beg. Umiril sem dihanje in skušal križ pripeti na smrtonosno točko. Potem pa se je zgodilo ...

»A ne vidiš, da so otroci tu?!?« je zarobantil nekdo zunaj mojega vidnega polja. Srnjaček se seveda ni obotavljal in je izginil, bokajoč, v jelševju. Presenečen, zaprepaden in ogorčen sem iskal krivca. Opazil sem jih na kolovozu, ki pripelje iz gozda. Mlada družina se je znašla v očitno nevarnem položaju in oče – heroj – je razrešil situacijo. Sledila je precej strastna izmenjava mnenj, ki sem jo zaključil z: »Ali plačujemo koncesijo za uporabo

lovišča mi ali sprehajalci?!?» – On pa z enostavnim: »Te bom prijavil.«

Prestrelilo me je spoznanje, da bi v primeru uradnega konflikta jaz potegnil krajši konec, čeprav sem zgolj opravljal svojo dolžnost kot član organizacije za javno dobro. Spet bi mi prišla prav tista pravna fakulteta, na katero se še vpisal nisem.

Zlezel sem s preže in odbrundali smo vsak v svojo smer. Z vsakim korakom po gozdni poti so mi v glavo švigali odgovori, ki bi jih moral predrznežu vreči v obraz. Vročica, ki je za našo družino tako značilna, mi je vzela drago sposobnost hitrih misli in jezika, sicer bi mu jih še nekaj napel. Pa jih nisem. »Pametnejši odneha,« sem se tolažil.

mnenje? Ne. Slišijo le pokanje, vidijo le kri.

Nakar mi je v misli padel še finančni vidik lova. Zaradi karantene in majhne odkupne količine je odkupna cena divjačine padla na smešno nizko raven. Morda pa se je vse skupaj le odvilo prav. Če bomo malo počakali in bo cena »srnetine« spet zrasla na prejšnjo raven, bomo za takega srnjačka dobili skoraj še enkrat več evrov kot dandanes. In pri naši količini odstrela se bo to še kako poznalo. No, očitno se bo treba vpisati še na ekonomsko fakulteto, da bom razumel trg in fiskalne značilnosti karantene. Le tako bom lahko dobro, za vse vpletene, opravljal svojo dejavnost.

brezskrbno sprehajajo in naj pride katero vendarle odstreliti, zarohnel v telefon: »Dokler boste prijavljali strele na policijo, mi je prekleto vseeno, če vam lisice po dnevnih sobah letajo!!!« In je prekinil klic s prenekaterimi besedami, s katerim res ne bi želel oskruniti tega papirja.

Ob takih razmišljanjih mi vedno pride na misel še brakada v revirju, kjer so, meni nič tebi nič, v rajnki Jugoslaviji postavili ogromne vikende, jih legalizirali in sedaj v njih pač stanujejo. Sprehajalka, stanovalka enega od takih vikendov, se je znašla v pogonu, navkljub tablam in znakom, da je na območju organiziran lov. Eden od lovcev jo je prijazno opomnil, da poteka skupni lov in naj se, za lastno varnost, po najkrajši poti vendar odstrani iz gozda. Pa je postal žrtev plaza očitkov in groženj, nazadnje pa je poklicala policijo. Policist in inšpektor sta nas počakala na zbornem mestu, preverila dokumente in po ugotovitvi, da je papirologija v najlepšem redu, zadovoljna ali pa malo manj zadovoljna, ker ni bilo globe, odšla. Naslednje leto se je zgodba ponovila. Sprehajalka, opozorilo, klic na policijo, preverjanje dokumentov, odhod organov. Smo mi problem? Če ne bomo lovili in izpolnili načrta, bo opomin in potem še denarna kazen, sprehajalka pa se bo še naprej muzala, kako nam je pokazala, kdo je močnejši. Kaj bo letos? Si upam ugibati?

Ne, res nismo kot domače mačke. Mački ni treba paziti na številke v letnem načrtu odstrela, ni ji treba poznati pravilnikov in zakonov; mački ni treba na disciplinsko, če je ulov pretežak ali prevelik. Zmerja je tudi nobeden ne, če opravlja svojo dejavnost javnosti na oče. »Mačka pred hišo raztrgala voluharja,« bi pisalo na naslovnici časopisa. Če bi poročali o vsem tem, bi potrebovali še veliko več časopisov, kot jih imamo že tako ali tako. Ne, bolj smo podobni siroti Jerici. Le da njej ni bilo treba plačati članarine, da so se potem znašali nad njo.

Znašel sem se pred domačimi vrati. Hvala bogu, saj sem vendarle prenehal razmišljati o vseh krivicah in polkrivicah, ki se dogajajo lovcem. Pospravil sem orožje in se v študijski sobi posvetil računalniku. Ob številnih novih elektronskih poštah se mi je kar zavrtele; očitno me je kapitalistični dan ujel še pred začetkom novega delovnega dne. Pridno sem začel odgovarjati in tipkati vljudnostne fraze ter v trenutku pozabil na težko lovsko življenje. Lovska je res težka ...

A tudi to bomo preživeli, saj delamo z ljubeznijo. Tako delo pa ni nikoli pretežko ...

Narisa: Igor Pičulin

Vendar zadnji primer še zdaleč ni bil edini v naši lovski družini. Lovec, prej spoštovan in dobrodošel kjerkoli v vasi, je postal ostanek prejšnjih časov, nekaj, s čimer se morata javnost in sodobna družba v enaindvajsetem stoletju pač sprijazniti, a le še nekaj časa, saj bo kmalu vsega konec. Nikogar ne zanima, še najmanj pa ministrstva in inšpektorjev, zakaj načrt odstrela ni bil izpolnjen od dovoljenega odstopenja. Ali javnost res ne dojame, da z manjšim odstrelom lovske družine izgubijo finančna sredstva, s katerimi poravnajo škodo po divjadi in zagotovijo krmo za divjad? Če bi le vedeli, kakšne vsote plačujejo nekatere lovske družine za škodo po divjadi – naša, na srečo, še ni med njimi – bi spremenili

In ko sem se tako v mraku bližal domu, sem z grenkobo spoznal, da lovci le nismo kot domače mačke. Plačamo, da lahko naredimo nekaj dobrega, pri vsem tem nam pa lahko vsakdo nagaja in grozi. Ministrstvo nam malodane odkrito žuga z inšpektorji in kaznimi, čeprav vse to delamo ljubiteljsko. Noben od nas nima zaslužka; še državni lovci so sramotno slabo plačani. In potem nas, amaterske geodete in biologe, ko bi bilo zdravo, da bi bili diplomirani pravniki in ekonomisti, ob najmanjši napaki ali tudi nenapaki vlačijo po medijih. Tiste, ki imajo res 'pravo srečo', pa ob oddanem strelu dobri vaščani prijavijo še policiji.

Kolega, velik kolerik, je potem, ko so ga klicali, da se lisice po vasi

Jesen

BOGDAN BONE

Jesen napolnila je tisoče kašč
s kostanjem in žirom, želodom,
ovila naravo v pisani plašč,
vina obetala sodom.

Oblekla srnjad in lisice toplo,
da v ostri jih zimi ohrani;
poletje pred ptiči je daleč odšlo,
dišalo po prvi je slani.

In čakajo njive, da na blagoslov
z oranjem jih plug spet pripravi,
utrujene, prazne vseh svojih darov,
izropane, sestre puščavi.

Oktober zatrobil na lovski je rog
in lovcem srce je zapelo.
»Na jago, na jago,« vseh lovcev je krog
vabiti dražeče začelo.

Skoz' pisane gmajne, grmovje in gozd
so braki vseprek zazvonili;
zelen za klobukom, na dela dan prost
za njimi so fantje stopili.

Ko poldne odbije, pogon je končan,
ob plenu spet lovci so zbrani;
v pozdravu lovini hvaležni so zanj
še lova boginji Diani.

Foto: Janez Popež

Zamenjava lovskočuvajskih izkaznic

Trenutno veljavni *Pravilnik o organizaciji lovskočuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka* je začel veljati 15. julija 2016. V 4. odstavku 8. a člena je določeno: »Izkaznico lovskega čuvaja in službeni znak, na podlagi popolnega predloga iz tega člena, lovskemu čuvaju izda Lovska zveza Slovenije, in sicer za pet let, lovskemu čuvaju, zaposlenemu pri upravljavcu lovišča s posebnim namenom, pa za dobo trajanja pogodbe o zaposlitvi z upravljavcem lovišča s posebnim namenom.« Tako je z dnem začetka veljavnosti novega pravilnika (15. julij 2016) začel teči petletni rok veljavnosti vsem imenovanjem lovskih čuvajev (in posledično njihovim lovskočuvajskim izkaznicam). Veljavnost imenovanjem in izkaznicam lovskih čuvajev, izdanih pred 15. julijem 2016, bo **potekla 14. julija 2021**.

Upravljavke lovišč opozarjamo, da v lovskoinformacijskem sistemu *Lisjak* preverijo datume imenovanj svojih lovskih čuvajev in pravočasno poskrbijo za nova imenovanja na **Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)**. Opozarjamo, da ni pomemben datum sklenitve pogodbe z upravljavko lovišča,

ampak datum, ko je MKGP imenoval lovskega čuvaja in mu izdal izkaznico lovskega čuvaja. Ker takšnih čuvajev ni malo, datum izteka veljavnosti pa je v času poletnih dopustov, vas pozivamo, da se za postopek ponovnega ime-

novanja lovskih čuvajev odločite pravočasno.

Postopek je enak kot pri prvem imenovanju. Lovski čuvaj podpiše izjavo, ki jo najde na naslednjem naslovu na spletu:

[https://www.lovska-zveza.](https://www.lovska-zveza.si/userfiles/Zakonodaja/pdf/L%C4%8C_Izjava.pdf)

[si/userfiles/Zakonodaja/pdf/L%C4%8C_Izjava.pdf](https://www.lovska-zveza.si/userfiles/Zakonodaja/pdf/L%C4%8C_Izjava.pdf).

Izjavi priloži fotokopijo spričevala o opravljenem lovskočuvajskem izpitu ter fotokopiji druge in tretje strani orožnega lista. Starešina (odgovorna oseba) podpiše in žigosa predlog za imenovanje lovskega čuvaja. Obrazec najdete na naslednjem naslovu na spletu:

<https://www.lovska-zveza.si/userfiles/Zakonodaja/pdf/Predlog%20za%20imenovanje%20L%C4%8C.pdf>.

Vse skupaj pošljete na naslov: **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 22, 1000 Ljubljana** ali po elektronski pošti na gp.mkgp@gov.si.

Ko bo Lovska zveza Slovenije (LZS) od ministrstva prejela sezname novo imenovanih lovskih čuvajev, vas bo **Strokovna služba LZS** na uradni e-naslov (ki ga imate v sistemu *Lisjak*) pozvala, da ji pošljete stare izkaznice v zamenjavo. Ko bomo na LZS prejeli stare izkaznice, bomo v najkrajšem času izdali nove. Čuvaji lahko obdržijo stare značke, da ne bi po nepotrebnem nastali stroški z novimi.

Ob tej priložnosti bi opozorili, da veljavni pravilnik v 8. b členu določa, da morajo upravljavke lovišč **izkaznice in značke lovskih čuvajev, ki ne opravljajo več aktivne funkcije lovskega čuvaja, poslati na uničenje** na LZS.

Komisija za lovskočuvajsko službo LZS

Foto: Gregor Bolčina

Pozor! Veljavnost imenovanjem in izkaznicam lovskih čuvajev, izdanih pred 15. julijem 2016, bo potekla 14. julija 2021.

Namenite del dohodnine za gradnjo Nacionalnega lovskega centra v Lukovici

Lovska zveza Slovenije (LZS) je sprejela odločitev o nakupu zemljišča, kjer pripravljamo vse potrebno za gradnjo novega Nacionalnega lovskega centra ob Gradiškem jezeru v Lukovici.

Objekt bo v središču Slovenije, v neposredni bližini avtoceste, tako bo zagotovljen hitrejši dostop vsem slovenskim lovcem in drugim uporabnikom.

V Nacionalnem lovskega centru bomo izvajali usposabljanja, izobraževanja, strokovna posvetovanja, v njem bo potekalo delo

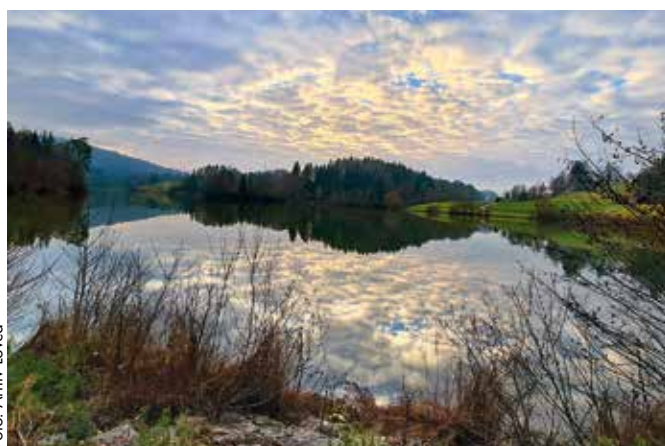
Idejna zasnova Nacionalnega lovskega centra v Lukovici

organov in komisij LZS v okviru zmožnosti pa tudi dodatne aktivnosti, kot so postavitve muzeja ter lovske zbirke in odprtje muzeja ter lovske aktivnosti v naravnem okolju.

Pred nami je zahteven projekt, ki bo terjal veliko dela in sredstev,

Zemljišče v Lukovici ob Gradiškem jezeru

Nacionalni lovski center bo ob slikovitem Gradiškem jezeru.

zato smo se odločili, da za gradnjo Nacionalnega lovskega centra začnemo zbirati tudi donacije.

LZS je upravičenka do donacije

Nič vas ne stane, če ste dobrodelni.

dohodnine, ki ji davčni zavezanci v skladu s 142. členom Zakona o dohodnini lahko namenijo do 1 % dohodnine, odmerjene od dohodkov, ki se všttevajo v davčno osnovo. Ta donacija za davčnega upravičenca ni dodaten strošek, saj gre za dohodnino, ki jo moramo plačati.

Druga možnost zbiranja sredstev je sodelovanje s podjetji in dobavitelji opreme, ki nudijo popust članom LZS, ob tem pa so pripravljeni del sredstev nameniti za izgradnjo Nacionalnega lovskega centra.

Vsa sredstva bomo namenensko zbirali izključno za gradnjo Nacionalnega lovskega centra. O zbranih sredstvih vas bomo redno obveščali tako na spletni strani LZS kot v letnem poročilu o delu LZS.

Lovska zveza Slovenije

Videokonferenca o izvajanju nujnih ukrepov zaradi afriške prašičje kuge

Videokonferenca o izvajanju nujnih ukrepov zaradi afriške prašičje kuge, ki jo je Lovska zveza Slovenije (LZS) pripravila 11. marca 2021, se je udeležilo več kot 300 udeležencev.

Po uvodnem nagovoru predsednika LZS mag. Lada Bradača je Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge podrobneje predstavil mag. Ivan Ambrožič z Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Mag. Urška Srnc z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je podala najaktualnejše informacije za lovce.

Ker je dogodek potekal v okolju Microsoft Teams Live Event, udeleženci žal niso mogli

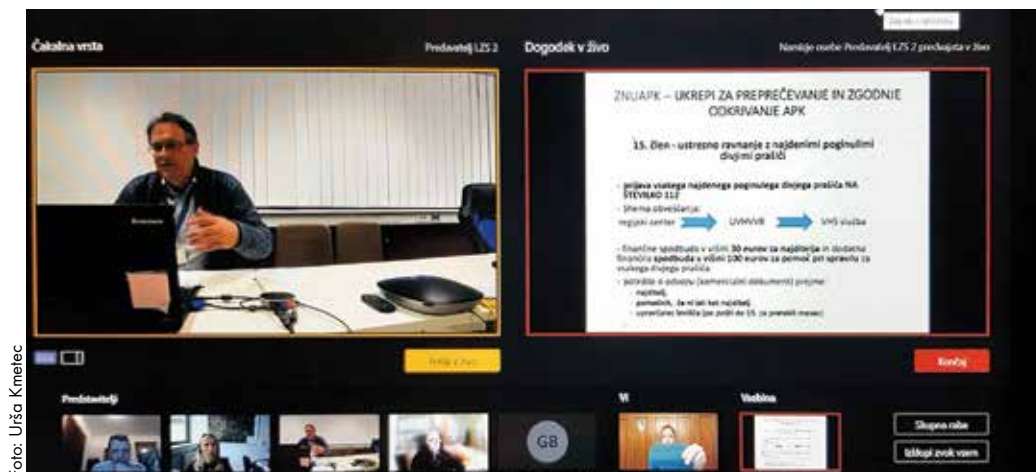
postavljati vprašanj v živo, zato smo jih zbirali že pred videokonferenco.

Mag. Ambrožič, mag. Srnc in Jedrt Maurer Wernig, dr. vet. med., z Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo

rastlin so skušali odgovoriti na vsa postavljena vprašanja, ki so bila razdeljena v tri sklope: na vprašanja o živalskih stranskih proizvodih, lovu ter ukrepih, kot so razkuževanje, omejitve gibanja in podobno.

LZS se gostom, ki so pomagali odgovoriti na vaša vprašanja, iskreno zahvaljuje. Prav tako najlepša hvala vsem udeležencem dogodka.

Lovska zveza Slovenije

Pogled z druge strani ekrana

Pregled odvzema divjadi v letu 2020 v loviščih Pohorskega LUO

Leto 2006 so bila v Sloveniji ustanovljena območna združenja upravljavcev lovišč (OZUL-i), v katerih poleg upravljavcev delujejo tudi predstavniki **Zavoda za gozdove Slovenije**. Nekateri takratni vsevedni lovski funkcionarji, ki jim območne lovske zveze in lovskogojitveni bazeni (LGB)

Foto: Božidar Kunej

Zaradi omejitev glede covid-19 so letošnje kategorizacijo v Pohorskem LUO ločno opravile štiri tričlanske strokovne komisije Pohorskega OZUL-a. Ena od komisij (z leve: Izidor Cojzer, Zdravko Brezovšek in Janez Švab) pri svojem delu na štajerski kategorizaciji.

niso bile najbolj pri srcu, so načrtovali, da bodo OZUL-i po malem prevzeli tudi marsikatero nalogo na lokalnem lovskem področju. Kmalu se je pokazalo, da so bili v precejšnji zmoti. Ugotovili so, da bomo prav slovenski lovci in lovke dajali OZUL-om dušo delovanja, saj smo jih ne nazadnje tudi ustanovili! Tudi po petnajstih letih to potrjujemo iz dneva v dan, saj znamo svoje poslanstvo še kako lepo in odgovorno širiti, dopolnjevati, povezovati in izvrševati tako v okviru lovskih družin, območnih lovskih zvez kot tudi OZUL-ov in LGB-jev.

Dober zgled je 17 štajerskih lovskih družin, ki organizacijsko delujejo znotraj **Lovske zveze (LZ) Maribor**, ki bo letos praznovala 100 let lovstva v tem delu Štajerske, in 19 koroških lovskih družin v okviru **Koroške LZ**, ki bo letos praznovala 20

let samostojnega delovanja, ter **Lovišče s posebnim namenom (LPN) Pohorje**. Koroški in štajerski lovci in lovke zelo cenijo svojo tradicijo delovanja. S svojimi organizacijskimi sposobnostmi in iznajdljivostjo, zlasti pa s strokovnim znanjem vsako leto pripravijo tradicionalne preglede odstrela in kategorizacije divjadi v svojih loviščih. Čeprav je lani zaradi epidemije covid-19 tudi v tem delu Slovenije skoraj povsem zamrlo normalno družabno lovsko življenje in je bil otežen tudi od-

strel divjadi, so še kar uspešno zaključili lansko lovsko leto.

Čeprav je bilo januarja letos lovsko in drugo dogajanje še zelo v primežu krempljev covid-19, se je Pohorski OZUL, na čelu katerega je **Izidor Cojzer** (Zavod za gozdove Slovenije), s svojo desetčlansko strokovno komisijo za kategorizacijo odvzema divjadi, ki jo že vrsto let uspešno vodi neutrudni predsednik **Zdravko Brezovšek** (Lovska družina (LD) Šmartno na Pohorju), odgovorno lotil organizacije in izvedbe letošnje kategorizacije. **Božidar Kunej**, tajnik Izvršnega odbora Pohorskega OZUL-a, je pojasnil, da je komisija za pregled in oceno odstrela ter izgub divjadi za Pohorsko LUO že v soboto, 16. januarja 2021, v prostorih LZ Maribor opravila prvi pregled za 17 štajerskih upravljavk lovišč in za LPN Pohorje, naslednjo so-

in ima svojo tradicijo. Tudi na Slovenjebistriškem, kjer delujejo **Lovska družina (LD) Makole, LD Laporje, LD Poljčane, LD Črešnjevca, LD Oplotnica, LD Šmartno na Pohorju, LD Poljskava, LD Cigonca** in **LD**

Iz skrbno zbranih in obdelanih podatkov o upravljanju in odvzemu divjadi v letu 2020 v Pohorskem LUO je razvidno, da so koroški in štajerski lovci in lovke, ki upravljajo z divjadjo na skupno 53.357 ha lovnih površin v Pohorskem LUO, ob upoštevanju vseh navodil in priporočil NIJZ lani odstrelili 3258 osebkov srnjadi. Tudi lani so na tamkajšnjih cestah izgubili kar 263 osebkov srnjadi, na železnici deset, potepuški psi so jih pokončali 30, kosilnice 65, krivolov enega, zaradi drugih vzrokov so jih izgubili še 30, zaradi bolezni deset, zaradi zveri in ujed tri ter zaradi neznanega vzroka še 149 osebkov srnjadi. Skupni lanski odzem je bil tako 3819 osebkov srnjadi (načrt 4124).

Nekoliko več lovske sreče so imeli pri odstrelu jelenjadi, saj so odstrelili 393 osebkov (načrt 387). Skupaj z izgubami je bil uresničen odzem kar 416 osebkov jelenjadi, saj so na cestah izgubili dva, na železnici štiri, zaradi krivolova tri in zaradi drugih neznanih vzrokov še 14 osebkov jelenjadi.

Odstrelili so še sedem damjakov, 28 muflonov (načrt 40) in 349 gamsov – na cestah so izgubili štiri gamse, zaradi potepuških psov dva, zaradi bolezni in drugih neznanih vzrokov pa še osem gamsov in tako je bil skupni odzem pri gamsih 363 (načrt 415). Lani tudi odstrel divjih prašičev ni potekal po željah, odstrelili so jih le 271 (načrt 344), z izgubami 273. Odstrelili so še 1062 lisic (načrt 1228), 78 jazbecov (načrt 109), devet kun zlatih (načrt 19), 155 kun belic (načrt 242), 15 poljskih zajcev (načrt 100), 97 fazanov (načrt 80), 64 rac mlakaric (načrt 110), tri srake, 75 šoj (načrt 135), 649 sivih vran (načrt 575) in 15 navadnih polhov. V načrtu so imeli tudi odstrel samca in samice šakala, ki je že dalj časa prisoten tudi v tamkajšnjih loviščih, a odstrela ni bilo.

boto, 23. januarja, pa v prostorih strelišča LD Slovenj Gradec v Zancanih tudi za 19 koroških upravljavk lovišč. »Zaradi neugodnih epidemioloških razmer je bila organizacija in izvedba letošnje kategorizacije delno spremenjena. Na Štajerskem in Koroškem sta kategorizacijo opravili po dve ločeni tričlanski komisiji, v katerih so bili **Izidor Cojzer, Zdravko Brezovšek, Janez Švab, Zdravko Miklašič, Ivan Golob, Aleš Jernej Forstner, Dušan Mlinšek** in **Jožef Pačnik**. Komisije so pri svojem delu upoštevale vsa navodila **Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)** in **Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)** (nošnja mask, razkuževanje rok in pogosto prežračevanje prostorov). Poleg komisije je pri kategorizaciji lahko bil prisoten samo en uradni predstavnik upravljavca lovišča. Žal so zaradi omejitev, povezanih s covidom-19, letos odpadle tudi številne tradicionalne lovske razstave LGB, ki začetek novega lovskega leta vedno popestrijo s strokovnimi predavanji in kulturnim programom,« je še povedal Kunej.

Brezovšek, predsednik dobro organizirane in utečene strokovne komisije Pohorskega OZUL-a,

pa je ob zaključku uspele kategorizacije dodal: »Kategorizacijo smo izvedli strokovno in zdravstveno varno. Res velja javno pohvaliti upravljavke koroških in štajerskih lovišč, ki so tudi lani zgledno vodile evidenčne knjige odstrela, ki se ujemajo s podatki v Lisjaku. Za pregled in oceno so tudi letos pripravile lepo očiščene lovske trofeje in čeljusti ter priložile ostala potrebna dokazila. Spet smo dali poudarek oceni starosti odvzetih osebkov divjadi. V nekaterih primerih je popravek starosti prinesel tudi spremembo kategorije divjadi. Po končanem pregledu so bile vse čeljusti odvzete, zapečatenne in nato tudi uničene. Zahvaliti se moram tudi vsem članom komisije, tajniku Božidarju Kuneju ter slovenjgraškemu lovcu in informatiku Samu Vončini, ki sta končne rezultate kategorizacije sproti vnašala v informacijski sistem Lisjak, za vestno in strokovno opravljeno delo. Ni bilo lahko toliko ur delati pod strogimi covid-omejitvami. Menim, da je naš odgovoren način dela lahko primer dobre prakse, po kateri se lahko zgledujejo tudi ostali OZUL-i.«

Franč Rotar

Lovsko športno strelstvo na Slovenjebistriškem

V Sloveniji je lovsko športno strelstvo zelo razvito

Slovenska Bistrica, so konec sedemdesetih letih začeli z ligaškim tekmovanjem in streljanju na glinaste golobe.

Po pripovedovanju starejših lovcev sta v začetku osemdesetih **Jože Pečovnik** in **Mihael**

Rasteiger predlagala, da bi v tekmovanje vključili tudi druge discipline in tekmovanje so dopolnili še s streljanjem s malokalibrsko puško. Skozi leta so na Slovenjebistriškem iz ene velike občine nastale tri in občinska

Vse foto: Ladislav Steinbacher

Med sodelujočimi je tudi 83-letni Vinko Dovnik, član LD Šmartno na Pohorju.

liga je prerasla v medobčinsko. V novjšem času so tekmovanja dopolnjevali še z drugimi strelskimi disciplinami in to poimenovali kombinacija. Da bi bili na teh tekmovanjih rezultati primerljivi, so tekmovalci razdeljeni v različne starostne kategorije in lovsko športno streljanje je postalo strast, kar je razumljivo, saj je v naših loviščih vse manj male lovne divjadi.

Na ravni **Lovske zveze Slovenije** (LZS) so tako začeli izobraževati strelske sodnike in sprejeli *Pravilnik o lovskem strelstvu*, ki obsega usposabljanje, vsakoletno pristrelitev lovskega orožja in strelska tekmovanja. Člani lovskih družin se v okviru tekmovanj na streliščih urijo v streljanju v različnih disciplinah in tako obnavljajo svoje znanje o varnem ravnanju z orožjem. Naši lovci se v večini streljanja merijo na družinskih tekmovanjih, na ravni območne lovske zveze, najboljši pa na državnem in mednarodnem

tekmovanju. Večina lovskih družin v našem okolju ima svoje strelišče. V novjšem času pa se za obratovanje strelišč zaostrujejo varnostni in okoljevarstveni standardi in nekaj strelišč bo treba zapreti. Na srečo imamo v **Občini Slovenka Bistrica** možnost uporabljati olimpijsko strelišče v Gaju na Pragerskem in za prihodnost te dejavnosti v tem delu Slovenije je poskrbljeno.

Pomembno se mi zdi zapisati, da strelska ekipa LZS vsako leto tekmuje na evropskem prvenstvu v kombinacijskem streljanju. V letu 2015 je postala evropska prvakinja v streljanju glinastih golobov, v letu 2019 pa absolutna evropska prvakinja v kombinacijskem stre-

Z leve Janko Gošnjak ter brata Marjan in Boštjan Sadek, reprezentanta Slovenije; odlična sta v nastopih na državnih tekmovanjih.

V medobčinski ligi je veliko prejemnikov medalj in pokalov.

ljanju. **Boštjan in Marjan Sadek** iz LD Oplotnica sta bila člana zmagovalne reprezentance. Znanе razmere in izvajanje ukrepov za

preprečevanje širjenja epidemije covid-19 so v letu 2020 preprečile obeležitev 40-letne tradicije tekmovanj v medobčinski ligi v

lovskem športnem streljanju na Slovenjebistriškem.

Ladislav Steinbacher

Prvi in zadnji skupni lov

Leto 2020 je bilo tako kot povsod tudi v **Lovski družini (LD) Banja Loka - Kostel** zaznamovano predvsem z epidemijo covid-19. Spomladanski občni zbor smo na srečo izvedli že 29. februarja 2020 in se tako nevede izognili težavi z izpeljavo občnega zbora zaradi ukrepov za zaježitev epidemije. Kmalu po občnem zboru se je epidemija razplamtelala in pojavila so se vprašanja, kako bodo potekali pristrelitev orožja, delovne akcije in podobno. Delovne akcije smo zamaknili in jih izvedli pozneje ob upoštevanju ukrepov za zaježitev virusa. Prestavili smo letni preizkus orožja in strelcev ter ga

Foto: Mladen Korinič

V soboto, 8. novembra 2020, je bil v revirju Suhor načrtovan prvi redni skupni lov. Že pred lovom so vsi člani prejeli obvestilo, da zaradi preprečevanja širjenja epidemije skupni lovi tokrat niso obvezni za nikogar in pričakovati je bilo, da se bo lova udeležilo precej manj članov kot po navadi. Ob osmih zjutraj se je na zboru pred začetkom lova zbralo le šest lovec, od tega dva pripravnika. Zahvala in pohvala za uspešno izvedbo lova velja predvsem obema pripravnikoma – Barbari Štímeč in Mihi Lampetu, ki sta na svojem prvem skupnem lovu sama pognala, se izjemno izkazala in pogon privedla do zelenega uspeha.

nato izvedli po revirjih v točno določenem časovnem zaporedju. Ostalo pa je vprašanje izvedbe skupnih lovov. Kako jih bomo izvajali, če se bo epidemija zavlekla v jesen? Ali bodo sploh mogoči? Ali jih bomo morali izvajati? Kaj bo z uresničitvijo načrta odvzema?

Takšna in podobna vprašanja so se nam porajala že spomladi. Pomlad je minila. Širjenje virusa se je nekoliko umirilo in letne aktivnosti so potekale dokaj normalno ter v skladu s pričakovanji. Že septembra pa je virus ponovno začel povzročati zdravstvene zaplete in kmalu je bilo vprašanje skupnih lovov ena glavnih tem naših lovec. Konec oktobra je bilo jasno: izvajanje lovskih aktivnosti v lovišču je dovoljeno samo članom naše lovske družine in gostov ni bilo dovoljeno voditi v lovišče.

Najprej je odpadel lov z lovskimi gosti, ki smo ga načrtovali za konec oktobra. Sledile so odpovedi: vsakoletnega skupnega lova s krajani, odpoved skupnega lova s sosednjo **LD Osilnica** in pozneje tudi odpoved tradicionalnega skupnega lova s pobrateno **LD Podlehnik**. Vprašanje izvesti ali ne izvesti redne skupne love je viselo v zraku. Zaradi izjemnega gozdnega obroda divjad ni izstopala iz gozda ali pa je izstopala pozno ponoči in ob vprašanju odpovedi skupnih lovov se je pojavilo tudi vprašanje uspešnega uresničevanja letnega načrta odvzema.

V soboto, 8. novembra 2020, je bil v revirju Suhor načrtovan

prvi redni skupni lov. Že pred lovom so vsi člani prejeli obvestilo, da zaradi preprečevanja širjenja epidemije skupni lovi tokrat niso obvezni za nikogar in pričakovati je bilo, da se bo lova udeležilo precej manj članov kot po navadi. Ob osmih zjutraj se je na zboru pred začetkom lova zbralo le šest lovcev, od tega dva pripravnika. Kljub majhnemu številu udeležencev dvoma ni bilo: lov bo. Udeleženci so pod vodstvom **Cveta Gornika**, namestnika vodje revirja Suhor, izvedli dva pogona. Štirje lovci so se postavili na stojišča, pripravnika pa sta tokrat pognala sama. Kljub maloštevilnim udeležencem je bil lov

uspešen. Zaključili so z uplenitvijo teleta, ki so ga na pozdravu lovini počastili tako, kot določa lovska tradicija, vendar brez pristnega stiska rok za lovski blagor. Zahvala in pohvala za uspešno izvedbo lova velja predvsem obema pripravnikoma – **Barbari Štimec** in **Mihi Lampetu**, ki sta na svojem prvem skupnem lovu sama pognala, se izjemno izkazala in pogon privedla do želenega uspeha.

Kmalu je sledilo obvestilo **Lovske zveze Slovenije** o novem odloku o omejitvi gibanja in zbiranja ljudi ter poziv upravljavcem lovišč o spoštovanju odloka. Temu je sledila odločitev, da skupnih in skupinskih lovov v naši lovski

družini do nadaljnjega ne bo, saj je najprej treba poskrbeti za zdravje ljudi, uresničitev odvzema v našem lovišču pa je mogoče doseči tudi z individualnimi lovi. Odločitev o prepovedi izvajanja skupnih in skupinskih lovov je bila težka ter z vidika uresničevanja načrta odvzema tvegana, saj se je divjad zaradi izjemnega gozdnega obroda zadrževala v gozdu in je na individualnih lovih skoraj ni bilo videti. Kljub temu nam je načrt odvzema uspelo uresničiti, skupni lov v revirju Suhor pa je bil tako naš prvi in zadnji skupni lov, ki sta ga pomembno zaznamovala pripravnika.

Mladen Koritnik

Strelstvo v LD Predgrad –

odgovor na objavljeno informacijo

V *Lovcu*, št. 11/2020, je predsednik Komisije za strelstvo in šport pri Zvezi lovskih družin Kočevje, **Vladimir Hace**, v članku z naslovom *Strelska liga in bazenski tekmi v ZLD Kočevje*, objavljenem na strani 528, navedel več neresnic glede organiziranja strelstva v **LD Predgrad**. Tako ni res, da upravni odbor ne podpira lovskega strelstva, in ni res, da ekipa LD Predgrad ni mogla trenirati na strelišču LD Predgrad. Upravni odbor podpira lovsko strelstvo in je o tem tudi seznanil strelsko ekipo. Po sklepu Občnega zbora LD Predgrad bi morali člani ustanoviti strelsko sekcijo in predložiti načrt dela. Strelci tega, kljub več opozorilom različnih upravni odborov,

niso storili. Ker je bilo družinsko strelišče v zelo slabem stanju (podrta streha in zanemarjen prostor z aparatom za glinaste golobe), se je upravni odbor odločil, da bo strelcem še zadnjič ponudil roko, vendar njihovega odziva ni bilo. Zato je v letu 2019 upravni odbor začasno prekinil treninge do ureditve stanja. Upravni odbor je sam poskrbel za popravilo in obnovo obeh strelišč in za tem omogočil treninge. Strelci so opravili najmanj 20 treningov v letih 2019 in 2020. Za dobro organizacijo strelskih prireditvev so v prvi vrsti odgovorni člani LD Predgrad, ki so vestno in odgovorno delali ob prireditvah, in ne samo strelci, ki so takrat tekmovali. Upravni odbor bi rad poudaril, da je v LD Predgrad strelstvo dolga leta vodil prav Vladimir Hace, ki je za omenjeno stanje in razvoj dogodkov tudi najbolj odgovoren.

Andrej Štajdohar,
starešina LD Predgrad

V LD Moravče postavili dodatne modre odsevnike

V **Lovski družini (LD) Moravče** želimo prispevati k izboljšanju varstva v prometu in zmanjšanju škode na divjadi in imetju. Lani smo tako na odsekih državne ceste Želodnik–Drtija in Drtija–Izlake, ki poteka skozi naše lovišče, že namestili 280 modrih odvrtačnih odsevnikov na najbolj kritičnih odsekih.

Žal ima **Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI)** precej zahtevna določila (veliko zabeleženih povozov na določen odsek ceste) za namestitev odvrtačal v njihovi izvedbi in financiranju. Zaradi dobrih izkušenj, dobrega odziva javnosti in

Foto: Rok Ravnikar

Od leve: Vojko Jesenšek in Sebastian Levičnik nameščata odsevnike ob državni cesti v Drtiji.

tudi objektivno manj nesreč s trki divjadi smo se odločili za dodatne namestitve odsevnikov še na preostale odseke. Uradne številke namreč ne vključujejo žrtev male divjadi (jazbec, lisica ...), prav tako ne trkov, pri katerih divjad ni podlegla poškodbam na mestu samem in tako ni bila najdena.

Nakup odsevnikov in namestitev moramo plačati z lastnimi sredstvi, ki so za nas izredna investicija glede na druge redne naloge LD Moravče, a hkrati gre za naš prispevek k dolgoročnemu izboljšanju razmer. Veliko posluha in razumevanja smo našli pri dr. **Milanu Balažicu**, županu Občine Moravče, ki je investicijo sofinancirala v okviru svojih možnosti. Letos s projektom nadaljujemo in načrtujemo namestitev še dodatnih 150 odsevnikov.

Rok Ravnikar

LD Dornava Polenšak

Marljivi člani **Lovske družine (LD) Dornava Polenšak** so nenehno v pogonu, kar ni noben čudež, saj je članstvo zelo požrtvovalno do narave in lova. Hkrati pa je zavirljiva pripadnost do društva. Vsekakor sta za to za-

služna zlasti zadnja predsednika: **Janko Slana** in pred njim **Rajko Janžekovič** ter odločni gospodar **Iztok Lebar**. Imeli smo tudi nekatere redne člane, ki so povzročali medsebojne spore, vendar smo jih pravočasno disciplinirali ali izločili.

Naše društvo obstaja 20 let.

Čeprav je članov samo 30 in lovišče veliko »le« 2.500 ha, smo si v tem času postavili lovski dom s sobami za goste, hladilnico, streliščem, letno kuhinjo s prireditvenim prostorom, muzejsko-učno sobo, celo bokse za pse za naše goste imamo. Zgrajene so tudi lovske preže in krmišča.

V takem vzdušju in delovni vnemi ter redu so lovska srečanja na strelišču in v lovišču, pa tudi srečanja s prebivalstvom, ki živi na našem lovišču, družabna, zabavna in koristna. Dobro sodelujemo s kmetovalci, zadovoljni smo s prihodi gostov, ki radi prihajajo k nam na lov. Prav tako

Foto: Nina Slana

Lovski dom LD Dornava Polenšak

Mož, ki je sooblikoval lovstvo na Štajerskem: prim. dr. Hugon Robič

Prim. dr. Hugon Robič (1886–1937) je bil sin dr. Franca Robiča, profesorja, slovenskega javnega in narodnobuditeljskega delavca, deželnega in državnega poslanca, doma iz Limbuša pri Mariboru. S svojim raznolikim delovanjem se je zapisal v narodno zgodovino in je še posebno prizadevno deloval v korist slovenskega šolstva, kmetijstva in podeželja nasploh, imel pa je velik posluš in razumevanje tudi za širše narodne interese in za razvoj mesta Maribor. Z aktivnim delovanjem se je izkazal tudi v Avstrijskem državnem zboru na Dunaju in v Štajerskem deželnem zboru v Gradcu. Njegov sin Hugon je bil

Foto: Arhiv LZ Maribor

Hugon Robič, zdravnik in lovski organizator na Štajerskem

zadnji Slovenec, ki je leta 1914 v stari Avstro-Ogrski promoviral *Sub auspiciis Imperatoris*, kar je

pomenilo poleg lastne izbire kate-rekoli državne službe (seveda kot začetnik) tudi darilo posebnega (ogromnega) cesarjevega prstana z ametisti in briljanti.

Hugon Robič je postal ugleden zdravnik in se poročil z Anico Majdič, eno od petih hčera Petra Majdiča, slovenskega veletrgovca in veleindustrijalca iz Celja. Na začetku prve svetovne vojne so se Majdiči zaradi nemškega preganjanja v Celju zatekli na posestvo dr. Franja Rosine v Fram pri Mariboru. Hugon Robič je po poroki kupil vilo na Kamniški 2 v Mariboru, kjer je imel ordinacijo, lep vrt in garažo z dvema avtomobiloma. Ko so po prvi svetovni vojni začeli pri nas uporabljati salvarsan (prvo zdravilo proti sifilisu), je Igorju Rosini dejal: »Igor, sedaj pa bom skrahiral« (op. a.: skrahirati je štajerski izraz za obubožati, propasti; sifilis je

se veselimo rednih snidenj članov ob najrazličnejših dogodkih. Epidemija je začasno vplivala na prihode lovskih gostov in snidenja članov, a se veselimo časa, ko se bo življenje spet vrnilo v stare družabne tirnice.

Pred dvema letoma smo sprejeli v članstvo prvo damo po imenu Nina, ki je hči sedanjega predsednika in vnukinja Slanovega očeta, ki je legenda lovske predanosti, zato ni čudno, da je Nina že naša prizadevna tajnica. Red, delo, lovska kultura in druženja so za lovsko poslanstvo vsekakor koristna pa tudi prijetna, kar se odraža v delovanju LD Dornava Polenšak.

Mag. Milan Lovrenčič,
član LD Dornava Polenšak

bil do tistega časa namreč neozdravljiv)¹.

Prim. dr. Hugon Robič je bil tudi med uglednimi mariborskimi lovci in za Dragotinom Klobučarjem drugi predsednik podružnice Slovenskega lovskega društva v Mariboru. Užival je veliko spoštovanje lovskih tovarišev, saj je bil nadvse pravičen lovec, predan tudi vitalnim interesom slovenske lovske organizacije v njenih pionirskih časih. Sodi med zaslužne štajerske lovce, ki so postavljali temelje slovenskemu lovstvu v tem delu Slovenije. V lovskih krogih je bil desetletja skoraj pozabljen, zdaj pa se ga ob stoletnici organiziranega lovstva v Mariboru nadvse spoštljivo spominjajo.

Dr. Marjan Toš

¹ Pisna izjava prof. dr. Andreja Rosine iz Ljubljane, za kar se mu lepo zahvaljujemo.

Bobri se vračajo v LD Lenart v Slovenskih goricah

Potem ko so bobri pred več kot 150-imi leti povsem izginili iz vseh slovenskih pokrajin in so bili iztrebljeni tudi v Slovenskih goricah, se zadnja leta vnovič vračajo. Par si je novo bobrišče (morda celo več parov) lepo uredil na severnem obrežju Trojiškega jezera, kjer je predel za drstenje rib in je bogato poraščen z vodnim rastjem ter obdan z mnogimi drevesi in grmovnicami. Hrane ima dovolj, miru pa očitno tudi, saj se kolonija počasi že širi.

V Sloveniji je bil bober v preteklosti iztrebljen, v naše vodotoke se je uspešno vrnil pred leti s

Foto: Marjan Toš

Ostanki bobrove pojedine ob Trojiškem jezeru decembra 2020

Hrvaške in poselil območja ob Savi, Dravi, Muri, Krki in Sotli. Že več kot desetletje je navzoč tudi v Ščavniški in Pesniški dolini, več kot tri leta domuje tudi ob lenarški Globovnici in od lani še pri Sveti Trojici ob tamkajšnjem jezeru. Bober lahko doseže telesno težo tudi do 30 kg in je drugi najtežji glodavec na svetu. Pari se pozimi v vodi, živi v skupnostih, je deloma vodna žival in je na kopnem zelo neroden.

Kot je povedal ribiški čuvaj Ribiške družine Pesnica - Lenart Marcel Mejač, so se bobri ob Trojiškem jezeru naselili že jeseni 2019 in so očitno zelo zadovoljni z življenjskimi razmerami ob njem. Jih je pa zelo težko videti, je še dodal. Meni, da jih je že več kot zgolj par. Trojiška kolonija bob-

rov pa ni edina v lovišču **Lovske družine Lenart v Slovenskih gozicah**. Druga, veliko močnejša je nekaj let v mokrišču ob reki Globovnici tik pod mestom Lenart. Tam domuje velika skupnost bobrov, ki še kako zanimajo meščane

Lenarta, ko se le-ti sprehajajo po poti do jezera Radehova. Žal jih ne videvajo, razen nekateri redki »posvečeni obiskovalci«, ki čakajo na bobre vse do poznega mraka, ko pridejo na plano.

V mokrišču so bobri že naredili

pravo razdejanje, saj jim rastje očitno izredno tekne in pod njihovimi ostrimi zobmi so padla tudi debelejša drevesa. A tega jim nihče ne zameri, saj imajo tudi ti glodavci pravico do obstoja v naravnem okolju, ki je žal tudi

pod Lenartom vse siromašnejše. Lovci so bobrov in tudi vidre, ki je njihov zaščitni znak, zelo veseli in ponosni, da se lahko pohvalijo z redkima vrstama ogroženih prostoživečih živali.

Marjan Toš

Vidre v LD Šentjur pri Celju

Lovska družina (LD) Šentjur pri Celju ima dokaj vodnato lovišče; v njem je več hudourniških potokov, ki se večinoma izlivajo v reko Voglajno. Na celotnem območju Blagovne je tudi mnogo gojitvenih ribnikov, kjer marljivi ribiči gojijo ribe. Vse do 70. let prejšnjega stoletja so na celotnem območju naše lovske družine živele vidre.

O lovu nanje je v reviji *Lovec* in v knjigi *Moje lovske prigode* pisal naš pokojni lovec **Ernest Rečnik**, ki je leta 1958 uplenil zadnjo vidro v takrat čistih in neokrnjenih vodah. Z razvojem industrije in regulacije potokov so zaradi onesnaženosti in izgube življenjskega prostora popolnoma izginile iz naših voda. S propadom največjih industrijskih onesnaževalcev in zaradi večje skrbi za čisto okolje smo v naših vodah v začetku novega tisočletja zopet opazili vidre. Če je bila v preteklosti največja težava onesnaženost potokov, pa je sedaj promet. Na Blagovni med ribniki in ob njih poteka zelo prometna cesta, ki kraje vzhodno od Celja povezuje s trgovsko in industrijsko cono v

Foto: Miran Hernaus

V letu 2020 je nastala prava katastrofa na cesti ob ribnikih na Blagovni: 7. septembra 2020 je bila povožena odrasla, 6 kg težka samica, naslednje jutro, 8. septembra, prav na istem mestu še 3,5 kg težak mladič ženskega spola in 5. oktobra, le 300 metrov vstran, še 5 kg težak mladič moškega spola. Mladiča sta bila verjetno potomca povožene samice.

Celju. Zaradi betonskih pregrad na ribnikih lahko vidra iz potoka, ki odteka iz ribnikov ali iz ribnika v ribnik, preide le tako, da prečka zelo prometno cesto. Na omenjenem območju je bilo v zadnjih desetih letih veliko povozov vider. Prvi povoz na Blagovni smo zabeležili leta 2011 in nato do leta 2020 še tri na isti lokaciji ter en povoz na železnici ob potoku Slomščica in še enega ob reki Voglajna na cesti Šentjur–Planina pri Sevnici.

V letu 2020 pa je nastala prava katastrofa na cesti ob ribnikih na Blagovni: 7. septembra 2020 je bila povožena odrasla, 6 kg težka samica, naslednje jutro, 8. septembra, prav na istem mestu še 3,5 kg težak mladič ženskega spola in 5. oktobra le 300 metrov vstran še 5 kg težak mladič moškega spola. Mladiča sta bila verjetno potomca povožene samice.

O izgubah vider vedno poročamo pristojnim institucijam in jih nato prevzame **Prirodoslovni muzej Slovenije**. Lovci LD Šentjur pri Celju samo upamo, da promet ne bo pomenil enake ovire za življenje vider na našem območju, kot jo je nekaj onesnaženost.

Miran Hernaus,
LD Šentjur pri Celju

Po nepotrebem ogrožen rjavi srakoper

Vletu 2019 je nekaj članov **Društva za varstvo okolja Bled** izvedlo obsežno raziskavo o možnosti za gnezdenje in količini prehrane rjavega srakoperja (*Lanius collurio*) v Deželi. To je ravninski del pokrajine, ki leži vzhodno od Save Dolinke in Save ter sega od Most do Mošenj, severno pa do Begunj na Gorenjskem. Na okrog trinajst kvadratnih kilometrov površine smo našli kar 15 gnezd in osem območij, kjer so se prehranjevali nesparjeni osebki.

Rjavi srakoper je uvrščen na rdeči seznam ogroženih vrst.

Študentka varstva narave **Nina Poklukar** je proučila življenjski prostor, učenca Osnovne šole Frana Saleškega Finžgarja Lesce

Vse foto: Boris Kozinc

Samec po uspešnem lovu z majskim hroščem

Jonatan Kozinc in **Tim Maltarič** pa sta na desetih lokacijah po eno uro štela, koliko žuželk ulovi ena ptica. Glede na vse ptice in čas bivanja te selivke na območju raziskave (ptica prileti k nam iz Afrike v maju) sta izračunala,

da rjavi srakoper skupno polovi nekaj več kot pol milijona žuželk v času, ko se zadržuje pri nas. To dejstvo vsekakor ni zanemarljivo za naravno ravnovesje v kmetijski krajini.

Kar devet gnezd smo našli

na pašnikih, štiri pa na košenih travnikih. Zanimivo je, da par za gnezdenje in tudi za lovsko prežo najraje izbere osamljen grm. Če je v njem še nekaj trnastih rastlin – divja vrtnica, robida, češmin, robidovje, brin, črni trn – je za varnost gnezda še toliko bolj preskrbljeno, zato te ptice naseljujejo prav take grme. Iz analize gnezdenja sledi, da je ohranjanje posameznih grmov sredi pašnikov in obdelovalnih površin nujno za ohranjanje stabilne populacije rjavega srakoperja.

Menim, da je varstvo življenjskih prostorov edini način za zagotavljanje stabilnih populacij ptic pa tudi drugih živali. Z odstranjevanjem grmov in mejic ter z drugimi nepremišljenimi posegi pri nas poleg srakoperjev (rjavi, veliki, črnočeli in rjavoglavci) zelo ogrožamo še smrdokavro, velikega skovika, poljskega škranjca, zlatovranko, črno in polj-

sko vrano, kavko, prepelico, vijeglavko in zeleno žolno. Vse omenjene ptice so na rdečem seznamu ogroženih vrst. Z nekaj lastniki zemljišč, kjer so bila gnezda, smo se uspeli dogovoriti, da bodo v primeru odstranjevanja grmovja in podrasti pustili nekaj osamljenih grmov. Prav to določa tudi *Zakon o divjadi in lovstvu* v 5. odstavku 32. člena: »Sekanje, požiganje ali drugačno uničevanje živih mej, grmišč in s suho zarastjo poraslih površin po pašnikih, travnikih in poljih je prepovedano v času gnezdenja ptic in poleganja mladičev, med 1. marcem in 1. avgustom.« Lastnik zemljišča si mora prizadevati za ohranjanje oziroma za novo osnovanje skupin drevja in grmovja tako, da pusti najmanj eno deseti-

Z vidika razmnoževanja srakoperjev in žuželk popolnoma osiromašen pašnik

Manjši osamljen grm, ki že vrsto let omogoča uspešno gnezdenje rjavemu srakoperju.

no površine v prvotni zarasti. Za zagotovitev upoštevanja tega člena je pristojna lovška inšpekcija.

Na žalost pa za popolnoma očiščene površine kmetje dobijo državne subvencije. Nadzorniki

kmetijskega ministrstva nadzirajo izvajanje tega pogoja in na to dejstvo se nekateri kmetje tudi sklicujejo, kadar popolnoma odstranijo vse raste s površin. Subvencije in nadzor nikakor niso usklajeni

z *Zakonom o divjadi in lovstvu*. Če lastnik pusti rasti osamljen grm, to nič ne stane in ne zmanjša prihodka, ker se nepomembno zmanjša površina za pridelavo krme oziroma količina paše.

Člani društva menimo, da bi bilo zelo dobro, če bi se vsi, ki se gibljemo v naravi, takoj zavzeli za ohranjanje biotopa rjavega srakoperja, da ne bomo, tako kot v nekaterih državah v Evropi, vlagali ogromnih sredstev za povrnitev te vrste nazaj v kmetijsko krajino. Že pred četrto stoletje so ornitologi ugotovili zmanjševanje številčnosti in ožanje življenjskega prostora srakoperja v kar v 22 evropskih državah, še najbolj v tistih z zelo intenzivno kmetijsko pridelavo: na Nizozemskem in Švedskem ter v Veliki Britaniji (Heath, 1994). Nujna bi bila tudi

pravilna navodila **Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** kmetom za krčenje grmovja in podrasti.

Menim, da smo tudi lovci in drugi ljubitelji narave poklicani, da se z ozaveščanjem zavzamemo za pestro kmetijsko krajino – prijazno tudi do živali. Iz svojih izkušenj vem, da prijazen pristop in osvetlitev težave kmetom večinoma »rodi sadove« oziroma je pot do dobre prakse.

Boris Kozinc

Viri:

Heath M. et al.: *European Bird Populations: Estimates and Trends, Natural History Book Service, Oxford, 1994*

Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.)

Gozdne vlake

V letih hudih naravnih ujm, žleda, vetra in podlubnikov je bilo v naših gozdovih narejenih in obnovljenih veliko gozdnih vlak. Nujno zlo, toda tudi velika priložnost in izziv za nas lovce, da v gozdu pridobimo več pašnih površin za divjad in mladje zaščitimo pred objedanjem.

Po končanem spravilu lesa, ki je na tleh obležalo zaradi ujm, se z lastniki dogovorimo o možnosti zatratitve oziroma zasejanju takih površin. Moje izkušnje od prve večje škode, leta 2008, po viharju, ki je v lovišču naše lovske družine podrł več tisoč kubičnih metrov lesa, so bile spodbudne. Vlake sem takoj po spravilu (več kot tisoč metrov in široke približno tri metre) zasejal s travno mešanico in ovsom. Hitro so ozelene-

Foto: Franc Smrkolj

Prej

Foto: Franc Smrkolj

Potem

le in se zarasle, tako da smo se izognili pojavu erozije. Že prvo leto je divjad popasla travo in oves. Pozneje je gozd odgnal na novo. Okoliško gozdno mladje je zelo malo objedeno ali skoraj ni. Vlake so tako ostale pripravljene za nadaljnjo uporabo, mogoče jih je vzdrževati s traktorjem in mulčerjem ter s košnjo. Lahko jih zasejemo ponovno, dokler jih gozdno drevje ne bo preraslo in jih zasenčilo.

Tudi motokrosisti in lastniki štirikolesnikov imajo pomisleke zapeljati po njih in le še zelo redki brezbrizniki zapeljejo v tako vzdrževano vlako. Mogoče pa jih je, spet v dogovoru z lastniki gozda, fizično zaščititi. Tako bodo ostale pripravljene za naslednjo uporabo in za dodatno prehrano divjadi.

Franc Smrkolj

Mirko Domjan, član Lovske družine (LD) Radenci, se je rodil 9. februarja 1941 in je letos praznoval 80 let.

Mirko je osnovno šolo obiskoval v Gederovcih, nižjo gimnazijo na Tišini, za hidronavtika pa se je izšolal v Murski Soboti. Takoj po prihodu iz Jugoslovanske ljudske armade (1961–1963: Foča, Tjeltješte, Sutjeska) se je zaposlil v Energetiki Radenske, kjer je delal do upokojitve leta 1991.

Njegov oče je bil lovec in tako se je tudi sam odločil za vstop v lovske vrste. Odločitvi je botrovala ljubezen do narave, okolja in živali, zlasti divjadi, veliko pa sta mu od nekdanj pomenila tudi druženje in prijateljstvo znotraj lovskih vrst, v katere je Mirko vstopil jeseni 1971. V LD Radenci je opravljal več funkcij, in sicer je bil član inventurne komisije, komisije za popis denarnih sredstev ter obveznosti in terjatev, komisije za kontrole in disciplinske komisije.

Letos, ko praznuje svoj okrogli življenjski jubilej in tudi pol stoletja članstva v lovski organizaciji, je še posebno zadovoljen in vesel. Večkrat se spomni številnih zanimivosti in anekdot iz polstoletne lovske kariere, ga pa skrbi, ker meni, da je za lovstvo med mlajšimi vedno manj zanimanja. V LD Radenci je nekoč bilo tudi 80 in več članic in članov, dandanes jih je le okoli 50, njihova povprečna starost pa je že več kot 60 let.

Mirko je povedal, da ni vzljubil lovskega, ker rad strelja in ubija živali, čeprav jih je nekaj tudi ustrelil, zlasti gamsov, muflonov ipd., temveč predvsem, ker ima rad naravo, okolje in živali, ob tem pa se rad družiti, hodi v naravo in gozd ter se tako rekreira in skrbi za zdravje. »Seveda s tem pomagam tudi pri varovanju narave in številčnosti divjadi, saj mi ni cilj, da bi ubijal živali,« je povedal naš sogovor-

nik, ki ima v zadnjem času kar nekaj zdravstvenih težav, saj je že trikrat prebolel možgansko kap. Kljub temu tudi sedaj rad zaide v gozd, bodisi s prijatelji bodisi sam, ko ga žena Ida odpelje do preže, ona pa gre v gozd nabirat gobe. Potem se zadovoljna in naužita zdravega zraka iz narave vrmeta domov v Radence, kamor sta se iz Prekmurja, ona iz Petanjcev, on iz Sodišincev, preselila leta 1964, ko sta se poročila. V zakonu sta se jima rodila sinova Roman in Željko, imata tudi vnuka Nejca, vnukinjo Aljo ter pravnuka Leona.

Slavljenec Mirko je za svoje delo v lovski organizaciji prejel kar nekaj priznanj, med drugim tudi znak za lovske zasluge, družinsko priznanje, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Lovci LD Radenci želimo jublantu Mirku še veliko zdravja in uspešnih potepanj po naravi ter seveda pri skrbi za številčnost divjadi in varovanju okolja.

LD Radenci – O. B.

Več kot šest desetletij, natančneje kar 62 let, je minilo, odkar je v lovsko društveno vstopil zdaj 85-letni **Jožef Flegar**.

Jože, kot ga vsi kličemo, se je rodil 29. julija 1935 v Gerlincih, kjer je tudi odrasčal. Sčasoma se je preselil v Mursko Soboto, kjer se je zaposlil in si ustvaril družino.

V Lovsko družino (LD) Pertoča, ki je zajemala tudi rodno vas Gerlince, se je včlanil leta 1959 in naslednje leto opravil lovski izpit. Prav tako je že v drugem letu članstva prevzel funkcijo blagajnika, ki jo je opravljal do leta 1964. Tistega leta sta se LD Pertoča in LD Topolovci združili v skupno LD Cankova. Jože je svojo funkcijo obdržal in jo opravljal do

leta 1970. Leta 1973 je bil imenovan za tajnika in to delo opravljal do leta 1979, ko je postal starešina. LD Cankova je vodil do leta 1989. Prav tako je deloval v organih Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje od leta 1967 do leta 1991, in sicer sprva kot član strelske komisije, pozneje kot član in predsednik nadzornega odbora in nato kot član predsedstva ZLD Prekmurje.

Zaradi njegove delavnosti, poštenja ter grajenja etičnih in tovariških odnosov v lovski družini in na splošno med lovci ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in z redi III., II. in I. stopnje. V LD Cankova so Jožeta leta 2016 imenovali za častnega člana.

Jože je med lovci izredno priljubljen in se še vedno udeležuje sestankov, akcij in lovov, kjer vedno zagovarja lovske etiko do divjadi in lovcem, pa tudi poštenje in iskrene odnose. Svojo ljubezen do lova, narave in divjadi je prenesel tudi na sina Robija, ki njegovo pot z enakimi načeli nadaljuje v lovski družini.

Dragi Jože, ob tvojem visokem jubileju ti želimo veliko zdravja, sreče in dober pogled. Želimo si, da bi bili še dolga leta v tvoji prijetni družbi ter da bi še velikokrat prisluhli tvojim umirjenim nasvetom in izkušnjam. Obenem pa smo ponosni, da si del nas, saj si nam svetel vzgled lovskega poštenja in tovarištva.

LD Cankova – D. B.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Ivan Čevnik, LD Libeliče
Vjekoslav Simčič, LD Brezovica
Ana Zima, LD Bohinjska Bistrica

85 let

Ada Bitenc, LD Rakitna
Ignac Blatnik, LD Šentjernej
Bruno Eller, LD Strunjan
Herman Furlan, LD Štanjel
Branko st. Galič, LD Brežice
Branko Košorog, LD Banja Loka - Kostel
Janko Mezek, LD Sovodenj
Filip Navešnik, LD Pogorevc
Jože Papež, LD Suha krajina
Anton Zaletelj, LD Podvelka

80 let

Adolf Budja, LD Negova
Jožef Čirič, LD Mala Nedelja
Edmond Ferfolja, LD Gorica
Franc Flisar, LD Ivanovci
Milan Hace, LD Lož - Stari trg
Anton Knafelc, LD Tabor Zagorje
Marijan Kotar, LD Grosuplje
Alojz Kraševac, LD Lož - Stari trg
Jožef Krmelj, LD Škofja Loka
Dušan Leban, LD Volče
Peter Marancina, LD Marezige
Božidar Metelko, LD Studenec - Veliki trn
Franc Ogorevc, LD Videm ob Savi
Adalbert Pavše, LD Bistra
Marko Primožič, LD Sodražica
Jurij Pušar, LD Škofja Loka
Marjan Rifel, LD Jamnica
Frančišek Skubic, LD Pugled
Alojz Unuk, LD Remšnik
Ivan Žurga, LD Grahovo

75 let

Slavko Bržan, LD Marezige
Alojz Eržen, LD Selca
Franc Furlan, LD Vojkovo
Anton Horvat, LD Kompas Peskovci
Milan Jordan, LD Kostanjevica na Krki
Milan Kokalj, LD Bled
Jožef Koren, LD Kojnik Podgorje
Miroslav Kostevc, LD Veliki Kamen
Vinko Krčelič, LD Čatež ob Savi
Andrej Lapanja, LD Podbrdo
Franc Mingot, LD Timav Vreme
Alojz Nosan, LD Storžič
Vincenc Opalk, LD Novo mesto
Alojz Pleskovič, LD Dobropolje

Janez Počkaj, LD Borovnica
Ivan Pušaver, LD Makole
Blaž Ramšak, LD Braslovče
Grozdan Renner, LD Raša Štorje
Ivan Ritoša, LD Izola
Martin Šetinc, LD Dobrča
Janez Šobar, LD Dobrova
Franc Štefančič, LD Trnovo
Srečko Tancer, LD Starše

70 let

Mehmed Bečić, LD Velenje
Franc Blaško, LD Trnovski gozd
Franc Blatnik, LD Velenje
Jurij Bojc, LD Brezovica
Darko Fratnik, LD Jelenk
Franc Gal, LD Bučka
Matijaž Gostečnik, LD Podgorje
Anton Gračner, LD Pristava
Oskar Hrast, LD Trstelj Kostanjevica
Janez Jarh, LD Podsreda
Marko Kovač, LD Muta
Franc Kuselj, LD Šentrupert
Vladimir Lekše, LD Veliki Podlog
Stanislav Lenart, LD Podgorje
Joško Maglica, LD Žabnik Obrov
Anton Malenšek, LD Suhor
Anton Mezeg, LD Gorenja vas
Rihard Mihelj, LD Tabor Dornberk - Branik
Miran Milač, LD Šmarna gora
Zvonko Mirnik, LD Hum Celje
Franc Mlakar, LD Lož - Stari trg
Ljubiša Pavlovič, LD Ig
Srečko Peček, LD Mokrc
Milan Perko, LD Kamnica
Darinka Petelinc, LD Dobova
Franc Petrič, LD Vrhnika
Alojz Petrovčič, LD Apače
Franc Pintar, LD Toplice
Željko Pirš, LD Veliki Kamen
Marjan Praznik, LD Suha krajina
Zvonko Rauber, LD Tabor Sežana
Stanislav Simčič, LD Kozlek
Franc Smerdel, LD Pivka
Srečko Šavli, LD Idrija
Edvin Škabar, LD Brkini
Alojz Štor, LD Bojansko - Štore
Janez Štrukelj, LD Rakek
Franc Štumberger, LD Lenart v Slovenskih goricah
Štefan Tkalec, LD Petišovci
Boris Vadnjak, LD Pivka
Božidar Vengust, LD Rakek
Stane Vidmar, LD Podkum
Emil Vidrih, LD Gorjanci
Jožef Zmazek, LD Mala Nedelja

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*

Narisiel: Milčan Samar

Land art – zemeljska umetnost

Šole in vrtci so bili zaradi epidemije dolgo povsem zaprti. Nova nalezljiva bolezen nas je namreč vse prignala v varno zavetje lastnega doma. Za nekatere je bil ta čas prav zares dragoceno darilo, saj so lahko več časa preživeli s svojimi najmlajšimi in ljubljenimi družinskimi člani. Spet drugi so se brezglavo izgubljali nekje vmes med delom na daljavo, šolskimi obveznostmi otrok in vsakodnevnimi gospodinjstvi

do okolja, v katerem smo. To je vendarle poslanstvo vseh lovcev in tega se moramo zavedati. *Land art* je angleški izraz, ki ga lahko prevedemo kot *zemeljska umetnost*. To je izjemno zanimiva dejavnost, v kateri tisti najmlajši, ki še živijo v bogatem domišljijem svetu, neizmerno uživajo, ne zaostajajo pa tudi tisti malo starejši otroci in odrasli, ki dovolijo svoji domišljiji prosto pot. Tega se lahko lotite z vašimi otroki, vnuki, vzgojiteljice in učiteljice pa lahko s takšnimi dejavnostmi popestrijo šolsko dogajanje.

Zemeljska umetnost ni rezervirana samo za velike umetnike, ampak se v njej lahko najdemo vsi ljubitelji narave.

opravili. Lovci smo imeli v tem času na voljo tudi kakšno uro več za opravljanje potrebnih zimskih opravil v loviščih. Dejavnosti šol so se skrčile na najosnovnejše in pri vsem tem ni bilo prostora za tisto zlahkno delo, ki ga opravljajo številni slovenski lovci – za dragocen in neprecenljiv stik z mladimi. Navezava med lovci in mladino, pa naj si bodo to vrtčevski otroci, učenci ali dijaki, je izjemno pomembna. Pomembno je, da lovstvo širši javnosti predstavimo v njim razumljivem jeziku in na način, ki ga sprejemajo. Včasih smo pri tem uspešnejši, drugič spet ne in morda v lastni nerodnosti kdaj pa kdaj naletimo tudi na povsem nepričakovan odpor okolice do lovcev in naše dejavnosti.

V času dela na daljavo smo morali pobrskati po predalih domišljije in iznajdljivosti, da smo otrokom popestrili sicer precej enolične dneve. Nekaj idej naj ostane tudi za nadaljnje delo z mladimi. V prispevku predstavljamo enega izmed načinov, kako lahko najmlajšim na zanimiv način poskušamo privzgojiti pozitiven odnos

In kaj pravzaprav je zemeljska umetnost? V najširšem pomenu besede izraz pomeni umetniško gibanje, ko umetniki za svoje ustvarjanje in umetniško izražanje uporabljajo izključno materiale iz narave. Umetniki svoja dela ustvarjajo na prostem, včasih v odmaknjenih naravnih okoljih. Njihove umetnine ostajajo v naravi in so nekakšni opomini vsem opazovalcem, da je treba naravo in okolje, v katerem smo, skrbno varovati. Izraz *land art* je prvi uporabil ameriški umetnik **Robert Smithson**. *Land art* se je kot umetniško gibanje najprej pojavilo v ZDA, nato pa še v Evropi. Tudi med umetniki se je namreč intenzivneje začela uveljavljati težnja po zblizanju umetnosti z naravo.

Ta vrsta umetnosti pa ni rezervirana samo za velika umetniška imena, ampak se v njej lahko najdemo prav vsi ljubitelji narave. Umetnine se lahko lotimo izdelovati kadarkoli in skoraj kjerkoli, potrebne je le nekaj naše domišljije. Pozimi imamo enkratno priložnost, da z najmlajšimi izdelujemo zmrzline, ki so lahko

Foto: Mateja Kišek

Tudi v najhladnejšem delu leta lahko v gozdovih z malo truda najdemo številne pisane plodove in cvetove pozimi cvetočih rastlin, ki so sicer nepozornemu obiskovalcu skriti.

prelep okras našega doma, vrta ali pa gozda, po katerem se najraje sprehajamo. Pravzaprav je izdelava ledenih umetnin ena izmed dejavnosti, ki se jih v zadnjih letih lahko lotevamo vse redkeje, saj nas narava tudi pozimi vse prevečkrat greje s toplimi sončnimi žarki, ki povzročajo za zimske mesece previsoke temperature. Prav zato še toliko bolj cenimo vse tiste dni, ki omogočajo celodnevno občudovanje čudovitih pisanih okraskov, ki smo jih naredili izključno iz materialov, ki nam jih je v na videz praznem zimskem gozdu nastavila narava.

Če želijo veliki umetniki z izdelavami svojih *land art umetnin* svetu poslati globlje sporočilo, so naši cilji pri delu z otroki povsem drugačni. Pozimi se lahko otroci mnogo naučijo že samo z opazovanjem zimzelenih listnatih vrst, suhega listja, barvitih plodov ali redkih rastlin, ki cvetijo pozimi. Opazujemo lahko moč sonca, ki že nekaj dni pozneje v kapljice življenja stopi naše umetnine, ki za vedno izginejo v gozdnih tleh.

Možnosti za zemeljsko umetniško ustvarjanje je v naravi neskončno veliko, tudi takrat, ko temperature niso pod lediščem. Narava je neverjetno bogata z barvami, različnimi materiali in oblikami, ki jih s svojimi zgodbami lahko zložimo v umetniške stvaritve na različne načine. Najboljše in najlepše umetnine nastanejo med spontano igro.

V opisu **Lovske zveze Slovenije** lahko preberemo, da je poslanstvo lovcev skrb za naravo in prizadevanje, da jo ohranimo za naslednje rodove. Vodilo nas lovcev je »S srcem za naravo«. Prav je, da temu sloganu sledimo, kjerkoli lahko, še posebno takrat, ko imamo možnost svojo ljubezen do narave prelini v srca mladih, ki bodo varovali ta prečudoviti svet, tudi ko nas več ne bo. **Lev Nikolajevič Tolstoj** je v enem svojih citatov dejal: »*Biti z naravo, jo gledati in se z njo pogovarjati je resnična sreča.*« Kdo lahko ta stavek razume bolj, kot ga razumemo lovci?

Mateja Kišek, mag. inž. gozd.

Narisal: Vivald Šušiligoj

MALA PODLASICA (*Mustela nivalis*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Kakšno je telo male podlasice?

- a) Majhno in okroglo.
- b) Dolgo in vitko.

Koliko zob ima mala podlasica?

- a) Približno toliko, kot imajo otroci mlečnih zob.
- b) Približno toliko, kot imajo odrasli stalnih zob.

Kakšno zobovje ima mala podlasica?

- a) Njeno zobovje je ostro in izrazito prilagojeno za lov malih glodavcev ter za rezanje mesa.
- b) Njeno zobovje ni pretirano ostro, ker ni prilagojeno za lov malih glodavcev ter za rezanje mesa.

Je torej mala podlasica meso- ali rastlinojedka?

- a) Je izrazita mesojedka, ki ne uživa skoraj nobene rastlinske hrane ter se zaradi svoje majhnosti in posledično hitre izgube telesne toplote neprestano hrani z mesno hrano, da dobi dovolj energije.
- b) Je izrazita rastlinojedka, ki uživa izključno rastlinsko hrano, saj zaradi svoje majhnosti in posledično zelo stalne telesne toplote ne potrebuje hrane živalskega izvora, da dobi dovolj energije.

Koliko tehta mala podlasica?

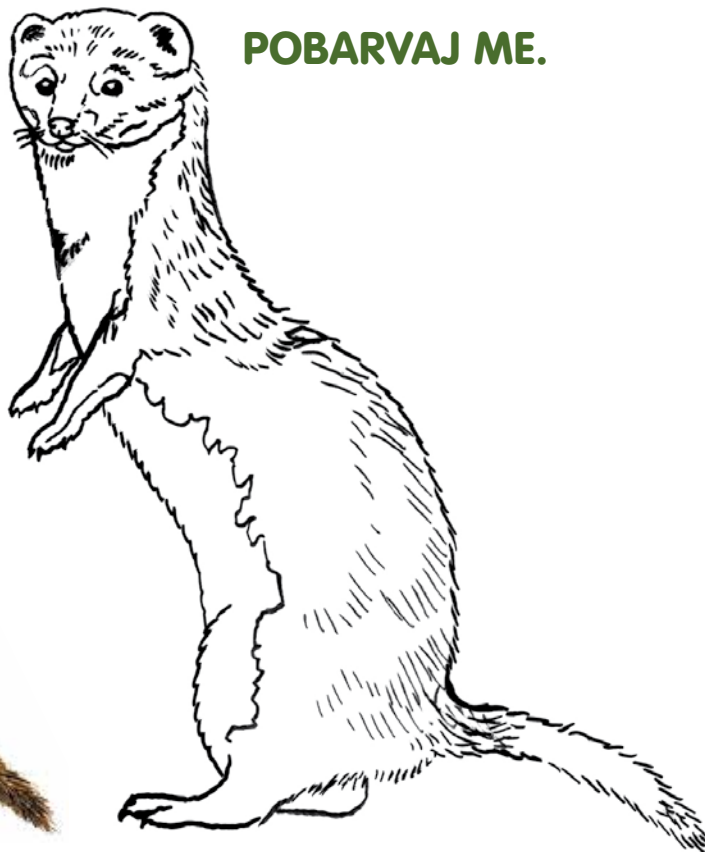
- a) Tehta toliko kot manjša čokolada (samčki od 30 do 150 g, samičke pa od 23 do 70 g.
- b) Tehta toliko kot večja čokolada (samčki od 250 do 350 g, samičke pa od 200 do 220 g.

Pravilni odgovori: b, b, a, b, a, a

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

Narisa: Martin Fujan

Črke z oštevilčenih polj prenesite na spodnje številke. Tu boste prebrali končno rešitev križanke.

1 2 3 4 5

BRITANSKI FILMSKI IGRALEC (ANTHONY)		POLJEDELSTVO	MOSTIČEK	OVUJAOČ SE PLEVEL	SLOVAŠKI POLITIK (IZ ČRK: KIBLA)	PEDAGOG	SLAVNI RUSKI HOKEJIST (ALEKSANDER)	TOPOVSKI IZSTRELEK	
SLAVNI GRAD V KANTONU AARGAU									
40 cm DOLG AZUSKI GOLOB									
SKUPINA NAJBOLJŠIH MOSTEV									
KADAR			TKANINA ZA POSTELJINO KOŽA Z LASMI						
X				ZIDARSKA ŽLICA		5			
NAJVEČJA LJUBLJANSKA KNJIŽNICA				KRIŽANKE OSVEŽUJO ZNANJE.	LITOVSKI DENAR V DANOST, PODREDITEV				
POŽELENE	1			STRINA DRUGO IME ZA LUKO MAKAO					
RUSKI LETALSKI KONSTRUKTOR VEČ KOT STO LETAL (IME IN PRIIMEK)							ČISTOST NEBA	HERCEGOVEC	RIMSKI CESAR OD 161 DO 169 L.
							4		
OSREDNJE HRIBOVJE V ANGLUI (RUDE)					SVETLIKAJOČA SE TKANINA				
NEVERNICA					BELGIJSKI SLIKAR (JAMES) RUMENO BEL				
OBLAZI NJEN KOS POHISTVA			3	UPRAVNI ODBOR AZUSKI VELETOK	MESTO V DALMACIJI GROBO PLATNO			MEDNARODNO ZDRUŽENJE PISCEV	SESTAVIL JOŽE PETELIN
VELIKA IZRAELSKA LUKA			ZLITINA ŽELEZA IN NIKLJA NEMŠKO: ON			ZNAČILEN PREDSTAVNIK ZLOG V KOŠARI			COMPACT DISK
NAŠA SMUČARSKA TEKACIJA (NATAŠA)				ŽRTEV DIKTATORSKEGA REŽIMA	2				
FR. IZDELOVALEC KLAVIRJEV (IZ: REDAR)				NAJVIŠJA GORA V IRANU (5670 m)					

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je **logična uganika**, katere cilj je zapolniti **kvadratno mrežo**, po navadi velikosti 9×9 , s **števili** od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben **logičen** razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko **kombinatorike** oziroma poskušanja in vračanja.

8 6 9 5 4 7 3 1 2
 1 2 7 9 8 6 5 4
 4 5 7 3 1 8 2 9
 3 1 8 7 2 4 6 5
 9 7 4 8 3 5 2 9 1
 6 7 4 8 3 1 6 7 5 2
 2 5 1 4 2 9 8 3 7
 7 2 4 8 5 3 6 1 9
 5 6 2 4 5 8 9 7 1

	8		7		9			
		4						6
9	5			6		8	3	
					7	5		2
1	6			3			7	9
5		9	6					
	9	8		7			5	4
					6	7		
2			3				9	

Rešitev križanke:

D N V A V M V D D R A R D E R A R D
 C E N E C O B E S E N I T A Č E N I
 I P I V A R I N V A R I K A V I
 I N K I N I U O K I N I K A V I
 R E N S O R K A E I S T K A E I S T
 R E M O A R E O R M O A R E D A R T
 V E V P O L J E V A N D R E J T U P
 K I T A K I T A K
 V A U J N V A S T A S
 I T I T I T N U K S
 I K E I A K E I A I K S
 N K A T U N K O K
 A V A I G A P R V A I G A
 R I Č A R O G R I Č A R O
 G B U R G H A B S B U R G

Lov kot način življenja Franca Rihterja

Franco Rihter je bil dolgoletni lovski čuvaj, čigar razumevanje lova je bilo prepedeno z etiko, osebno častjo in veliko odgovornostjo.

V Mislinji na njegovem domu, kjer je bil stric **Franco** doma, sva pred leti sedela v njegovem lovskem kotičku s pogledom skozi veliko okno na vrtni del in bližnji gozd, v katerem se je vegetacija pravkar začela skromno prebujati iz zimskega mirovanja. Zimski čas je postregel z obilno snežno odejo, ki je vztrajala krepko v pomlad. Tam pod visokimi smrekami je bilo krmišče. Pa sem vprašal: »Stric, je bilo krmišče kaj obiskano?« Stricu so se zaiskrile oči. Ves ponosen, srčno in s svojo značilno umirjenostjo je začel pripovedovati o srnjadi, šojah in previdnih sivih vranah. Z izrazom otroka, ki se mu uresniči želja, je posegel po svojih albumih in izbral enega izmed njih. Z vnemo je začel obračati liste, v katerih so bile shranjene fotografije njegovih dragocenih trenutkov iz stvarstva narave in lovskih stезic s Pohorja. Nato je predme položil nekaj fotografij srnjadi na krmišču. Fotografija beline zasneženega gozda, strica v zelenem in v ozadju pri krmišču čakajoča srnjad mu je bila posebna. Razlagati je začel o tropiču srnjadi, ki je zaradi obilnega snega redno obiskoval njegovo krmišče. Posebej je omenil srnjaka, ki je prišel h krmišču normalne velikosti, vendar vidno shujšan ter

kljub že krepko zimskemu času še vedno po stegnih in hrbtu poletno obarvan. Na začetku se sploh ni odmaknil od krmišča. A nato, sčasoma, je le postajal vse živahnejši, sem izvedel.

Ob svoji 25-letnici službovanja kot lovski čuvaj v **Lovsko-gojitvenem območju Komisija**

na zahodnem Pohorju je stric Franc v intervjuju za časopis *Večer* povedal, da lovec ni zato lovec ali čuvaj, da bi samo streljal, lovec mora imeti divjad rad in mora z njo znati živeti. Eno izmed njegovih poklicnih vodil je bilo, da je delo lovca častno, če razmišlja s srcem in ne samo z glavo.

Snežna odeja je dolgo držala gozd v objemu in s tem tudi srnjad v neposredni bližini krmišča. Tisti obiski srnjadi so takrat stricu krajšali zimo. Pozneje, ob čedalje daljših dnevih in manj snega je trop srnjadi vse redkeje obiskoval krmišče, pa tudi omenjeni srnjak je lepo napredoval telesno in v rogovju.

Hip zatem sem mu omenil, da bi lahko kakšno fotografijo objavila v glasilu *Lovec* v vednost, da poklicni lovec tudi v pokoju ostaja zvest divjadi in naravi. Zamišljenega obraza in nekako zaskrbljen je zamahnil z roko in z žalostnim tonom dejal: »V teh časih raje ne objavljaj tega. V lovstvu nekateri od stroke svetujejo drugačne pristope gojitve, kot smo počeli mi to nekdaj, sploh glede krmjenja srnjadi ... Če boš, pa enkrat, ko mene več ne bo!« Trenutek tišine ... Nato sem mu na njegovo prošnjo začel pripovedovati o njegovem rojstnem kraju, o Kapli na Kozjaku.

Rodil se je doma v mlinu 7. novembra leta 1936 ter začel doživljati lepote narave in lovstva že kot otrok ter se, kot mi je dejal nekoč v humorju, tudi že zelo hitro poročil, in sicer z Naravo. Lovsko se je začel udejstvovati v **Lovski družini (LD) Kapla na Kozjaku** v spremstvu svojega deset let starejšega brata lovca, po poklicu logarja **Petra**, od katerega se je veliko naučil o lovu. Globoko v sebi se ni nikdar sprijaznil s prerano izgubo brata. Mnogokrat se je spomnil nanj, bil mu je vzor. Brat ga je vse od začetka učil v slogu: »Kdor ne goji, naj ne lovi.«

Foto: Družinski arhiv

Franco Rihter na Pohorju

Iz LD Kapla je Franc odšel v **LD Golavabuka** in nato v **LD Mislinja**, kjer je bil do konca življenja. Spomladi v letu 2020 je v družbi mislinjskih lovcev opravil še preizkus svoje bokarice in kot izvrsten strelec tudi takrat opravil preizkus s super rezultatom. Domače ljudi, rodni kraj in LD Kaplo je zapustil takrat v mladosti zaradi svojega službovanja kot državni lovec na Pohorju.

Služba mu je bila pisana na kožo in tako postala njegov način življenja. Tudi kadar je imel dopust, je moral iti v gozd, tja gor v tišino pohorskih gozdov. Narava državnega lovišča, Pohorje, mu je bila v srcu, saj jo je prehodil po dolgem in počez. Globoko v njegovi duši pa je ostajala še vedno Kapla na Kozjaku, na katero ni nikdar pozabil! Državno službo poklicnega lovca je ponosno opravljal vse od

leta 1962 do leta 1997, polnih petintrideset let. Leta 1968 je bil prvi, ki je na mislinjskem Pohorju videl jelena. Lovskih doživetij in pripetljajev za polnih 60 let članstva v lovski organizaciji, za kar je prejel jubilejni znak, je bilo ogromno.

Proti koncu julija 2020 smo se na pokopališču v Šentilju pod Turjakom še zadnjič poslovili od **Franca Rihterja**, od lovca z

veliko začetnico, skromnega in poštenega človeka, ki je nadvse oboževal naravo ter cenil preproste, poštene ljudi. V času svojega lovskega udejstvovanja je izpil svojo čašo lovskih doživetij povsem do dna. Stric, pogrešal bom vso tvojo podporo v lovstvu in naravovarstvene nasvete! Hvala ti za vse ...

Marko Richter - Zeleni

Janezov zaklad v kapelici sv. Huberta

V deželi suhe robe, na meji med **Lovsko družino** (LD) **Ribnica** in **LD Velike Poljane**, je ob gozdni poti v bližini svojega bivališča, kjer pot vodi v ostrže Male gore, lovec **Janez Krajec**, že 40 let član LD Velike Poljane, postavil kapelico, posvečeno zavetniku lovcev sv. Hubertu.

Kapela z ročno izdelanim križem je visoka 3,5 metra, široka pa 1,6 metra. Notranjost je tridelna, nad temelji je v spodnjem delu v steno vzdani zaklad. »Da bodo nekoč ob morebitnem podiranju zanamci lahko našli sledi preteklega časa, sem vstavil različne predmete in seveda tudi lovske pritlikline: kovance slovenskih tolarjev, evro kovance, različne naboje za lovsko puško, lovski nož, daljnogled, razno lovsko literaturo, slike, pretečeno osebno izkaznico, star potni list, pločevinko piva, domače žganje in še

Foto: Milan Glavonjić

Janez Krajec pred kapelo

več drugih predmetov,« je našel Krajec.

V srednjem delu je v vitrini umetniška slika z motivom zavetnika sv. Huberta, ki ga je upodobila **Ines Čihal**, dodano pa je tudi spremno besedilo o njegovem poslanstvu. V navzočnosti lovske tovarišije je kapelico blagoslovil

Andrej Mulej, župnik pri svetem Gregorju. »Narava, gozd, divjad ... so del mojega življenja. Po vrnitvi iz Ljubljane v domače Zapuže sem ob velikem razumevanju uradnikov na ribniški občini, kot se temu reče, pljunil v roke in z vrlim zidarskim mojstrom v slabem mesecu postavil ta sakralni objekt. Sv.

Foto: Milan Glavonjić

Poslikana notranjost

Hubert je poleg lovcev še zavetnik matematikov, optikov in kovinarjev,« je ponosno pojasnil zgovorni Krajec ob svoji obcestni stvaritvi, ob kateri se pohodniki radovedno ustavljajo. »Lovci ne skrbijo zgolj za divjad, ampak tudi za kulturno dediščino,« je še dodal.

Milan Glavonjić

S pesmijo in lovskim ropotom

Generacija, rojena leta 1950, je v minulem letu praznovala 70 let življenja. Med njimi je tudi **Ladislav Steinbacher**. Obiskali so ga lovski in kinološki prijatelji ter mu na vesel in duhovit način voščili ter zaželeli še veliko zdravih in uspešnih let. Naključje je hotelo, da je lahko v jubilejnem letu v lovišču na Pohorju uplenil starega gamsa. Kot se za lovce spodobi, so praznovanje zaključili z lovskim ropotom.

Steinbacher je bil dobrega četrto stoletja tajnik **Lovske družine Slovenska Bistrica**, en mandat je bil starešina in dva mandata namestnik starešine. V vodenje lovske družine je vnašal tovarštvo, lovsko pravičnost in se zavzemal za uveljavitev načel, zapisanih v **Etičnem kodeksu slovenskih lovcev**. Večkrat je bil izvoljen v organe **Lovske**

zveze Maribor. Za ustvarjalni prispevek in dolgoletno delo v tej organizaciji mu je **Lovska zveza Slovenije** podelila znak za lovske

zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter bronasto plaketo revije *Lovec*.

Mnogi v Sloveniji se ga spomi-

Foto: Osební arhiv Ladislava Steinbacherja

Ladislav Steinbacher (sedi v sredini) med svojimi lovskimi tovariši

njajo tudi kot ljubitelja kratkodlakih jazbečarjev. Ima dolgoletne izkušnje pri vzreji in šolanju te pasme psov. Z njimi je sodeloval na številnih državnih in mednarodnih preizkušnjah. Pred leti je bil tudi prvi Slovenec, ki je z jazbečarjem osvojil avstrijski znak – srebrni jermen za delo po krvni sledi. Več kot petnajst let je bil tajnik **Kluba ljubiteljev psov jamarjev Slovenije** in član upravnega odbora. Bil je urednik spletne strani in urednik publikacije, ki jo je izdajal klub. Za svoje uspešno in ustvarjalno delo na področju lovske kinologije mu je **Lovsko-kinološko društvo Maribor** podelilo znak vodnik lovskega psa, Klub ljubiteljev psov jamarjev Slovenije pa srebrni znak vodnik jazbečarja. **Kinološka zveza Slovenije** ga je odlikovala s srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge ter redoma II. in I. stopnje.

Žiga Gunter

Bojan Bohnec je lovec po duši in srcu ter ljubitelj narave

Med aktivne in prizadevne člane zelene bratovščine Lovske družine (LD) Bakovci - Lipovci spada tudi lovec **Bojan Bohnec**, doma iz Bratoncev v Občini Beltinci. Bohnec je lovec po duši in srcu ter ljubitelj narave že več desetletij. Lovskega duha je podedoval od svojega očeta. Ko je on umrl, pa je podedoval še veliko lovške opreme in nekaj lovskih pušk.

že 20 let aktivno poje v pevskem zboru **Prekmurskih lovcev**. Je pa tudi kronist in zbiratelj vseh lovskih dogodkov, obletnic društva in lovskega pevskega zbora.

Med pogovorom nam je med drugim dejal: »Stvarstvo je dalo človeka, da bi spoštoval, da bi veroval, ljubil in bil tudi ljubljen, da bi človek živel mirno brez vojne, brez krogel in brez strupov.« Prav gotovo so to velike misli, ki tudi v današnjem času vsakemu pridejo prav. Doslej je za ohranjanje bogatega lovskega petja prejel kar nekaj priznanj na področju ljubiteljske kulture.

Foto: Bojan Žerdin

Lovec Bojan Bohnec je kronist in zbiratelj vseh lovskih dogodkov, obletnic društva in lovskega pevskega zbora.

Bogata lovška zbirka lovskih trofejev: od srnjačjih rogovij do gamsjih rogljev

Ko Bohnec ni na lovski preži ali na lovu z lovskimi tovariši, lovsko puško zamenja za lovski glas, kajti

V svoji lovski vitrini ima zbirko številnih priznanj in odlikovanj **Lovske zveze Slovenije, Zveze**

lovskih družin Prekmurje in LD Bakovci - Lipovci. V svoji lovski družini skrbi za: organizacijo Hubertovih lovskih maš, ureditev lovskega doma in park lip, ki je posvečen umrlim članom zelene bratovščine. Vse to je v lovskem revirju v Müzгах pri Bakovcih.

Veliko zaslug ima tudi, da sta se pobratili LD Bakovci - Lipovci in **LD Hrenovice** pri Postojni. Tako lovci z Notranjske večkrat prihajajo na lov na njihovo lovno območje in obratno. Doma na svojem domu ima poleg lovške opreme, pušk in klobukov še različne lovške trofeje, od srnjačjih rogovij do gamsjih rogljev, kajti prav gamsa je uplenil na območju Nanosa pri Postojni.

Ko ni na lovu, ga je mogoče srečati na pevskih vajah. Skupaj s pevci, ki so večinoma lovci, so povezani in združeni v pevskem zboru Prekmurskih lovcev, ki pojejo različne lovške pesmi na lovskih prireditvah, obletnicah, lovskih revijah in pogrebih umrlih članov zelene bratovščine. Njegovo ubrano petje se je večkrat zaslišalo tudi zunaj Slovenije, v zamejstvu v Italiji in na Madžarskem. Svoj prosti čas namreč aktivno izkoristi za delovanje društva, urejanje in vzdrževanje lovskih prež ter zimsko hranjenje prostoživečih živali v naravi. Ob koncu pogovora nam je zatrdil, da bo lovec in pevec toliko časa, kot mu bo dopuščalo zdravje.

Bojan Žerdin

Poškodba sečnice pri srnjaku

V sredini julija 2020 je bil v lovišču **Lovske družine Jošt Kranj** uplenjen srnjak z nevsakdanjo poškodbo sečnice.

Srnjakovo gibanje pred odstrelom je bilo nenavadno in upočasnjeno, zadnje noge so mu klecale. Med zadnjima nogama je bila vidna bula v velikosti rokometne žoge, ki je počila med strelom ali zadnjimi srnjakovimi skoki po strelu. Po vonju in ostankih je bilo mogoče sklepati, da je bila polna urina.

Srnjakova moda in konica splovlila so bili nepoškodovani. Očitno je nastala mehanska poškodba ali zamašitev sečnice, tako da se je urin nabiral v podkožju. Poleg nove rane so bili ostanki še ene, stare bule, ki je počila že nekaj dni prej. Ostanki stare bule so bili gnoj-

Foto: Grega Kočar

Srnjak po uplenitvi

ni, imeli so vonj po gnilem, v manjši odprtini so bili vidni beli črvički.

Pri pregledu notranjih sečil ni bilo videti sprememb, preostali notranji organi pa so bili nekoliko svetlejše barve kot sicer. Srnjakova nosna votlina je bila polna nosnih zoljev,

imel je tudi staro, že zaceljeno poškodbo leve strani zgornje čeljusti. Starega »prskača«, po obrabi čeljusti ocenjena starost 6+, je čakala počasna in boleča smrt. K sreči je njegovo trpljenje prekinil pok lovške puške.

Foto: Grega Kočar

Grega Kočar Sečila

Redka lovška trofeja za zgodovino

Za gamsa (*Rupicapra rupicapra*) velja, da je izredno trdoživa žival in lahko preživi tudi v najslabših in najtrših življenjskih razmerah. Ta divjad, ki je v zeleni bratovščini še posebno cenjena in najbrž ni naključno v simbolu slovenskih lovcev, lahko dočaka tudi visoko starost, še zlasti koze. Tu in tam boginja lova **Diana** izbranemu lovcu nameni kakšnega zelo starega kozla, deset let in več. Zelo porredko pa se zgodi, da se komu posreči upleniti 15-letnega ali še starejšega gamsa.

Foto: Marko Rihter - Zeleni

Uplneni gams s Kaple z roglji za zgodovino

A očitno izjeme ne potrjujejo pravila, saj je **Boris Hartman**, lovec iz Lovske družine (LD) Kapla na Kozjaku, v minulemu letu uplenil gamsa neverjetno visoke starosti. Kozel je bil telesno zelo shiran, saj je tehtal vsega 15 kg, in je imel na glavi samo še en rogelj, drugi je bil le ostanek nekoč močnih rogljev, ki so pred leti zagotovo krasili »starca« s Kaple. Kje se je skrival toliko let, ne ve pojasniti nihče, še najmanj presrečni uplenitelj Boris, ki je tudi tajnik **LD Kapla na Kozjaku**. Očitno ga je Diana nagradila za ves trud in delo v zeleni bratovščini v tamkajšnjem delu Kozjaka

med Remšnikom in Vurmatom. Na redko lovsko trofejo nas je opozoril član omenjene lovske družine in lovski čuvaj **Marko Rihter - Zeleni**, ki velja za dobrega gamsarja in pozna tako rekoč vse skrite dele kapelskega lovišča. Ni mogel verjeti, da je Hartman uplenil tako starega kozla, ki so mu neuradno prisodili več kot 20 let.

Sodeč po razpoložljivih podatkih bi bil gams s Kaple lahko celo med najstarejšimi doslej uplenjenimi gamsi – kozli na Slovenskem. Srečnemu uplenitelju pa seveda iskren »lovski blagor«.

Marjan Toš

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK:
Optics-Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijski monokularji Pulsar Helion 2 XQ

Ob dnevni svetlobi se divjad vse raje skriva v zavetju gozda, na odprto pride šele, ko se zvečeri. Takrat si z dnevno optiko ne moremo veliko pomagati, termovizija pa nočni svet popolnoma razgalja. Ravno zato večkrat slišimo, da je prihodnost lova »termovizijska«.

Vsak ljubitelj termovizijskih naprav, primernih za lov, je gotovo kdaj slišal za serijo Helion podjetja Pulsar. Omenjeni termovizijski monokularji so med bolj priljubljenimi že vrsto let. Podjetje Pulsar »nikoli ne počiva«, zato so nas konec prejšnjega leta presenetili z izboljšanimi modeli Helion 2 XQ.

Pulsar poleg modelov 2 XQ v sklopu serije Helion proizvaja še dve podseriji: 2 XP in 2 XP Pro. Modeli s tema oznakama imajo boljše senzor od modelov 2 XQ, vendar so tudi dražji. Serija XQ je znana po odličnem razmerju med kakovostjo in ceno, vse izboljšave, ki jih prinaša druga generacija, pa bodo marsikoga prepričale v nakup. Monokularji 2 XQ so prvi v seriji Helion, ki nimajo več plastičnega ohišja, temveč magnezijevo. Zdaj so trpežnejši in odpornejši proti udarcem, obenem pa s svojim elegantnim videzom dajejo vtis visoke kakovosti. Druga generacija prinaša tudi optične spremembe. Ločljivost senzorja (384 x 288 pikslov) in razdalja med piksli (17 μm) sicer ostajata enaki, so

Foto: Optics-Trade, d. o. o.

Termovizijski monokularji Helion 2 XQ

pa pri Pulsarju izboljšali vrednost NETD, ki zdaj znaša < 40 mK, namesto < 60 mK. To v praksi pomeni, da je naprava sposobna razlikovati med še manjšimi temperaturnimi razlikami, kar posebno opazimo v dežju, megli in ob nizkih temperaturah. Izboljšan je tudi zaslon, ki ima sedaj ločljivost 1024 x 768 pikslov (prejšnji modeli so imeli ločljivost zaslona 640 x 480 pikslov). Rezultat je čistejša slika, na kateri vidimo več podrobnosti v primerjavi s prejšnjo generacijo. V meniju lahko vključimo funkcijo *Image Detail Boost*, če želimo še ostrejšo sliko s še več podrobnostmi.

Zaenkrat sta na voljo dva modela, in sicer 2 XQ38 in 2 XQ50. Razlika je v premeru leče: prvi ima premer leče 35 mm (kljub številu 38 v imenu), drugi pa 50 mm. Modela se razlikujeta še v osnov-

ni povečavi; XQ38 ima 3-kratno optično povečavo, medtem ko ima model XQ50 4,5-kratno. Posledično ima model z manjšo lečo širše vidno polje. XQ38 zazna toploto nekje do razdalje 1350 m, z napravo XQ50 pa bomo toploto zaznali vse do 1800 m. Razlika je tudi v teži: model z manjšo lečo tehta 450 gramov, model z večjo je 50 gramov težji. Osveževanje slike je še vedno 50-herčno, kar pomeni, da je slika tekoča in brez zakasnitev, tudi ob opazovanju premikajoče se divjadi.

Serija 2 XQ omogoča, da fotografiramo in snemamo videoposnetke, poleg tega pa je združljiva z aplikacijo *Stream Vision*, ki jo lahko namestimo na mobilne telefone z operacijskim sistemom Android ali iOS. Napravo in mobilni telefon povežemo prek povezave wi-fi. V aplikaciji lahko

spreminjamo nekatere nastavitve naprave, pregledujemo slike in videoposnetke, projiciramo sliko, vidno skozi napravo, na zaslon mobilnega telefona ipd.

Kot vsi Helioni je tudi serija 2 XQ združljiva s Pulsarjevima baterijama IPS7 (manjša) in IPS14 (večja). Nakup rezervne baterije je smotrno, saj je menjava preprosta – če se na terenu izprazni baterija, jo lahko zamenjamo v nekaj sekundah.

Cenovna razlika med napravama je 200 evrov (Helion 2 XQ38 stane 2290 evrov, Helion 2 XQ50 pa 2490 evrov). Ob nakupu katerikoli monokularja prejmete triletno jamstvo.

Nakup je mogoče na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics-trade).

LOVSKE OSEBNOSTI

DR. MILAN GORIŠEK (1878–1957)

Narodnjak, sokolski starešina in ponosen slovenski lovec

Dr. Milan Gorišek se je rodil v ugledni meščanski družini 1. septembra 1878 v Celju, umrl pa je leta 1957 v Limbušu pri Mariboru. Pravo je študiral v Pragi, kjer je leta 1902 promoviral. Poklicno pot je začel v Mariboru, a je že leta 1904 odšel v Lenart v Slovenskih goricah, kjer je postal pripravnik pri slovenskem odvetniku **Janku Leščniku**. Že 1. januarja 1910 je odprl svojo odvetniško pisarno in v njej uradoval do nemške okupacije leta 1941. V Lenart je prinesel mnoge napredne ideje, zavzemal se je za krepitev slovenstva in za slovenski značaj trga. Bil je starosta **Sokolskega društva** in tudi pomemben funkcionar mariborske sokolske župe. Vidno vlogo je odigral v prevratnih letih 1918/1919, ko je generalu **Rudolfu Maistru** in njegovi slovenski vojski pomagal z življenjem in denarjem iz lenarške hranilnice. Bil je cenjen odvetnik, edina zamera na njegov račun je ostal očitek, da je v zameno za neplačane odvetniške storitve jemal posestva ali dele posestev majhnih kmetov, ki so se radi tožarili in tožbe tudi izgubljali. Bil je prepoznavna in spoštovana moralna avtoriteta v kraju in v širšem prostoru osrednjih Slovenskih goric, kar so mu priznavali tudi politični nasprotniki¹.

Dr. Milan Gorišek v lovski opravi

Dr. Gorišek je bil vnet podpornik nove jugoslovanske države in tudi v novi državi vodilni sokolski funkcionar. Med obema vojnama je dal Trgu sv. Lenarta (zdaj Lenart v Slovenskih goricah) svojstven pečat tudi kot lenarški župan. Skrbel je za razvoj trga in njegove okolice. Trg je relativno zgodaj dobil elektriko, čeprav so elektrifikaciji pod Goriškovim vodstvom mnogi tržani nasprotovali, češ »da bo pobrala preveč denarja«. Skrbel je tudi za gradnjo in vzdrževanje cest. Dr. Gorišek je bil izvoljen za župana leta 1925. Kronisti so zabeležili, da se je v času njegovega županovanja »pokazal vsestranski napredek v trgu. Sprehajališče, olupšano sejmišče, obsežni občinski vrtovi, zeleni nasadi, poti in seveda električna razsvetljava. To so najboljši in najbolj vidni rezultati županovanja dr. Goriška. To so videli tudi njegovi politični nasprotniki.« Gorišek je župansko funkcijo opravljal do marca 1936.

Dr. Gorišek je bil kot goreč slovenski narodnjak vesel ustanovitve **Slovenskega lovskega kluba** leta 1907 in se je takoj pridružil novi slovenski lovski organizaciji. Kot pravnik je bil zelo blizu idejam dr. **Ivana Lovrenčiča** in je tudi javno zagovarjal njegove izvirne programske usmeritve. Ko je bila v Mariboru leta 1921 ustanovljena podružnica **Slovenskega lovskega društva (SLD)**, je bil dr. Gorišek med njenimi najuglednejšimi ustanovitelji in vplivnimi lovskimi voditelji na terenu. Sam je prevzel vodenje odseka mariborske podružnice SLD pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah in skrbel za dobro delovanje lovcev v osrednjih Slovenskih goricah. Udeleževal se je mnogih lovskih dogodkov in prireditev, ki sta jih prirejela osrednji odbor SLD v Ljubljani in podružnica Maribor na sedežih odsekov na Štajerskem.

Dr. Gorišek pa ni bil samo lovski funkcionar in organizator, pač pa je tudi sam skrbno upravljal z zakupnim loviščem v okolici Sv. Lenarta. Kronisti so zabeležili, da je še posebno z gledno skrbel za revir Čreta, v katerega je vsako leto vlagal poljske jerebice iz umetne vzreje. Vzrejo je organiziral na svojem posestvu v središču Lenarta, kjer je imel tudi psarno koker španjelov. Bil je med prvimi rejci in vodniki teh lovskih psov na Štajerskem. Z lovci iz Slovenskih goric je bil rad v družbi v legendarnem gostišču *Lovski rog* pri Lenartu. Tam je imel vsak od njih svoj lovski kozarec. Njegov zvesti lovski čuvaj je bil **Feliks Čuha**, lovec praktik, ki je do obisti poznal vse Goriškove lovske revirje.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Marjan Toš, Dr. Milan Gorišek – ponosni sokol, ki je poletel nad Lenartom (ob 60-letnici smrti), v: ČZN, 2–3/2017, Maribor 2017, 93–113.

OKUSI NARAVE

Pršut
divjega prašiča
s špageti in zelenjavo

Za štiri osebe potrebujemo:

- ☑ 150 g sušenega pršuta divjega prašiča
- ☑ 2 žlici rastlinskega olja
- ☑ manjši por
- ☑ žlico surovega masla
- ☑ 150 g svežih gob (npr. šampinjonov)
- ☑ 250 g špagetov
- ☑ 100 g svežih špargljev
- ☑ 200 ml sladke smetane za kuhanje
- ☑ sol in mlet poper
- ☑ 50 g parmezana
- ☑ 2 žlici limoninega soka
- ☑ 2 žlici sesekljane svežega peteršilja

Pršut zrežemo na primerne koščke. V ponev vlijemo dve žlici rastlinskega olja in na njem pečemo koščke približno pet minut na visoki temperaturi oziroma da postanejo hrustljavi. Nato jih preložimo na krožnik. V isto ponev damo por, ki smo ga zrezali na kolesčke; pražimo nekaj minut, dodamo maslo in zrezane gobe, premešamo in pražimo še tri minute.

Med tem skuhamo špagete, kot je navedeno na embalaži. Tri minute pred koncem kuhanja dodamo zrezane šparglje, ki smo jim poprej odstranili trdi del stebra.

V večjo ponev zlijemo sladko smetano in jo zavremo. Dodamo odcejene špagete s šparglji. (Nekaj vode prihranimo v drugi posodi.) Premešamo ter malo začnimo s soljo in mletim črnim poprom. Odstavimo s štedilnika, dodamo parmezan, limonin sok in peteršilj. Premešamo in končno pražen divjačinski pršut vrnemo v ponev. 😊 Če je omaka pregosta, jo razredčimo z vodo, v kateri so se kuhali špageti in šparglji in smo je nekaj prihranili.

Jed ponudimo takoj. Zraven se zelo dobro poda zelena solata.

O peteršilju: zdravi so vsi deli (listi, koren in plod). Že dolgo velja za živilo, ki nam zelo koristi. Preventivno deluje na naše zdravje in spodbuja delovanje notranjih organov. Pozitivni učinki so tudi, da pospešuje izločanje seča, pomaga pri slabokrvnosti, je bogat vir kalcija, skrbi pa tudi za svež zadah. Po obroku pojejte ali žvečite vejico svežega peteršilja.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Tam na robu starega kmečkega in novega spalnega naselja Kotlje, kjer se edini koroški osamelec Uršlja gora vidi kot na dlani, se je pred 92 leti začelo in se 13. decembra 2020

tudi končalo življenje **Antona Petriča**, zgledega in odgovornega moža, očeta, dedaja, koroškega gozdarskega tehnika in člana Lovske družine Prežihovo - Kotlje.

Med Koteljčani in domačimi »jagri«**»bolj znan kot Petričev Ton se je rodil 29. julija 1928 v Kotljah v številni gostilniški družini znane tamkajšnje gostilne Pri Toniju. Daleč naokoli ni bila znana samo po domačnosti, dobri hrani, ampak tudi po tradiciji Petričevih »jagrov«, saj je bil v takratnih časih Tonov oče eden najbolj znanih in tudi najstarejših tamkajšnjih »jagrov«.**

Globokim lovskim sledem očeta in drugih takratnih velikih mož lovstva je Tone začel slediti že kot kratkohlaničnik. Resneje, bolj zavzeto in odgovorno, ko je leta 1950 postal lovski pripravnik, zlasti pa po 16. juniju 1952, ko je z odliko opravil lovski izpit in pridobil vse dolžnosti in pravice mladega lovca. Razgledani gozdarski tehnik je večino svoje delovne dobe opravljal dela revirnega gozdarja na skalnatih in z gozdom poraščenih pobočjih Uršlje gore. Javno znano je, da so pobočja Gore, kot ji pravijo domačini, prav po njegovi zaslugi prepletana s številnimi varnimi lovskimi stezami, ki jih je sam trasiral tudi za potrebe gozdarstva. Kot lovski mojster, čuvaj in vodja lovskega revirja Uršlja gora je kot dober poznavalec gamsov in gozdnih kur užival velik ugled med domačimi in sosednjimi »jagri«, pa tudi med hrvaškimi lovci iz Darde, s katerimi so koteljski lovci dobro sodelovali do leta 1991.

V vsej bogati 74-letni zgodovini koteljske »jagre«**ni bilo veliko lovcov, ki bi v svojem lovskem življenju tako zavzeto opravljali toliko lovskih funkcij, kot jih je Tone. Žal so nekateri že odšli v večna lovišča. Sedaj tudi on. A za njim bo za vedno ostalo zapisano njegovo bogato gozdarsko in lovsko poslanstvo. Veliko je bilo vsega. Toliko, da je njegovo uspešno lovsko življenje in prispevek koroškemu ter slovenskemu lovstvu težko opisati na kratko. V matični lovski družini je bil tajnik v letih 1951–1957, gospodar pa v letih 1957–1961, 1965–1967, 1979–1987 in nazadnje 1989–1991. Kar nekaj mandatov je bil tudi član upravnega odbora in prosvetar. Bil je tudi predsednik in član nadzornega odbora. Njegovo odlično lovsko znanje na področju upravljanja z gamsi je bilo cenjeno tudi v Mežiškem lovskogojitvenem bazenu.**

Za odgovorno in dosledno opravljeno lovsko delo v lovskih vrstah je prejel znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III., II. in I. stopnje Lovske zveze Slovenije, plaketo in zlati znak Koroške lovske zveze ter leta 2014 jubilejni znak za 60 let članstva v lovski organizaciji. A največ mu je pomenilo, da bosta Petričovo lovsko tradicijo nadaljevala njegov sin in vnuk. Mogoče некоč še drugi vnuk? Da bo njegov lovski in gozdarski bivač na robu visokega skalnatega previsa na Lužah, od koder se razprostira najlepši razgled po vsej Gori, tudi za njim skrbno vzdrževan in obiskan ter da bodo njegovi znananci v bivačev dnevnik zapisovali zanimive dogodke z lova na gamse.

Tonetovo zasebno in lovsko življenje so polnila številna nepozabna zasebna in lovška družjenja. Zlasti zanimivi in odmevno tradicionalni so bili družabni lovski večeri s plesom, ki so najprej potekali v domači gostilni Pri Toniju,

zadnja leta pa v Gostišču Dular. Lovska tekmovanja v sankanju in smučanju z dogami imajo v spominu in lovski kroniki posebno mesto, saj sta jih vrsto let znala lepo organizirati tudi Tone in njegova pokojna žena Danica. Zato lepi spomini na družjenje z njima ne bodo nikoli zbledeli, kot tudi ne zadnje slovo od njega, ki je bilo na turoben decembrski dan na tamkajšnjem pokopališču, ki je le nekaj metrov od njegove rojstne hiše. Ob upoštevanju vseh priporočil za preprečevanje širjenja covid-19 smo mu domači »jagri«**lahko pripravili skromno lovsko slovo.**

Tone, hvala ti za vse, kar si kot zaveden »jager«**in gozdar dobrega storil za LD Prežihovo - Kotlje, koroško in slovensko lovstvo in gozdarstvo. Vedno, ko se bomo podali na Goro na lov na gamse, ko bomo šli mimo tvojega bivača, se te bomo spominjali kot odgovornega in uspešnega gojitelja gamsov, varuha gozdnih kur, zlasti pa kot iskrenega lovskega tovariša in prijatelja. Mirno počivaj ob vnožju Gore, ki te je v vseh letnih časih tako privlačila in bila tvoj drugi dom.**

LD Prežihovo - Kotlje – F. R.

V pričakovanju novega leta je lovec Lovske družine (LD) Golavabuka in širšo javnost presenetila žalostna vest, da je v tragičnem spletu bolezni preminil naš cenjeni častni član, ugledni lovski tovariš, funkcionar in prijatelj **Jožef Roman Graf**. Njegov korak, še poln energije, načrtov in idej se je zaustavil v slovenjgraški in dokončno v mariborski bolnišnici, kjer se je 27. decembra 2020 poslovil od našega življenjskega okolja.

Rodil se je 20. februarja 1941 v Slovenj Gradcu v delavski družini. Osnovno šolo je končal v očetovem rojstnem kraju, v Občini Grad na Gorickem. Poklicno metalurško industrijsko šolo je končal v Ravnah na Koroškem in srednjo ekonomsko šolo v Slovenj Gradcu. Višjo tehnično šolo je končal v Ljubljani in ob delu še Ekonomsko tehnično fakulteto Univerze v Mariboru leta 1984. Krajši čas je bil za-

poslen v Železarni Ravne in v Univerzalu v Slovenj Gradcu. Leta 1962 se je zaposlil v Tovarni usnja Slovenj Gradec (TUS), kjer je vodil investicije in službo varstva pri delu. Z vključitvijo podjetja NAUE iz Nemčije, leta 1972, in ob preoblikovanju v mešano podjetje je postal glavni direktor. V TUS oziroma v njenih pravno-organizacijskih oblikah je delal 33 let, direktor pa je bil 22 let. Leta 1994 je ustanovil prvo lastno mešano podjetje CMP (Consulting Marketing Production), d. o. o., in pozneje Penatex, d. o. o., sedaj Grammer Automotive Slovenija, d. o. o., BEROHA, d. o. o., SGA, d. o. o., IOTEH, d. o. o., Iverčič, d. o. o. Posebno je bil pomenen na velikanski prispevek pri razvoju podjetja PREVENT, d. o. o.

Svojo lovsko pot je začel v LD Dolič v letu 1973, kjer je bil od leta 1975 do leta 1979 član upravnega odbora in je opravljal funkcijo blagajnika. Leta 1985 je nadaljeval članstvo v LD Golavabuka, kjer je s svojim povezovalnim pristopom znal ustvarjati tovariške medsebojne odnose. Posebno pozoren je bil na redno informiranje članstva in strokovne javnosti ter ustvarjanje prijateljskih odnosov s kmetijskimi posestniki in sosednjimi lovskimi družinami. S svojim strokovnim pristopom je prispeval velik delež k načrti gojitvi divjadi in ustvarjanju ravnotežja v naravi. Svoje znanje je nesebično prenašal na lovske tovariše in lovske pripravnike ter vzpodbujal strokovni nivo članstva tudi v obliki strokovnih ekskurzij. Veliko je prispeval pri izgradnji lovske kočice, ki nam po prevoini nudi bistveno boljše bivalne razmere. Zavzemal se je za ohranjanje strpnih odnosov med vsemi uporabniki v prostoru in je bil kritičen do vsakogar, ki se ni zavzemal za lovske ideale in pravne norme s tega področja. Vzodbujal je dobro sodelovanje med lovskimi družinami in ohranjal lovske šege in običaje. Pri ohranjanju zgodovinskega spomina je bil pobudnik za izdajo biltena Lovski rog, ki ga je urejal od samega začetka.

Uspešno je vodil našo lovsko družino in zastopal lovske interese v okviru Območnega lovskega združenja – Lovsko-gospodarskega bazena, Koroške lovske zveze in kot član Upravnega odbora Pohorskega območnega zdru-

ženja upravljavcev lovišč (2006–2011) ter Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije (LZS) (2008–2012), kjer je bil predsednik Komisije za gospodarjenje in finance. V naši lovski družini je bil dve mandatni obdobji starešina (2005–2009 in 2012–2016), predsednik disciplinske komisije (1979–1984 in 1991–1993) in en mandat (2001–2005) član upravnega odbora. Prav tako je bil član nadzornega odbora lovske družine in območne lovske zveze ter član raznih komisij in mentor lovskim pripravnikom. Za svoje 45-letno delovanje v lovski organizaciji je prejel priznanje lovske družine in postal njen častni član, prejel pa je tudi znak za lovske zasluge ter rede za lovske zasluge III., II., in I. stopnje.

Roman je bil tudi velik ljubitelj in zagovornik lovske kinologije. Z lastnim zgledom je vzpodbujal prenekaterega lovca, da se je navdušil za širinožnega spremljevalca na lovu. Organizacijsko je začel delovati najprej v Lovsko-kinološkem društvu (LKD) Maribor, zatem v LKD Koroške in skoraj deset let v organih Kinološke zveze Slovenije (KZS). Leta 2001 je bil pobudnik za ustanovitev LKD Koroške. Od ustanovitve naprej je bil vedno izvoljen v organe LKD Koroške: najprej je bil izvoljen v nadzorni odbor, zatem pa vedno v upravni odbor. Zadnjih deset let je bil podpredsednik LKD Koroške in njegov častni član. Sodeloval je pri vseh zahtevnih projektih LKD Koroške. Vedno je bil član organizacijskega odbora in največkrat tudi vodja različnih prireditelj. Bil je pobudnik in realizator razvitja prapora LKD Koroške ob praznovanju desete obletnice in izdaji biltena društva. Kot aktiven kinolog je bil leta 2009 in leta 2016 izvoljen v Nadzorni odbor KZS kot član, pozneje pa je postal njegov predsednik. V času delovanja v nadzornem odboru krovnega kinološkega organizacije in potem je veliko truda vložil v ureditev razmer v KZS. Kot funkcionar KZS in LZS si je prizadeval in tudi aktivno sodeloval pri pripravi ter podpisu sporazuma med KZS in LZS. Na predlog LKD Koroške ga je KZS za aktivnosti na področju kinologije odlikovala s srebrnim in zlatim znakom ter redoma II. in I. stopnje. Za prispevek pri Evropski kinološki razstavi ga je KZS odlikovala s posebnim srebrnim znakom, LKD Koroške pa mu je leta 2017 podelilo častno članstvo in zahvalo za opravljeno delo.

V javnem delovanju je bil vključen v različne organe. Tako je bil član Izvršnega sveta Skupščine Občine Slovenj Gradec, Izvršnega odbora Ljubljanske banke – Koroške banke, Upravnega odbora območne enote Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) za Koroško, Upravnega odbora GZS ter upravnih odborov več društev: Letalske zveze Republike Slovenije, Koroškega letalskega centra, Prostovoljnega gasilskega društva Slovenj Gradec. Bil pa je tudi predsednik Avtomoto društva Slovenj Gradec.

Za svoje dolgoletno aktivno delo v gospodarstvu in družbenopolitičnih organizacijah Občine Slovenj Gradec in Republike Slovenije (RS) je prejel številna priznanja: red dela s srebrnim vencem; red dela z zlatim vencem; plaketo občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, plaketo Občine Slovenj Gradec, plaketo Medobčinske gospodarske zbornice za Koroško, nagrado Občine Slovenj Gradec za gospodarske dosežke in nagrado Gospodarske zbornice RS. Bil je častni član Društva invalidov Slovenj Gradec.

Dragi Roman, za vse, kar si storil za našo lovsko, kinološko in širšo javnost, smo ti nepopisno hvaležni. Ostal nam boš v trajnem spominu.

LD Golavabuka – O. F.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Adrijan Simčič, LD Dobrovo,
* 28. 3. 1937, † 16. 1. 2021.

Silvo Gartner, LD Železniki,
* 2. 1. 1958, † 28. 1. 2021.

Janez Kobe, LD Gorjanci,
* 19. 3. 1936, † 31. 1. 2021.

Lovrenc Filip, LD Strojna,
* 28. 5. 1944, † 12. 2. 2021

Jožef Kerec, LD Fram,
* 12. 2. 1930, † 18. 12. 2020.

Maks Pokričaj, LD Fram,
* 3. 10. 1959, † 25. 12. 2020.

* 20. 10. 1928, † 17. 2. 2021.

Leopold Rajk, LD Trdinov vrh,
* 26. 1. 1936, † 29. 1. 2021.

Jožef Topolovec, LD Podlehnik,
* 5. 2. 1958, † 10. 1. 2021.

Ivan Štrucl, LD Podlehnik,
* 23. 12. 1966, † 4. 2. 2021.

Maks Rihter, LD Kapla,
* 10. 10. 1939, † 3. 2. 2021.

Pavel Krajnc, LD Kapla,
* 24. 1. 1931, † 23. 2. 2021.

Alojz Prah, LD Cirkulane,
* 17. 8. 1955, † 4. 7. 2020.

Štefan Hari, LD Petišovci,
* 9. 4. 1934, † 24. 2. 2021.

Janez Tašner, LD Trnovska Vas,
* 30. 7. 1947, † 26. 2. 2021.

Milan Seršen,
LD Križevci pri Ljutomeru,

* 28. 5. 1948, † 3. 6. 2020.

Franc Antolič,
LD Križevci pri Ljutomeru,

* 27. 10. 1935, † 25. 11. 2020.

Vladimir Babič,
LD Križevci pri Ljutomeru,

* 4. 7. 1933, † 12. 1. 2021.

Mirko Mlinarič,
LD Križevci pri Ljutomeru,

* 3. 11. 1948, † 26. 2. 2021.

Florijan Tišler, LD Storžič,
* 2. 5. 1937, † 13. 2. 2021.

Evgen Marjan Bogataj,
LD Dole nad Idrijo,

* 8. 9. 1926, † 30. 1. 2021.

Jože Šnajder, LD Sveta Ana,
* 12. 11. 1941, † 26. 12. 2020.

Alojzij Čas, LD Bukovje Otiški Vrh,
* 31. 10. 1930, † 10. 2. 2021.

Ladislav Marušič,
LD Trstrelj Kostanjevica,

* 2. 5. 1927, † 30. 11. 2020.

Umrlim časten spomin!

Vladu Pfeiferju, zaslužnemu prekmurskemu kinologu, v spomin

V častitljivi starosti 99 let nas je sredi februarja letos zapustil zaslužni kinolog in lovec **Vlado Pfeifer** iz Murske Sobotice. Lov, narava in veselje do lovske kinologije so mu bili položeni že v zibelko. Dedek in stric sta imela na Krškem polju pri Leskovcu, od koder izhaja Vladov rod, v zakupu lovišče, za katerega je skrbel poklicni lovski čuvaj. Pri hiši je bil vedno tudi lovski pes ptičar. Vlado mi je povedal, da so že njegovi moški predniki posebno skrb namenjali gojitvi male divjadi. V lovišče so že takrat izpuščali jerebice, ki so jih kupovali v vsej Evropi znanem vzrejališču grofa **Bombelesa** v Zelendvoru na Hrvaškem.

Foto: Franc Krmjak

Vladimir Pfeifer (3. junij 1922–13. februar 2021)

Po drugi svetovni vojni, v kateri je bil Vlado partizan od vsega začetka, in pozneje po končanem študiju ekonomije sta s soprogo dr. **Leo Talanyi Pfeifer** prišla službovat v Prekmurje. Tam je Vlado kot lovec in še posebno več kinolog nadaljeval svoje aktivno – plodno delo. Bil je pobudnik ustanovitve **Podružnice Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) za Pomurje in Podravje**. Na njegovo pobudo smo v skladu s programi matičnih organizacij za nemške ptičarje začeli prirejati preizkušnje v vodnem delu. Slednje predvsem zato, ker

so ljubljanski strokovni kinologi po smrti ljubljanskega kinologa **Vladimirja Pleničarja** pozabili, da je nujno potrebna sestavina temeljnih preizkusov trdnosti značaja psa tudi temeljit preizkus njegove dejavnosti v vodnem delu! Po začetku šestdesetih let, ko sem bil že sam vpet v strokovno ptičarsko kinologijo, so na ravni tedanje Jugoslavije sprejeli pravilnike za vzrejne in delovne preizkušnje ptičarjev, ki pa niso imeli skoraj nič skupnega s potrebno strokovno osnovo vzrejnih preizkušenj, ki so jih zahtevale matične pasemske organizacije. Spet je bil prav Vlado tisti, ki se je ob naši podpori lotil prevajanja, postopka sprejemanja in izdaje pravilnikov o preizkušnjah dela ptičarjev, ki so bili primerljivi nemškimi in tistim v večini lovsko in kinološko naprednejših evropskih državah. Na ravni **Kinološke zveze Jugoslavije** je dosegel, da smo v Sloveniji od tedaj uporabljali le strokovno utemeljene pravilnike.

Kot vizionar ptičarske kinologije je leta 1972 ob jubileju **Zveze lovskih družin Prekmurje** organiziral vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP) ptičarjev in tako prekinil skoraj dvajsetletno strokovno kinološko mrtvilo na tem področju. Za glavnega kinološkega sodnika na VUP je povabil **Bogdana Sežuna**, ki je s svojo karizmatičnostjo in avtoriteto poskrbel za strokovno neoporečen potek preizkušnje. Vlado je kot sposoben in tudi mednarodno priznan ekonomist navezal stike z najvidnejšimi osebnostmi ptičarske kinologije v Nemčiji. Za sodnika na eni od mednarodnih razstav psov v Zagrebu je pripeljal predsednika **Zveze nemških kratkodlakih ptičarjev Nemčije dr. Otta Bichaima**. V Pomurju je leta 1984 ob sodelovanju vodilnih pri **Zvezi nemških žimavcev Nemčije** organiziral prvo mednarodno vsestransko preizkušnjo (VUP) ptičarjev. V naslednjih letih je preizkušnja dobila ime **VUP ptičarjev za Panonski lovski pokal**, ki je bila ob svojem višku priznana tudi kot **VUP Svetovne zveze nemških žimavcev**. Pri teh preizkušnjah ni

Foto: Franc Krmjak

Vlado nam je, vsaj nekaterim, položil na srce, »da morata biti pri lovski kinologiji na prvem mestu strokovnost in poštenost«. Ničkolikokrat je v svojih energičnih strokovnih razpravah poudarjal, da denar nikakor ne sme vplivati na raven strokovnega dela v lovski kinologiji. Poudarjal je: »Če boste lovsko kinologijo začeli gledati in vrednotiti le skozi denar, jo boste samo uničili!«

šlo le za tekmovanje, pač pa smo ob njih navezali najpristnejše stike z najbolj priznanimi vzredniki, vodniki in mednarodnimi kinološkimi sodniki. Redni udeleženci so bili: nemški glavni vzrejni referent za nemške žimavce **Georg Greler**, **baron Redvitz**, **Georg Mendte**, **Hans Karsten** in **Max Steinberger** iz Avstrije, vzrednik ene najbolj znanih psarn za žimavce **vom Donaueck**, **Herbert Plosch** in mnogi drugi.

Rezultat sodelovanja je bil, da smo lahko odtlej tudi mi nabavljali pse iz njihovih najboljših vzrejnih linij. Posamezniki pa smo se s temi psi začeli uspešno udeleževati tudi njihovih najzahtevnejših uporabnostnih preizkušenj. Ob vsem navedenem gotovo velja

največja zahvala Vladu, ki nam je, vsaj nekaterim, položil na srce, »da morata biti pri lovski kinologiji na prvem mestu strokovnost in poštenost«. Ničkolikokrat je v svojih energičnih strokovnih razpravah poudarjal, da denar nikakor ne sme vplivati na raven strokovnega dela v lovski kinologiji. Poudarjal je: »Če boste lovsko kinologijo začeli gledati in vrednotiti le skozi denar, jo boste samo uničili!«

Spoštovani Vlado, take tvoje misli so me in me še vedno vodijo po poteh lovske kinologije. Postajajo pa vse bolj zavite in izkrivljene – in po svoje sem nekako pomirjen, da ti tega ni treba več gledati.

Vojo Pireher

Od mladiča do vodljivega lovskega psa

Tudi v letu 2020 je **Komisija za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije (LZS)** izdala **Razpis za izdelavo lovsko-kinološkega filma**; tokrat s tematiko *vzgoje in šolanja psa*. Na razpis se je prijavila samo usposobljena članica **Zveze lovskih družin (ZLD) Zasavje** ter izvedbo zaupala svoji **Komisiji za lovsko kinologijo pri ZLD Zasavje** in njeni ustvarjalni ekipi. Celotno organizacijo dela je vodil predsednik komisije **Primož**

Martinčič, ki je skupaj s snemalcem in montažerjem **Marijanom Likarjem** pripravil scenarij in bil soudeležen pri režiji. Drugi sodelujoči so bili povabljeni iz vrst vzrediteljev in inštruktorjev šolanja lovskih psov po programu VP-1 in VP-2. Trenutna neljuba situacija, povezana z epidemijo

COVID-19, je seveda zelo otežila delo ekipe, a se je le-ta vseeno uspešno spoprijela z zadano nalogo in s končnim filmom sklenila serijo sedmih filmov s tematiko lovske kinologije. Serijo lovsko-kinoloških filmov so začeli snemati leta 2014 s *Filmom o slovenski lovski ki-*

Letošnji film *Od mladiča do vodljivega lovskega psa* si lahko ogledate na Youtube povezavi <https://youtu.be/DiaPAEnSSug>.

nologiji, nadaljevali pa z opisi lovskih pasemskih skupin in filmom *Krvna sled*. LZS je šest filmov zaupala posneti ekipi ZLD Ljubljana, zadnja dva pa ZLD Zasavje. Vse filme si lahko ogledate na Youtube kanalu FLOV TV v seznamu *Filmska produkcija*.

Zadnji film *Od mladiča do vodljivega lovskega psa* nima namena gledalcev poučevati, kako šolati mladiča, temveč ponuja širši vpogled v sobivanje psa z vodnikom; od časa, še preden mladič pride v njegov dom, torej ko je še pri vzreditelju, pa vse do končanega osnovnega šolanja vodljivosti po programu vaj poslušnosti. Ustvarjalci filma so se odločili za tak pristop ob zavedanju, da ima vsak pasji mladič svoj značaj in da vzgoja oziroma šolanje ni zgolj kopiranje ustaljenih vzorcev. Zato se je treba posvetiti vsakemu psu posebej – posvetiti individualno – ter se mu s primerno vzgojo in pozneje tudi s šolanjem posebej prilagoditi. Zato so predstavljene tudi vse dostopne oblike organiziranih tečajev v okviru lovske kinologije in priporočeni obiski letih. Izšolani in dobri inštruktorji so namreč tisti, ki bodo vodnikom pomagali prebroditi vse težave ali izkoristiti razlike v značajih njihovih psov.

Film se začne z zaigranim prikazom vodenja poslušnega psa na lovu in nadaljuje z mnenji vzrediteljev in inštruktorjev, ki svetujejo, kako ravnati z mladičem skozi različna obdobja njegovega

Foto: Marjan Likar

Serijo lovsko-kinoloških filmov so začeli snemati leta 2014 s filmom o slovenski lovski kinologiji, nadaljevali pa z opisi lovskih pasemskih skupin in filmom Krvna sled. Šest filmov je LZS zaupala posneti ekipi ZLD Ljubljana, zadnja dva pa ZLD Zasavje. Vse filme si lahko pogledate na Youtube kanalu FLOV TV v seznamu Filmska produkcija.

odraščanja, kdaj ga seznanjati z divjadjo ter kako in katere tečaje obiskovati, da bomo na koncu lahko vzgajali dobro vodljivega lovskega psa. Vzrediteljci lovskih pasem psov **Aleksandra Dajčar** in **Andreja Štrajnar** v filmu strokovno pojasnjujeta in svetujeta, kako ravnati z mladičem od vzreditelja do obdobja, ko gremo z njim v prve »pasje šole«. O pasjem vrvcu, mali šoli in tečaju VP-1 in VP-2 po Programu osnovnega šolanja lovskih psov pa seznanja inštruktor **Anton Savorgnani**.

Ob zaključku serije omenjenih filmov je treba omeniti nekdanjega predsednika Komisije za lovske kinologije pri LZS **Janeza Šumaka**, ki je vsekakor zaslužen, da so filme začeli snemati, in tudi zdajšnjega predsednika omenjene komisije **Radoša Burnika**, ki je z

idejo nadaljeval. Seveda ne smemo pozabiti tudi naklonjenosti vodstev obeh območnih lovskih zvez, ljubljanske in zasavske, ki sta prisluhnili načrtom ustvarjalne ekipe in se na razpise LZS kot usposobljeni člani prijavi ter zaupali, da bo delo dobro opravljeno.

Ker so v zdajšnjem času pri izobraževanju multimedijske vsebine splošno sprejete in dobrodošle in ker je med lovci zagotovo še več takih, ki bi prijeli za kamero in sedeli pri urejanju posnetkov za domačim računalnikom, upam, da bodo LZS in njene komisije tudi na drugih področjih lovstva prepoznale te možnosti. Z razpisi bi lahko povabile ustvarjalce, da znanje ob pomoči strokovnjakov z različnih lovskih področij zabeležijo in jih delijo z drugimi. Ob

tem priporočam avtorske licence *Creative Common*, ki to omogočajo in smo jih uporabili tudi pri našem filmu.

Snemalec in obdelovalec posnetih materialov in režiser večine filmov Marjan Likar se ob tej priložnosti zahvaljujem vsem srčnim kinologom, ki sem jih v sedmih letih srečeval in z njimi dobro sodeloval. Druženje in delo z vami in vsemi psi sta neprecenljivo doživetje, ki ga ne bom nikoli pozabil; dalo mi je veliko novih poznanstev, izkušenj in znanja. Naše skupno delo v obliki filmov nas bo spominjalo na druženja, novim vodnikom in drugim lovcem ter nelovcem pa, upam, ponudilo koristne informacije in veselje ob gledanju kadrov čudovitih psov lovskih pasem.

Marjan Likar

41. Državno tekmovanje (ŠPP) – Memorial Bogdana Sežuna

V lovišču **Lovske družine (LD) Brezovica** je bila 3. oktobra 2020 v organizaciji **Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP)** prvič organizirana **širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarjev – Memorial Bogdana Sežuna**. Zjutraj ob 8. uri se je tekmovanje začelo z državno himno pred lovsko kočjo LD Brezovica v Vokah (Notranje Gorice). Tekmovalec s psi je najprej pozdravil in nagovoril predsednik DLP **Vilko Turk**, nato pa sta jih pozdravila tudi stareši-

Foto: Vilko Turk

Spominske rozete za vodnike ptičarjev na 41. ŠPP ptičarjev – Memorialu Bogdana Sežuna. Tri največje so prejeli najuspešnejši vodniki.

na LD Brezovica **Andrej Puc** in gospodar (in obenem vodja tekmovanja) **Miha Pleško**, ki sta na kratko predstavila LD Brezovica in lovišče. Ker je bilo tekmovanje

na državni ravni, je vse zbrane pozdravil tudi podžupan Občine Brezovica **Marko Čuden** in vsem zaželel dobro počutje na območju občine, tekmovalnim parom pa tudi čim boljše uvrstitve. Udeleženci so prejeli brošuro **Občine Brezovica**, ki so jo vsi pohvalno ocenili. Kot častni gostji so prireditelji in tekmovalci v svojih vrstah z veseljem pozdravili tudi povabljeni ožji predstavnici družine pokojnega zaslužnega lovskega kinologa **Bogdana Sežuna** in se jima zahvalili za udeležbo. S svojo prisotnostjo sta dali tradicionalni kinološki tekmi, ki je bila organizirana v Sloveniji že 41. po vrsti, še poseben spominski prispevek.

Nato je vodja sodniškega zbo-

ra **Viktor Čuden** predstavil ves sodniški zbor in člane domače lovske družine, ki so pomagali pri izvedbi tekmovanja. Povedal je, da tekmovanje poteka in se ocenjuje po določilih *Pravilnika za širšo poljsko preizkušnjo (ŠPP)*, in obenem opozoril na red in disciplino pri ravnanju z orožjem in prav tako na zahtevane epidemiološke omejitve. Po žrebanju štartnih števil so vseh enajst prijavljenih vodnikov s psi razdelili v tri skupine. Po koncu uvodnega dela je **Janez Nahtigal**, delegat Kinološke zveze Slovenije (KZS), ugotovil, da so izpolnjena vsa predpisana merila in zahteve za začetek državnega tekmovanja ter ga tudi uradno odprl.

Foto: Janez Nahfigal

Foto: Janez Nahfigal

Najuspešnejši trije pari na tradicionalni spominski širši poljski preizkušnji ptičarjev (ŠPP) – Memorialu Bogdana Sežuna (2020), ki je bilo 3. 10. 2020 v lovišču LD Brezovica (od leve): Siv-Brit Köhl (Nemčija) z nemško kratkodlako ptičarko Vigga Adin Dom (2. mesto, R-CACT); Franc Turnšek z nemškim kratkodlakim ptičarjem Justusom von Neuarenbergom (1. mesto, CACT); Ivan Traven z nemškim žimavcem Bennom vom Lichten Eichenwaldom (3. mesto)

Najboljši štirje pari na tradicionalni širši poljski preizkušnji ptičarjev – Memorialu Bogdana Sežuna, ki je bil 3. 10. 2020 v lovišču LD Brezovica: (od leve) Siv-Brit Köhl (Nemčija) z nemško kratkodlako ptičarko Vigga Adin Dom (2. mesto, R. CACT); Franc Turnšek z nemškim kratkodlakim ptičarjem Justusom von Neuarenbergom (1. mesto, CACT); Ivan Traven z nemškim žimavcem Bennom vom Lichten Eichenwaldom (3. mesto) in Ian Koštomaj s kratkodlako vajmarčanko Avo von Salloch (najboljša v vodnem delu).

Tekmovalne pare so na terenu ocenjevali sodniki v treh skupinah. Sodnikom v prvi skupini je bilo zaupano ocenjevanje psov v disciplinah *dela na polju*, v drugi so ocenjevali njihovo *delo v vodi*, v tretji pa *delo po vlečki zajca* in *vaje ubogljivosti*. Preizkušanje psov na polju se je dogajalo na

časa za prikaz dela svojega psa. Kljub slabim vremenskim razmeram (ob 11. uri so bili deležni pravega naliva, tako da so morali delo začasno prekiniti) in da je bilo v lovišču primerno število male divjadi (zajcev in fazanov), so za vsakega psa dodatno izpustili še enega fazana, da so psi lahko

Foto: Janez Nahfigal

Viktor Čuden (na fotografiji levo), ki je bil vodja sodniškega zbora na Memorialu Bogdana Sežuna 2020, daje navodila vodniku Ivanu Travnu. Med njima sta kinološka sodnika Lidija Šmigoc in Vojko Pirher, ki sta na preizkušnji prav tako ocenjevala delo psov v disciplinah poljskega dela.

za tako delo zelo ustreznem predelu lovišča, ocenjevala pa ga je trojka kinoloških sodnikov: vodja sodniškega zbora **Viktor Čuden**, **Lidija Šmigoc** in **Vojko Pirher**. Vsakega tekmovalca so pred nastopom seznanili s pravili ocenjevanja in kaj od psa zahtevajo. Vodnik je imel na voljo 15 minut

sodnikom pokazali svoje dejanske naravne zasnove in tudi naučene večine. Zato so kljub težavam z vremenom svoje delo na polju vsi tekmovalci in tudi sodniki le pripeljali do konca.

Vodno delo so psi opravljali na družinskih bajerjih (ribnikih), ki so jih že pred leti lovci uredili v

Najuspešnejši tekmovalni pari so bili:

1. mesto: **Justus von Neuarenberg**, nemški kratkodlaki ptičar z vodnikom **Francem Turnškom**: 207 točk, I. a nagradni razred in dosežen naziv CACT;
2. mesto: **Vigga Adin Dom**, nemška kratkodlaka ptičarka z vodnico **Siv-Brit Köhl** (Nemčija): 204 točke, I. b nagradni razred, naziv R-CACT;
3. mesto: **Benno vom Lichten Eichenwald**, nemški ptičar – žimavec z vodnikom **Ivanom Travnom**: 201 točka, I. c nagradni razred;
4. mesto: **Resa Hudobrek**, nemška kratkodlaka ptičarka z vodnikom **Matejem Lahom**: 201 točka, I. č nagradni razred.

Najboljše *poljsko delo* je pokazal **Benno vom Lichten Eichenwald** vodnika **Ivana Travna**, v *vodnem delu* pa je bila najboljša kratkodlaka vajmarska ptičarka **Ava von Salloch** vodnika **Iana Koštomaja**.

bližini koč in so tudi v upravljanju LD Brezovica. Bajerji so namenjeni gojitvi rase mlakarice, kamor vsako leto tudi vlagajo mlade rase. Tod je ocenjevala naslednja sodniška trojka: **Nataša Gederer**, **Rudi Rakuša** in **Vladimir Kobal**. Predel je zelo razgiban (otočki in zalivi z dobro zaraščenostjo vodnega in obvodnega rastlinja), ki je po oceni poznavalcev izredno primeren tudi za zahtevnejša tekmovanja psov v vodnem delu. Zato ni bilo nič presenetljivega, da je prav zahtevnost vodnega terena z racami mlakaricami pse pri vodnem delu kaj kmalu ločila v odlične za to delo in tiste, ki so se izkazali nekoliko slabše. Pri takšnih tekmah namreč ni dovolj, da ima pes v sebi le dobre naravne zasnove, ampak mora pri delu pokazati tudi priučene lastnosti in izkušnje ter tesno povezanost z vodnikom, ki ga z obale usmerja s tihimi povelji.

V tretji sodniški skupini, ki

je ocenjevala *vlečko zajca* in *vaje ubogljivosti*, so bili **Goran Peršin**, **Vlado Vesel** in sodniška pripravnica **Vilma Alina Šoba**. Teren za ocenjevanje *vaj ubogljivosti* je bil pripravljen že v začetku tekmovanja, tako da so bile razmere za vse pse enake. Sodniki so ocenjevali: *odložljivost s preizkusom strelomirnosti, hojo ob nogi - prosto ob vodniku, hojo na povodcu med ovirami*. Delo po *vlečki zajca* so psi izdelovali na travnikih, kjer se vedno zadržuje več srnjadi. Prav to je bilo tudi vzrok, da so zapeljivalne sledi zavedle enega psa, ki vlečke ni izdelal, zato je njegov vodnik odstopil od nadaljnega tekmovanja.

Sodniki so približno ob 16. uri, ko so vsi psi in njihovi vodniki pred sodniki pokazali svoje lovske večine v vseh disciplinah ŠPP, skupaj ugotovili, da so bili vsi psi (razen enega) uspešni pri delu. Od vseh enajstih so se z zbranimi

točkami štirje uvrstili v I. nagradni razred, šest pa v II. Tekmovanje se je uspešno končalo kljub slabemu vremenu in omejitvam, ki so jih določali epidemiološki ukrepi. Noben od vodnikov ni imel pripomb na organizacijo ali ocenjevanje sodnikov, zato je lahko Nahtigal, delegat KZS, uradno

razglasil uspešen konec državnega tekmovanja in najboljšima tekmovalnima paroma izročil naziva CACT (državni prvak v delu) in R-CACT (rezervni državni prvak v delu), razdelil pokale in pisna priznanja. **Komisija za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije** je za vse tekmovalce

namenila spominske rozete, za kar se ji DLP najlepše zahvaljuje. Tri največje med njimi so dobili zmagovalci. Prav vsi vodniki so pohvalili dobro organizacijo tega zahtevnega lovsko-kinološkega tekmovanja, kjer k skupnemu uspehu prispevajo svoj delež kakovost in izkušnje psa pa tudi

vodljivost psa in sodelovanje z vodnikom.

Na tem mestu se DLP javno najlepše zahvaljuje vodstvu LD Brezovica in Občini Brezovica za gostoljubje, dobro pripravo tega zahtevnega državnega tekmovanja in za odstop lovišča.

Boris Leskovic

Pasja nesreča s srečnim koncem

Zadnji lov lani bi bil lahko z usoden za skoraj trinajstletno psičko **Rino**, a se je po zaslugi vztrajnega iskanja in strokovnega reševanja jamarskih reševalcev vse dobro izteklo.

Na silvestrski dan so lovci **Lovske družine Črna jama** iz Postojne tradicionalno izvedli še zadnji skupni lov v starem letu. Po prvem pogonu se je k lastniku **Aleksandru Debevcu** vrnila le mlajša ptičarka **Koni**, o **Rini**, pasme srbski tribarvni gonič, pa ni bilo sledu – kot bi se vdrla v zemljo. Psička, ki je sicer znana, da si včasih rada vzame malo prostosti, a se je doslej po krajšem ali daljšem času vedno vrnila k svojemu gospodarju, je bila opremljena tudi z ovratnico, ki oddaja GPS-signal, da jo lastnik lažje najde. A tokrat to ni pomagalo in njenega signala po končanem lovu niso nikjer zaznali, kar je bilo zelo neobičajno. Lastnik si ni znal razložiti, kaj se je zgodilo njegovi psički, vendar je za tisti dan opustil iskanje v upanju, da se bo morda sama vrnila domov. A se to ni zgodilo.

Na novega leta je Debevec nadaljeval iskanje, tokrat s pomočjo družinskih članov in lovskih prijateljev. Dopolodne, popoldne in vse do mraka so preiskovali ožje območje pod Lokami, kjer se je izgubila zadnja sled za psičko, in tudi širše, v bližini vasi Studeno. Teren, ki je zaradi kraških tal poln lukenj, je v Debevcu vzbudil spornost, da bi Rina lahko padla v katero od njih. Le tako si je namreč lahko razložil njeno nenavadno izginotje. Ker tudi tisti dan iskanje ni obrodilo sadov, se je 2. januarja s prijateljem ponovno podal tja, kjer psičke ni

Srečen konec: jamarski reševalci z Rino in njenim gospodarjem

več zaznala sledilna naprava. Ob pozornem preiskovanju terena sta iz globine kraške zemlje naenkrat zaslišala pasje oglašanje – Rina je petkrat zalajala, nato pa se je slišalo samo še pridušeno cviljenje. Vhoda ali večje luknje, skozi katero bi psica lahko padla, ni bilo videti nikjer, zato so čez nekaj časa prišli na pomoč še lovci in s seboj prinesli pripomočke, s katerimi so odvalili dve skali in na dnu precej globokega brezna zagledali psičko. Takoj so spoznali, da je sami ne bodo mogli rešiti, zato so poklicali na pomoč jamarske reševalce.

Na kraj so v dobri uri prispele člani postojnskega regijskega Centra za reševanje iz jam:

Matej Zalokar, **Primož Gnezda** in **Luka Zalokar**, ki je reševanje tudi vodil; trajalo je približno uro in pol. Ob spustu v brezno, ki je do police globoko sedem metrov, od tam naprej pa še tri, je bilo najprej treba odstraniti krušeče se kamenje. Pred dvigom je Zalokar psičko najprej pomiril in jo odžejal, nato pa ji je nadel pas za reševanje živali, da sta jo kolega lahko varno potegnili na površje.

Po skoraj dveh dneh in pol, ki jih je Rina preživela pod zemljo, je bila rešena. Bila je nekoliko oslabela in prestrašena, a brez kakršnihkoli poškodb, kar pomeni, da je v tisto brezno zašla skozi neko drugo odprtino, iz katere

pa sama ni več mogla. Po končani akciji so jamarski reševalci izrazili namero, da bodo brezno raziskali, saj do njega gotovo vodi še kakšen rov, v katerega se je psička zatekla in zato ni mogla slišati klicev iskalcev in se nanje odzvati že prvi dan iskanja. Da se je Rina srečno vrnila domov, veljajo zasluge prijateljem, lovskim tovarišem in izkušenim jamarskim reševalcem, ki se jim Debevec iz srca zahvaljuje. Psička je bila po nekaj dneh pozorne domače oskrbe spet povsem čila in živahna in vse tudi kaže, da travmatična izkušnja ni pustila posledic na njeni pasji dušici.

Pia de Paulis Debevec

Privajanje mladega psa na strel

Strelomirnost je nujno potrebna lastnost psov, posebno službenih policijskih, reševalnih in seveda lovskih. Vsak uporaben

lovski pes se razveseli strela (povezan je s plenom njegovega vodnika), nikakor pa se ne sme ustrašiti poka. Da dosežemo želen občutek pri psu, ga moramo z ustrezno pogojenimi dražljaji začeti vzbujati že v mladosti.

Če psa ne bomo pravočasno privadili na zunanje vplive, nas lahko presenetni premočan naključni dražljaj iz okolja, ki lahko nepravilno »zaznamuje« vedenje psa za vse življenje. Znano je na primer, da se pred novim letom

nekateri psi zelo bojijo pokanja petard in jih nato strahu ni več mogoče odvaditi.

Preizkus strelomirnosti opravimo tako, da vodniki pse pustijo na primernem prostoru in se nato oddaljijo kakih 50 korakov stran.

Čez nekaj časa pomočnik (»marker«) dvakrat zaporedoma ustrelji v razmaku petih sekund. Medtem sodniki spremljajo odziv psov. Za najvišjo oceno pri tem preskusu mora pes po obeh streljih mirno ostati v ležečem položaju, ob njem pa vodnik pred tem ne sme pustiti nobenega svojega predmeta (na primer nahrbtnika).

dvigne ali začne iskati »plen«, ga prestrežemo in odpeljemo nazaj natanko na isto mesto, kjer bi moral mirno čakati na naše nadaljnje ukaze.

Ko nam pri psu vaja nekajkrat uspe, ga pustimo ob grmu in se skrijemo na drugi strani. Ko ustrelimo, pa se kar najhitreje spet pojavimo ob ležečem (odlo-

Foto: Boris Kozinc

Čakanje: Vajo »sedi« in »prostor« lahko utrjujemo tako, da mora pes počakati na dovoljenje za hranjenje.

Takoj ko se psiček navadi, da nas spremlja na sprehodu, lahko začnemo s privajanjem na strel. Na začetku za pomoč prosimo prijatelja, ki bo ustrelil z malokalibrsko puško ali strašilno pištolo, psiček pa bo ob tem v naši neposredni bližini. Na začetku naj bo strellec oddaljen vsaj 50 metrov. Idealno bi bilo, da bi se potem približal, dal psičku nagrado ali, še bolje, da bi mu pokazal manjši plen. Le-ta bo štirinožca še posebej zelo zanimal, obenem pa bo pok povezal z uspehom na lovu. Tako vajo ponavljajmo vsaj enkrat na teden, razdaljo do poka pa previdno zmanjšujemo, vse dokler ne opazimo, da psiček kaže veselje in zanimanje ob tem dražljaju. Ko bomo s prijateljem za pokanje uporabili šibrenico, pa naj bo oddaljenost spet večja. Pozneje bomo z zadovoljstvom ustrelili sami s strašilno pištolo in nazadnje celo s puško večjega kalibra, psiček pa bo v naši bližini.

Ocenjevanje strelomirnosti vključuje tudi ocenjevanje vedenja psa, saj mora po strelu ostati miren in ubogati gospodarjeve ukaze. Težava prevelike vzhičenosti ob strelu navadno nastane pri bolj dinamičnih psih, kot so šarivci in terierji. S temi vajami začnemo, ko pes že zelo dobro obvlada vajo »prostor« in se ne boji več poka. Psa pustimo na določnem mestu, vendar tako, da nas vidi, tudi ko se oddaljimo od njega. Po nekaj minutah ustrelimo in spremljamo njegov odziv (vedenje). Če se pes

ženem) psu, da ve, da ga stalno nadzorujemo, četudi nas ne vidi. Če je zapustil odkazano mesto, ga moramo pošteno okarati in po nekaj ponovitvah bo uspeh vaje kmalu zagotovljen.

Kot je splošno znano, v začetku učenja ukaza/vaje »prostor« poleg psa položimo še kakšen osebni predmet: nahrbtnik, povodec, klobuk ipd. To je za psa vedno znak, da se bomo gotovo še vrnili k njemu in predmetu, za nas pa je tudi orientacija, kje natančno smo psa pustili. Pozneje, ko je ta vaja ob predmetu že utečena, ga pustimo čakati brez »potuhe«. Jaz se psa ob vrnitvi vedno tudi dotaknem. To je zanj znak, da je lahko prost in če mu ne ukazem česa drugega, se lahko za nagrado prost in po lastni volji giblje pred menoj. K umirjenemu, preudarnemu in tudi spoštljivemu vedenju veliko prispeva tudi vaja, pri kateri sme psiček k polni skledi, toda šele, ko mu to dovolimo.

Vsega opisanega lahko mladega psa, če pravilno ravnamo, naučimo presenetljivo hitro, saj ima čakanje že v genih. Ko krdelo volkov ujeme plen, se namreč ne vržejo vsi naenkrat, brez reda, k pojedini. Na najboljšem mestu in najprej se mesa loti glavni volk, morda kmalu pristopijo k jedi še drugi volkovi iz tropa, ki so socialno višje uvrščeni. Najnižje uvrščeni potrpežljivo čakajo, da se prejšnji najedo in umaknejo. V naravi psa, ki izhaja iz volka, je torej, da je navajen počakati, in to

Foto: Boris Kozinc

Prostor: Pravilno šolan pes po strelu mirno počaka na prostoru.

je lastnost, ki jo lahko vzbujamo že po nekaj mesecih druženja z mladičem. Proces občasnega hranjenja je na tak način tudi pomemben ritual, ki le utrjuje pozitivno vez med lastnikom in psom.

V procesu vzgoje in pozneje šolanja lahko s tem načinom pripuščanja psa k priboljšku utrjujemo vaji »sedi« in »prostor«. Po ukazu, ko se pes usede ali uleže, kak meter stran položimo slasten zalogaj. Sprva ga iz bližine nadzorujemo, da se ga ne polasti takoj; to mu zlahka preprečimo, če ga imamo na povodcu. Pravilno šolan ga ne bo pojedel, dokler mu tega ne dovolimo. V nadaljevanju utrjevanja te vaje se lahko tudi oddaljimo daleč ali tudi skrijemo. Iz skrivališča neprestano opazujemo psa – in – če je potrebno s posameznimi ukazi popravljamo njegovo vedenje.

Glasen nenaden pok ni edina »motnja«, ki se je mlad pes lahko ustraši. Če na sprehodu pokaže nelagodnost, ko se približamo neznanemu predmetu, je najbolje, da se sami približamo in dotaknemo »bavbava«. Tako psičku pokažemo, da se ga tudi njemu ni treba bati. Tak predmeti so največkrat senene bale, včasih tudi kakšen večji štor. Seveda ne smemo pozabiti na avtomobile in še posebno ne na kmetijske stroje, traktorje, ki lahko nenadoma prihrumijo mimo nas. Če kmetijski stroj zagledamo že od daleč, privežemo psička na povodec, se umaknemo kakih deset metrov od ceste ali kolovoza in tako mirno opazujemo prihajajočo »pošast« ter ob tem z besedami polglasno mirimo psička, ki se pozneje ne bo več odzival nanjo.

Boris Kozinc

Foto: Andrej Miklavčič

Ugodno prodam ohranjeno **pol-risanico** Merkel Suhl, z ejektorji, kal. 12/7 x 65 R, in s strelnim daljnogledom Zeiss 6 x 42. Tel.: 041/656-362.

Lovski psi

Proti koncu aprila (22. 4. 2021) pričakujemo leglo nemških kratkodlakih ptičarjev (o: tuj plemenjak; m: Chilli Hastрманek, 5, ZV, ZVP, PZVP, 5, Derby, Solms). Sprejemamo rezervacije. Tel.: 070/806-905 (Andrej Merslavič, Mostec 34, 8257 Dobova).

Drugo

Prodaj lovski krogj, št. 54 in 58. Tel.: 031/714-132.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj fazane ter valilna jajca fazanov in rac. Tel.: 041/717-464.

Prodaj lovski krogj. Več informacij na voljo po telefonu. Tel.: 031/262-336.

Prodaj avto Fiat Panda 1,3 s štirikolesnim pogonom na dizelsko gorivo, letnik: november 2013. Prevoženih ima 83.000 km in je olivno zelene barve. Tel.: 031/351-808.

Prodaj pripomoček za pripravo trofej srnjaka in gamsa. Izdelek je v celoti narejen iz nerjavnega jekla. V kompletu je tudi nerjavna žaga. Cena kompleta je 38 €. Tel.: 041/693-550.

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Smolnikova ulica 13,
1031 Ljubljana-Gruče
Tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff6 8x42
Akcijaska cena: **199,00 €**

NIKON Monarch5 8x42
Akcijaska cena: **319,00 €**

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

AFRIŠKA PRAŠIČJA KUGA (APK) VSE ZA PREPREČEVANJE NA ENEM MESTU!

- Dezinfekcijske blazine, posode
- Vreče z ročaji za prenos in prevoz divjadi iz vodoodpornega materiala (različne)
- Ponjave za trebljenje divjadi
- Razkužila učinkovita proti APK
- Škropilnice za razkuževanje
- Osebna zaščitna oprema
- Svetovanje

AKCIJA ZA LOVSKE DRUŽINE V MESECU APRILU
Pri nakupu nad 300,00 €, pridobimo paklet razkužilnih sredstev vrednosti 80€!

Pokličite 040 244 136
Spletna trgovina www.progrips.eu

SMIGOC Elegance since 1983

Modno krojaštvo Andrej Šmigoc, d.o.o.
Spuhlja 86a / 2250 Ptuj
T: +386 (0)2 779 35 61
M: +386 (0)41 949 331
E: info@krojastvo-smigoc.si

**SRAJCE
TELOVNIKI
KLOBUKI
KRAVATE
MOŠKI IN ŽENSKI KROJ (zimski, letni material)
HUBERTUS PLAŠČI • PELERINE • PUMPARICE**

Vsa oblačila izdelamo po meri in poiskušnji, ne glede na oddaljenost!
www.krojastvo-smigoc.si

Škornji TIGAR Alaska 41,90 €
Škornji TIGAR Canada 40,40 €
Škornji TIGAR One 36,50 €

Različni modeli škornjev TIGAR

www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 620 Postojna
05 736 40 70 | info@avantura.info

DACIA DUSTER ECO-G
NA PLINSKI POGON

ŽE ZA **89€/mesec**
z EKOSKLAD kreditom*
+ 5 let jamstva/100.000 km

DACIA

AVTOHIŠA MALGAJ D.O.O., TRŽAŠKA 108, LJUBLJANA, TEL. 01/20 00 563, WWW.AVTOHISAMALGAJ.SI

DOG

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

ovratnice za učenje psa, ovratnice proti lajanju, nevidne ograje, GPS ovratnice

M-NET d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED SANJU 8x42 WPR**

Dobra vidljivost v mraku
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUŠKA d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

RÖWA
Röbler | AUSTRIA

PROFESSIONAL · RELIABLE · ACCURATE

TITAN 6 TITAN α TITAN 16

Niggeloh

Seeland

HÄRKILA

Blaser

L I E M K E
THERMAL OPTICS

J.P. SAUER & SOHN

ESTABLISHED 1751

Vixen

Verney-Carron

HAWKE

STEEL ACTION

SWAROVSKI
OPTIK

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE!

ECOTACT

**LOVSKA OBLAČILA
SLOVENSKE KAKOVOSTI**

Prevent&Deloza d.o.o.

Kosova ulica 14

SI-3000 Celje

✉ info@prevent-deloz.si

🌐 www.prevent-deloz.si

☎ +386(0)3 428 0850

FIRECAT GREEN LABEL

Tradicija v zeleni preobleki

